

awa si mo pe, otitø ni èri rè. (Jhn 15:27; 19:25.)

25. Òpòlópò ohun miran pèlu ni Jesu se, eyi ti bi a bá kòwe wòn ni òkòkòkan, mo rò pe ayé paapaa kò lè

gba iwe naa ti a baá kò. Amin. (Jhn 20:30.)

AFIYESI PATAKI: Awon Bibeli átijò miran kò fi Johanu ori 7:53 tití dé ori 8:11 si tiwọn rará.

ISE AWON APOSTELI (A.D. 33–A.D. 63)

ORI 1.

Ibèrè ijò Olorun lati Jerusalemu.

TEOFILU, ninu iwe-ihìn iṣàaju ni mo ti sò ní ti ohun gbogbo ti Jesu bérè sí se, ati ti o nkò (Luk 1:1–4.)

2. Títí o fi di ojò ti a gbà á lò sókè, lehin ti o ti tipasé Emi Mímò pàsé fun awon aposteli ti o yàn: (Matt 28:19.)

3. Awon éni ti o si farahàn fun láàyé lehin ijiyà rè nipa èri pupò ti o dájú, éni ti a ri lòdò wòn ni ogoji ojò ti o nsò ohun ti i se ti ijòba Olorun: (Matt 28:17; Luk 24:34,36; 1 Kor 15:5–7.)

4. Nigba ti o sì bá wòn péjo, ó pàsé fún wòn, ki wòn mase kúrò ni Jerusalemu, sugbon kí wòn dúró de ileri Baba, eyi ti o wi pé, “Eyin ti gbó lènu mi; (Luk 24:49; Jhn 14:16.)

5. Nitorí nitootó ni Johanu fi omi baptisi; sugbon ki o to tó ojò púpò sì i, a o fi Emi Mímò baptisi yín,” (A.A. 11:16.)

Igòkè Jesu Kristi.

6. Nitorí naa nigba ti wòn sì péjo, wòn bi i lèrè pe, “Oluwa, lati igbayi lo iwo o ha mu ijòba pada fun Israèli bí?” (Matt 24:3.)

7. O si wi fun wòn pe, “Kii se ti yin lati mó àkókò tabi igbà ti Baba ti yan nipa àṣé oун tikarare. (Matt 24:36; Luk 13:32.)

8. Sugbon eyin o gba agbara, nigba ti Èmí Mímò bá bà lé yin: é o si maa se eleri mi ni Jerusalemu, ati ni gbogbo Judea, ati ni Samaria, ati tití de òpin

ilè ayé.” (A.A. 2:1–4; Luk 24:48; Jhn 15:27.)

9. Nigba ti o si ti wi nkan wònyí, bi wòn ti nwo, a gbe e soke; ikuukuu awosanma si gbà á kuro loju wòn. (Luk 24:51; eṣe 2.)

10. Bi wòn si ti téjumò ojú òrun bi o ti nlò soke, kiyesi i, awon ọkunrin meji aláṣò funfun duro leti ḥòdò wòn, (Luk 24:4; Jhn 20:12.)

11. Wòn si wi pe, “Eyin ara Galili, eṣe ti é fi duro ti é nwo ojú òrun? Jesu yí, ti a gbà soke òrun kuro lówo yin, yoo pada bẹ́ gege bi é ti ri i ti o nlò si òrun.” (Matt 24:30; Mk 13:26; Jhn 14:3.)

Awon ọmọ-èhin ngbadura ninu iyara òkè.

12. Lehin naa ni wòn pada ti orí òkè ti a npè ní Olifi lò si Jerusalemu, ti o sunmò Jerusalemu ni iwòn ìràn ojó isinmi kan.

13. Nigba ti wòn si wolé, wòn lò si iyàrà òkè, nibi ti wòn ngbé, Peteru, ati Jemisi, ati Johanu, ati Anderu, ati Filippi, ati Tomasi, Bartolemeu, ati Matteu, Jemisi, ọmọ Alfeu, ati Simoni Seloti, ati Juda arakunrin Jemisi, (A.A. 9:37,39; 20:8; Matt 10:2–4; Mk 3:16–19; Luk 6:14–16.)

14. Gbogbo awon wònyí fi ifimò-ṣokàn pò duro ninu adura ati si èbè, pèlu awon obinrin, ati Maria iyá Jesu ati awon arakunrin rè pèlú. (A.A. 2:1, 46; Luk 23:49,55; Matt 12:46.)

15. Ni awon ijo wonyi ni Peteru si dide duro laarin awon ọmọ-èhin (iye awon eniyan gbogbo ninu ijo jé ogófa), ó ní, (Jhn 21:23; A.A. 6:3; 9:30.)

16. "Eyin ara, Ìwé-Mímó kò lè se ki o má se, ti Èmí Mímó ti sotéle lati enu Dafidi niti Judasi, ti o se amònà fun awon ti o mú Jesu. (Jhn 13:18.)

17. Nitoria kà á kun wa, o si ni ipín ninu işe-iranse yií. (Jhn 6:70,71; eṣe 25; A.A. 20:24; 21:19.)

18. (Njé ọkunrin yií saà ti fi èrè aisoottó ra ilè kan; nigba ti o si şübü ni ọgèdèngbé, ó bé laarín, gbogbo ifun rē si tú jade. (Matt 27:3-10; 26:14,15.)

19. O si di mímó fun gbogbo awon ti ngbe Jerusalému; nitoria naa ni a fi npe ighbé naa ni Akeldama lédè wọn. eyí si ni, ighbé ejé.)

20. A sá kó ọ ninu Iwe Psalmu pe, 'Je ki ibùjokoo rē di ahoro, ki enikan má si se gbe inu rē,' ati 'ipò rē, ni ki élomiran gbà.' (Psm 69:25; 109:8.)

21. Nitoria naa ninu awon ọkunrin wonyí ti wọn ti nbá wa rìn ni gbogbo àkókò ti Jesu Oluwa nwole, ti o si njade laarin wa. (Luk 24:3.)

22. Bére lati igba baptismu Johanu titi o fi di ojo naa ti a gbe e lo soke kuro lodò wa, o ye ki ọkan ninu awon wonyí se eleri ajinde rē pélú wa." (Mk 1:1; eṣe 8; A.A. 2:32.)

23. Wón si yan awon meji, Joséfu ti a npe ni Barsabba, éni ti a sò àpèlé rē ni Justu, ati Mattia.

24. Wón si gbadura, wón si wi pe, "Iwo, Oluwa, olumò ọkàn gbogbo eniyan fihàn ninu awon meji yií, éwo ni iwo yàn, (1 Sam 16:7; Jer 17:10; A.A. 15:8; Rom 8:27.)

25. Ki ó lè gba ipò ninu işe-iranse yií ati işe aposteli, eyi ti Judasi şübu kuro ninu rē ki o lè lò si ipò ti ara rē."

26. Wón si dibò fun wón; ibo si mu Mattia; a si kà á mò awon aposteli mòkanla. (Lef 16:8.)

A. APOSTELI 1:15-2:14

ORI 2.

Ọjọ Pentikostí; Èmí-Mímó sokale.

NIGBA ti ọjọ Pentekostí sì dé, gbogbo wọn fi ọkàn kan wà ni ibi kan. (Lef. 23:15; Deut 16:9; A.A. 1:14.)

2. Lojiji iró si ti ọrun wá, gége bi iró ẹfúùsfu lile, o si kun gbogbo ile nibi ti wọn gbé jókdó. (A.A. 4:31.)

3. Èlà ahòn bíi ti iná sì yó si wọn, o pin ara rē o si bà lé olukuluku wọn.

4. Gbogbo wọn si kún fún Èmí Mímó, wọn si béré si fi èdè miran sòrò, gége bi Èmí ti fun wọn ni ohùn. (A.A. 4:8,31; 9:17; 13:9,52; 1 Kor 12:10, 11; 14:21.)

5. Awon Ju olùfokànsìn lati orilé-èdè gbogbo labé ọrun si ngbe Jerusalému. (A.A. 8:2.)

6. Nigba ti wọn si gbo iró yií, ọpolopo eniyan pejo, wọn si daamu, nitoria ti olukuluku gbo ti wọn nsorò ni ede rē.

7. Ha si se wón, enu si yà wón, won nwi fun ara wọn pe, "Wo o, ara Galili kó ni gbogbo awon ti nsorò wonyí jé? (eṣe 12; A.A. 1:11.)

8. Eeha si se ti awa fi ngbo olukuluku ni èdè wa ninu èyí ti a bi wa?

9. Awon ara Patria, ati Media, ati Elamu, ati awon ti ngbé Mesopotamia, Judea, ati Kappadokia, Pontu, ati Asia. (1 Pet 1:1; A.A. 6:9; 16:6; Rom 16: 5 ; 1 Kor 16:19; 2 Kor 1:8.)

10. Frigia, ati Pamfilia, Egípti, ati agbègbè Libia niha Kirene, ati awon àtipó Romu, awon Ju ati awon aláwòṣe Ju.

11. Awon ara Krete ati Arabia, awa gbo ti wọn nsorò işe iyanu nla Olòrun ni èdè wa."

12. Enu sì ya gbogbo wọn, o si sú wón, wón wi fun ara wọn pé, "Kinni a le mò èyí si?" (eṣe 7.)

13. Sugbon awon élomiran nséfè, wón si wi pe, Awon ọkunrin wonyí kún fun waini titun. (1 Kor 14:23.)

Iwaasú Peteru ni ọjọ Pentikostí.

14. Sugbon Peteru dide duro pélú

awon mokanla iyoku, o gbe ohùn rè sókè, o si wi fun wòn gbangba pe, "Eyin eniyan Judea, ati gbogbo eyin ti ngbe Jerusalemu, ki èyiyí ye yín, ki è si fetisi òrò mi:

15. Nitorì awon wonyí kò mutiyó, bi eyin ti fi pé; wakati këta ojò saà ni èyií. (1 Tess 5:7.)

16. Sugbon èyií ni òrò ti a ti sò lati enu woli Joelí pe;

17. 'Olòrun wi pe, Yoo si şe nikéhin ojò, Emi yoo tú ninu Èmí mi jade sara eniyan gbogbo: ati awon ọmò yin ọkunrin ati awon ọmò yin obinrin yoo maa sotéle, awon ọdòmokunrin yin yoo si maa riran, awon arugbo yin yoo si maa lá àlá: (Joel 2:28-32; Sek 12:10; Jhn 7:38; A.A. 10:45; 21:9.)

18. Ati sara awon ọmò-òdò mi ọkunrin, ati sara awon ọmò-òdò mi obinrin ni emi o tú ninu Èmí mi jade ni awon ojò naa; wòn o si maa sotéle: (A.A. 21:4,9,10.)

19. Emi o si fi isé iyanu hàn lókè ni òrun, ati àmì nisàlè lori ilé: èjè, ati iná, ati rírú eefin;

20. A o sò oorùn di òkùnkùn, ati oṣupa di èjè, ki ojò nla afiyesi Oluwa tó dé. (Matt 24:29; Mk 13:24; Luk 21:25.)

21. Yoo si şe pé èníkeni ti o ba pe oruko Oluwa ni a o gbàlà." (Rom 10:13.)

22. "Eyin eniyan Israeli, e gbo òrò wonyí: Jesu ti Nasareti, ọkunrin ti a fi hàn fun yin lati ọdò Olòrun wá, nipa isé agbara ati ti iyanu, ati ti àmì ti Olòrun ti ọwó rè se laarin yín, bi eyin tikarayin ti mó pélù: (Jhn 3:2; A.A. 10:38; Jhn 4:48.)

23. Èni ti a ti fi lé yin lówó nipa ipinnu ìmò ati ìmòtélè Olòrun; oun ni eyin mú, ti e si ti ọwó awon eniyan burbu kàn mó agbelebu, ti e si paá. (Matt 26:24; Luk 22:22; A.A. 3:18; 4:28; 3:13.)

24. Èni ti Olòrun jí, dide, nigba ti o ti tú irora ikú: nitorì ti kò şéše fun un lati dì í mú. (A.A. 3:15; Rom 4:24;

2 Kor 4:14; Ef 1:20; Kol 2:12; Heb 13:20; 1 Pet 1:21.)

25. Nitorì Dafidi ti wi nipa tiré pe, 'Mo ri Oluwa nigba gbogbo niwaju mi, nitorì ti o nbé lówó òtún mi, ki a má baa şí mi ni ipò: (Psm 16:8-11.)

26. Nitorì naa inu mi dùn, ahón mi si yo; pélupélu ara mi yoo si sinmi ni iréti.

27. Nitorì ti iwò ki yoo fi ọkàn mi silé ni isa-òkú, bẹ́ ni iwò ki yoo jé ki Èni-Mimo rẹ ri idibaje. (Matt 11:23; A.A. 13:35.)

28. Iwò mu mi mo ònà iyè: iwò o mú mi kún fun ayò ni iwaju rẹ."

29. "Ará, e jé ki emi sò fun yin gbangba nití Dafidi baba nla pe, o kú, a sì sin in, ibojo rẹ si nbé lòdò wa titi di òní yíí. (A.A. 7:8,9; 13:36; 1 A.Oba 2:10; Neh 3:16.)

30. Nitorì ti o jé woli, ati bi o ti mó pe, Olòrun ti fi ibura şe ileri fun un pé, ninu irú-omò inu rẹ, oun o mu ọkan jokòdò lori ité rẹ; (2 Sam 7:12,13; Psm 132:11; Rom 1:3.)

31. Ó rí eyi téle, o sò ti ajinde Kristi pe, a kò fi ọkan rẹ silé ni isà-òkú, bẹ́ ni ara rẹ kò rí idibaje. (Psm 16:10.)

32. Jesu naa yií ni Olòrun ti jí dide, éléri eyi ti gbogbo wa jé. (èse 24; A.A. 1:8.)

33. Nitorì naa bi a ti fi ọwó òtún Olòrun gbe e ga, ti o si ti gba ileri Èmí Mimo lati ọdò Baba, o tu èyí da silé, ti eyin rí, ti e si gbó. (A.A. 5:31; 1:4; Jhn 7:39; 14:26; Jhn 15:26; A.A. 10:45.)

34. Dafidi kò sá goke lò si òrun: sugbon oun tikarare wi pe, 'OLUWA wi fun Oluwa mi pe, Jokoò lówó òtún mi, (Psm 110:1; Matt 22:44.)

35. Titi emi o fi sò awon òtá rẹ di apoti itisé rẹ.'

36. Njé ki gbogbo ilé Israeli mó da-judaju pe, Olòrun ti fi Jesu naa, ti eyin kàn mó agbelebu, jé Oluwa ati Kristi."

Oluwa yán kun ijò rẹ.

37. Nigba ti wòn sì gbó, ọkàn wòn gbogbé, wòn sì sò fun Peteru ati awon

aposteli iyoku pé, "Ará, kinni awa yoo şe?" (Luk 3:10; A.A. 9:6; 16:30.)

38. Peteru si wi fun wọn pe, "E ro-núpiwàdà, ki a sì baptisi olukuluku yin ni orukó Jesu Kristi fun idárijí ęşé yin, eyin yoo si gba ębùn Èmí-Mímò. (Luk 24:47; A.A. 3:19; 5:31; 8:12,16; 22:16.)

39. Nitori fun yin ni ileri naa, ati fun awon ọmọ yin, ati fun gbogbo awon ti o jinnà réré, àní gbogbo awon ti Oluwa Olorun wa yoo pè," (Isa 57:19; Joel 2:32; A.A. 10:45; Ef 2:13.)

40. Ati ɖrò púpò miran ni o fi njéri ti o sì nfi ngbà wón niyanju wi pe, "E gba ara yin là lówo iran arekereke yií."

41. Nitori naa awon ti o si fi ayò gba ɖrò rẹ a baptisi wọn: lójó naa a sì kà iwòn egbèédógún okàn kún wọn.

42. Wòn si duro şinsin ninu ékó awon aposteli, ati ni idápò, ni bísú akara ati ninu àdúrà.

Iṣókan awon ará ti o gbàgbó.

43. Èrù si ba gbogbo okàn: işé iyanu ati işé àmì pupo ni a ti ọwó awon aposteli şe. (A.A. 5:12.)

44. Gbogbo awon ti o sì gbagbó wà ni ibikan, wòn ni ohun gbogbo şòkan; (A.A. 4:32,34.)

45. Wòn si nta ohun iní ati èrù wòn, wòn si npín wòn fun olukuluku, gége bi enikeni ti şe alaini.

46. Wòn si nfi ifimòşòkan-pò dúró lojoomo ninu témplili ati ni bibu akàrà ni ile, wòn nfi inu didùn ati okàn kan jeounje wòn. (A.A. 5:42; 20:7;1 Kor 10:16.)

47. Wòn yin Olorun, wòn sì ni ojú-rere lodo enian gbogbo, Oluwa si nyàn kún wòn lojoomo, awon ti a ngbàlà. (A.A. 4:33; Rom 14:18; A.A. 5:14; 11:24.)

ORI 3.

Iwaasu keji ti Peteru ati mímú arò láràdá.

NJĘ Peteru ati Johannu jumó ngoke lọ si témplili ni wakati adu-

ra, ti i şe wakati késan ọjó. (A.A. 2:46; Psm 55:17.)

2. Wòn si gbe okunrin kan ti o yaro lati inu iyá rẹ wá, ti wòn maa ngbe kalé lojoomo lenu-ònà témplili ti a npè ni Daradara, lati maa şagbe lówo awon ti nwó inú témplili lọ, (A.A. 14:8; Luk 18:20; ęşé 10.)

3. Nigba ti o ri Peteru ati Johanu bi wòn ti fé wó inu témplili, o şagbe.

4. Peteru si tejumó ọn, pelu Johanu, ó ní, "Wò wá." (A.A. 10:4.)

5. O si fiyesi wòn, o nreti lati ri nkan gba lówo wòn.

6. Peteru wi pe, "Fadaka ati wura emi kò ní: şugbon ohun ti mo ní èyí naa ni mo fifun Ọ; Ni orukó Jesu Kristi ti Nasareti, dide kí o si maa rìn." (A.A. 4:10.)

7. O si fa a lówo ɖtún, o si gbe e dide: lojukannaa ęşé rẹ ati egungun kókósé rẹ si mókun.

8. O si nñó sókè, o duro, o si bérè sì rìn, o si bá wòn wó inu témplili lọ, o nrìn, o si nñó, o sì yin Olorun.

9. Gbogbo enian sì ri i, o nrìn, o sì yin Olorun: (A.A. 4:16,21.)

10. Wòn sì mò pe oun ni o ti joko nşagbe lenu ònà Daradara ti témplili naa: hà sì şe wòn, énu si yà wòn gidi-gidi si ohun ti o şe lara rẹ. (Jhn 9:8.)

11. Bi aro ti a mú laradá sì ti di Peteru ati Johanu mú, gbogbo enian jumó sure tò wòn lọ ni iloro ti a npè ni ti Solomoni, pelu iyálénu nlá. (Luk 22:8; Jhn 10:23; A.A. 5:12.)

12. Nigba ti Peteru sì rí i, o dahun wí fún awon enian pé, "Eyin enian Israeli, eeşé ti hà fi nse yin si èyi? Tabi eeşé ti eyin fi tejumó wa, bi éni pé agbara tabi iwa mímó wa ni awa fi şe e ti okunrin yíi fi nrin?

13. Olorun Abrahamu, ati ti Isaaki, ati ti Jakóbu, Olorun awon baba wa, oun ni o ti yin Jesu Iranse rẹ lógo; éni ti eyin ti fi lé wòn lówo, ti eyin si sé ni-waju Pilatu, nigba ti o ti pinnu rẹ lati da a silé. (Isa 52:13; A.A. 5:30; Matt 27:2; A.A. 2:23; Luk 23:4.)

14. Şugbon eyin sé Eni-Mimò ati Olootó naa, eyin si beere ki a fi apaniyan fun yin; (Mk 1:24; A.A. 4:27; 7:52; Mk 15:11; Luk 23:18–25.)

15. Eyin si pa ìpiùṣè iyè, eni ti Olorun si ti ji dide kuro ninu òkú; eleri eyi ti awa jé. (A.A. 5:31; 2:24,32.)

16. Ati orukò re, nipa igbagbó ninu orukò rè,oun ni o mu òkunrin yílara le, eni ti eyin rí ti e sì mò; ati igbagbó nipa rè ni o fun un ní ilera pípè şásá yíl ní ojú gbogbo yin.

17. “Njé nisinsinyíi, ará, mo mò pe, nipa àímò ni eyin fi se e, gege bi awon olori yin pèlu ti se. (Luk 23:34; A.A. 13:27.)

18. Şugbon ohun tí Olorun ti sọ télè lati énu gbogbo awon woli pe, Kristi rè yoo jiyà,oun ni o múše bẹ́. (A.A. 2:23; Luk 24:27; A.A. 17:3; 26:23.)

19. Nitorí naa è ronúpìwàdà, ki è sì tún yípadà, ki a lè pa èsé yin ré, ki akoko itura baa lè ti iwaju Oluwa wá.

20. Ati ki o baa lè rán Kristi Jesu, ti a ti yàn fun yin télè.

21. Eni ti òrun kò lè şaimá gbà titi di igañà imúpàdà ohun gbogbo, ti Olorun ti sọ lati énu awon woli rè mímó ti wọn ti nbé nigba ti ayé ti se. (A.A. 1:11; Matt 17:11; Luk 1:70.)

22. Mose wi pe, ‘Oluwa Olorun yín yoo gbé woli kan dide fun yin ninu awon arakunrin yin, bi èmí; oun ni eyin yoo maa gbó tiré ni ohun gbogbo ti yoo maa sọ fun yin. (Deut 18:15; A.A. 7:37.)

23. Yoo si se, olukuluku ɔkàn ti kò bá gbó ti woli naa, oun ni a o parun patapata kuro ninu awon eniyan.’ (Deut 18:19.)

24. Ání gbogbo awon woli lati Samuèli, ati awon ti o télè e, iye awon ti o ti sòrò, wọn sọ ti ojó wonyíl pèlu.

25. Eyin ni ómò awon woli, ati ti majemu, ti Olorun ti bá awon baba yin dá nigba ti o wi fun Abrahamu pe, ‘Ati ninu irú ómò rè ni a o ti bùkún fún gbogbo idile ayé.’ (A.A. 2:39; Rom 9:4,8; Gen 12:3; 28:14.)

26. Nigba ti Olorun jí Jesu Ómò rè dide, ó kó rán an sí yin lati busi i fun yin, nipa yíyí olukuluku yin padà kuro ninu iwa buburu rè.” (A.A. 13:46; 2:24; eşé 22.)

ORI 4.

A so Peteru ati Johanu sinu túbú.

B Í wọn si ti nbá awon eniyan sòrò, awon alufa ati olori èsó témplili ati awon Sadusi dide si wọn. (Luk 22:4; Matt 3:7; A.A. 6:12.)

2. Inú bí wọn, nitorí ti wọn nkó awon eniyan, wọn si nwaasu ajinde kuro ninu òkú ninu Jesu. (A.A. 17:18; 23:8.)

3. Wọn si nawó mú wọn, wọn si ti wọn mó ile túbú tití o fi di ijo keji: nitorí ti alé ti lé tán. (A.A. 5:18.)

4. Şugbon ɔpò awon ti o gbó ɔrò naa gbàgbó; iye awon òkunrin naa si to egbéédóbòn. (A.A. 2:41.)

Peteru sòrò niwaju igbímò awon Ju.

5. O si se niyo keji, awon olori wọn ati awon àlágba ati awon akòwé, péjò si Jerusalemu. (Luk 23:13.)

6. Ati Anna olori alufa, ati Kaiafa, ati Johanu, ati Aleksanderu, ati iye awon ti i se ibatan olori alufa. (Luk 3:2; Matt 26:3.)

7. Nigba ti wọn si mú wọn dúró laarin, wọn bérérè pe, “Agbara tabi orukò wo ni eyin fi se eyí?”

8. Nigba naa ni Peteru kún fún Èmí Mímò, o si wi fun wọn pé, “Eyin olori awon eniyan, ati eyin alágba. (A.A. 13:9; Luk 23:13; eşé 5.)

9. Bi o bá se pé a nwadi wa loni ní ti isé rere ti a se lara abirùn naa, bi a ti se mu òkunrin yíl láradá;

10. Ki èyí yé gbogbo yín ati gbogbo eniyan Israeli pé, ni orukò Jesu Kristi ti Nasareti, ti eyin kàn mó àgbélèbú, ti Olorun gbé dide kuro ninu òkú, nipa rè ni òkunrin yíl fi duro niwaju yin ni ara didá-sásá. (A.A. 3:16; 2:24.)

11. Eyi ni okuta ti a ti owó eyin òmòlé kò sìlè, ti o sì di pataki igun ilé. (Psm 118:22; Isa 28:16; Matt 21:42.)

12. Kò sì sí igbàlà lòdò elomiran: nitorí kò sí orukò miran lábè òrun ti a fífúnnyi ninu enyan, nipa èyí ti a lè fi gbà wá là.” (Matt 1:21; A.A. 10:43; 1 Tim 2:5,6.)

A dá Peteru ati Johanu sile.

13. Nigba ti wón sì kiyesi igbòyà Peteru ati Johanu, ti wón sì mò pe, aláikékò ati òpè enyan ni wón, énu yà wón; wón si wòye pé, wón ti nba Jesu gbe. (esé 31; Matt 11:25; 1 Kor 1:27.)

14. Nigba ti wón sì nwo okunrin naa ti a mu lárada, ti o bá wón duro, wón kò ri nkan wí sì i.

15. Sugbon nigba ti wón sì ti pàṣé pe ki wón jade kuro ni igbímò, wón bá ara wón gbèrò. (Matt 5:22.)

16. Wí pe, “Kinni a o ti se awon okunrin wònyíi? Niti pe isé àmì ti o daju ti ówó wón şe, o hàn ghangba fun gbogbo awon ti ngbe Jerusalémú; awa kò sì lè sè èyíi. (Jhn 11:47; A.A. 3:7-10.)

17. Sugbon ki o má baa tán kálè si waju mó laarin awon enyan, e jé ki a kílò fun wón pé, lati isinsinyíi lo ki wón máše fi orukò yíi sòrò fun éníkéni mó.”

18. Wón sì pè wón, wón pàṣé fun wón, ki wón máše sòrò tabí kóní rará mó ni orukò Jesu. (A.A. 5:40.)

19. Sugbon Peteru ati Johanu dahun, wón sì wí fun wón pe, “Bi o ba tó loju Olorun lati gbó tiyin ju ti Olorun lò, e gbà a rò, (A.A. 5:28,29.)

20. Awa kò lè sàímá sò ohun ti awa ti rí, ti a sì ti gbó.” (A.A. 1:8; 2:32.)

21. Nigba ti wón sì kílò fun wón sì i, wón fi wón sílè lò, nigba ti wón kòi titi ri nkan ti wón ibá fi je wón ní iyà, nitorí awon enyan: nitorí gbogbo wón ni wón yín Olorun logo fun ohun ti a se. (A.A. 5:26; 3:7,8.)

22. Nitorí okunrin naa lara éni ti a se isé àmì imularada, ju éni-ogoji ọdun lò.

A mu ihin naa tó ijo Olorun wá.

23. Nigba ti wón sì ti fi wón sílè, wón lò sòdò awon ẹlegbé wón, wón si

ròhìn ohun gbogbo ti awon olori alufa ati awon alágba sò fun wón.

24. Nigba ti wón sì gbó, wón fi ọkàn kan gbe ohùn wón sóké si Olorun wón si wí pe, “Oluwa, iwó ti o dá òrun ati ayé, ati òkun, ati ohun gbogbo ti nbé ninu wón. (2 A.Oba 19:15.)

25. Iwó nipa Émi Mímó ti o ti énu Dafidi baba wa iranşé rè wí pe, ‘Eeşe ti awon keferi fi nbiniu, ati ti awon enyan ngbérò ohun asán? (Psm 2:1; A.A. 1:16.)

26. Awon ọba ayé dìde, ati awon ijòyè kó ara wón jò si Oluwa, ati si Kristi rè;’ (Heb 1:9.)

27. Nitootó sáà ni, ní ilú yíi ni wón péjó pò sì Jesu Iranşé mímó rè, éni ti iwó ti fi òdróró yán, àní Hérodu, ati Pontiu Pilatu, pélú awon keferi ati awon enyan Israeli. (esé 30; Luk 4:18; Jhn 19:36; Matt 14:1; Luk 23:12.)

28. Lati se ohunkohun ti ówó rè ati imò rè ti pinnu shaaju pe yoo şe. (A.A. 2:23.)

29. Njé nisinsinyíi, Oluwa, kiyesi ikilò wón: ki o sí fifun awon ómo-òdò rè lati maa fi igbòyà gbogbo sò òrò rè. (esé 13:31; A.A. 9:27; 13:46; 28:31.)

30. Ki iwó sì fi nína ówó rè se imularada, ati ki isé àmì ati isé iyanu maa se ni orukò Jesu Iranşé mímó rè.” (A.A. 2:43; 5:12; 3:6,16; esé 27.)

31. Nigba ti wón gbadura tán, ibi ti wón gbe péjó pò sí mì titi; gbogbo wón si kún fun Émi Mímó, wón sì nfi igbòyà sò òrò Olorun. (A.A. 2:2,4; esé 29.)

32. Ijò awon ti o gbàgbó sì wà ni ọkàn kan ati inú kan: kò sì sì éníkan ti o wi pe ohun kan ninu ohun iní rè jé ti ara rè: sugbon gbogbo wón ni ohun gbogbo şókan. (A.A. 5:12; 2: 44.)

33. Agbara nlá ni awon aposteli sì fi njéri ajinde Jesu Oluwa; oore-ófè púpò sì wà lori gbogbo wón. (A.A. 1:8; 1:22.)

34. Nitorí kò sì éníkan ninu wón ti o se aláiní: nitorí iye awon ti o ni ilè tabi

ilé tà wón, wón si mu owó ohun ti wón tà wá. (A.A. 2:45.)

35. Wón si fi i lélé lésé awọn aposteli: wón sì npín fun olukuluku géhé bi o ti se aláiní sí. (esé 37; A.A. 5:2; 2:45; 6:1.)

36. Ati Josefu, ti a ti ọwó awọn aposteli so àpèlé rẹ ni Barnaba (itumó éyí ti njé Omó-Itunu), èyà Lefi, ati ara Kipru.

37. O ni ilè kan, o ta a, o mu owó rẹ wá, o si fi i lélé lésé awọn aposteli. (esé 35; A.A. 5:2.)

ORI 5.

Ibawi ninu ijọ: Anania.

SUGBON ọkunrin kan ti a npè ni Anania, pélú Safira aya rẹ, ta ilè iní kan,

2. Nipa ìmò aya rẹ ó yan apakan pamó ninu owó naa, o si mu apakan rẹ wa, o si fi i lélé lésé awọn aposteli. (A.A. 4:37.)

3. Sugbon Peteru wí pé, "Anania, Eeṣe ti Satani fi kún ọkàn rẹ lati şéké si Emi Mimó, ti iwó sì fi yan apakan pamó ninu owó ilè naa? (Deut 23:21; Luk 22:3; Jhn 13:2,7; esé 9.)

4. Niğba ti o wá nibe, tiré kó ni i şe? Niğba ti a si ta a tán, kó ha wa ni ikawó rẹ? Eeha ti şe ti iwó fi rò nkan yi lokan rẹ? Enyan kó ni iwó şeke si bikoşe si Olorun?"

5. Niğba ti Anania si gbo ọrò wonyíi, o şubu lulè, o sì kú: èrù nla si ba gbogbo awọn ti o gbó. (esé 10,11.)

6. Awọn ọdómokunrin si dide, wón di i, wón si gbe e jade, wón si sin in. (Jhn 19:40.)

Safira.

7. O si tò bi iwòn wakati mèta, aya rẹ lâimò ohun ti o ti sèlè, o wole.

8. Peteru si wi fun un pe, "Wi fun mi, bi iye bayí ni eyin ta ilè naa?" O si wi pe, "Lootó iye bẹ́ ni." (esé 2.)

9. Peteru si wi fun un pe, "Eeṣe ti eyin fohun şókan lati dán Emi Mimó wò? Wo o, esé awọn ti o sínku ọkọ rẹ

nbé lenu ọnà, wón o si gbe ọ jade." (esé 3.)

10. Lojukan naa o si şubú lulè lésé rẹ, o sì kú: awọn ọdómokunrin si wole, wón ba a ó kú, wón si gbe e jade, wón sin in leba ọkọ rẹ. (esé 5.)

11. Èrù nla si bà gbogbo ijò, ati gbogbo awọn ti o gbó nkan wonyíi. (esé 5; A.A. 19: 17.)

Ijo Olorun npò si i.

12. A si ti ọwó awọn aposteli şe işe àmì ati işe iyanu pupo laarin awọn enyan: gbogbo wón si fi ọkàn kan wà ni iloro Solomoni. (A.A. 2:43; 3:11; 4:32.)

13. Kò sì ninu awọn iyoku ti o je dásà lati darapo mó wón: şugbon awọn enyan nfi ọwò giga fun wón. (A.A. 2:47; 4:21.)

14. A si nyan awọn ti o gba Oluwa gbó kún wón si i, ati ọkunrin ati obinrin. (A.A. 2:47; 11:24.)

15. Tobèt wón ngbe awọn abirùn jade si igboro, ti wón nté wón si ori akete ati ibùsùn ti a fi koriko şe, pe bi Peteru ba nkója ki ɔjiji rẹ tilè lè siji bo omiran ninu wón. (Matt 9:21; 14:36; A.A. 19:12.)

16. Opò enyan sì kó ara wón jo lati awon ilú ti o yí Jerusalemu ká, wón nmu awọn abirùn wá, ati awọn ti ara kan fun èmí àímò: a si mu olukuluku wón larada.

A fi awọn Aposteli sinu tubu.

17. Sugbon olori alufa dide, ati gbogbo awọn ti wón wà lòdò rẹ (ti i şe èyà ti awọn Sadusi), wón si kún fun owú. (A.A. 15:5; 4:1.)

18. Won si nawó mu awọn aposteli, wón si fi wón sinu túbú. (A.A. 4:3.)

19. Sugbon angeli Oluwa si ilekun tubu ni òru; nigba ti o si mu wón jade, o wi pe, (A.A. 12:7; 16:26.)

20. "È lò, è duro, ki è sì ma a so gbogbo orò iye yi fun awọn enyan ni témplili." (Jhn 6:63,68.)

21. Niğba ti wón si gbo èyí, wón wò

témpili lò ni kutukutu, wọn si nkoni. Sugbon olori alufa dé, ati awon ti nbé lodo rè, wọn si pe apejo igbimò, ati gbogbo awon àgbàgbà awon omo Israeli, wọn si ranse si ile tubu lati mu won wá. (A.A. 4:5,6; ese 27,34,41.)

22. Sugbon nigba ti awon oluço dé ibè, wọn kò sì rí wọn ninu tubu, wọn pada wá, wọn si sọ pe,

23. "Awa ba ile tubu ni titi pinpin, ati awon oluço dóró lode niwaju ilékun: sugbon nigba ti awa silékun, awa kò bá enikan ninu túbú."

24. Nigba ti olori èṣo témpili ati awon olori alufa si gbó òrò wonyí, wọn daamu nitorí wọn, pé, nibo ni èyí o yorí sí. (A.A. 4:1.)

25. Nigba naa ni enikan dé, o wi fun wọn pe, "Wo o, awon okunrin ti eyin fi sinu tubu wá ni témpili, wọn duro won si nkó awon enyan."

26. Nigba naa ni olori èṣo lò pélù awon oluço, o si mu wọn wá, sugbon kí se pélù ipá: nitorí ti wọn bérù awon enyan, ki a ma baa sọ wọn lokuta. (A.A. 4:21.)

27. Nigba ti wọn si mu wọn de, wọn mu wọn duro niwaju àjò igbimò; olori alufa si bi wọn leèrè,

28. Wipe, "Awa kò ha ti kílò fun yin gidigidi pé, ki e máše fi orukò yí kóní mó? Sì wo o, eyin ti fi èkó yin kún Jerusalému, e si npete ati mu ejé okunrin yí wá si orí wa." (A.A. 4:18; 2:33,36; 3:15; 7:52; Matt 23:35; 27:25.)

29. Sugbon Peteru ati awon aposteli dahun, wọn si wi pe, "Awa kò gbódò má gbó ti Olorun ju ti enyan lò. (A.A. 4:19.)

30. Olorun awon baba wa jí Jesu dide, eni ti eyin pa nipa fifi kó si orí igi. (A.A. 3:13; 15:22,14; 10:39; 13:29; Gen 3:13; 1 Pet 2:24.)

31. Oun ni Olorun fi ówó òtun rè gbéga lati jé. Ipileşé ati Olùgbálá, lati fi ironupiwada fun Israeli, ati idariji èṣé. (A.A. 2:33; Heb 2:10; A.A. 3:15.)

32. Awa sì ni eleri nkan wonyí; ati Èmí Mimo pélú, ti Olorun fifun awon ti ogbàágbo" (Luk 24:48; Jhn 15:26; Rom 8:16.)

Ìmòràñ Gamalieli.

33. Sugbon nigba ti wọn gbó èyí, okan wọn gbogbé de inú, wọn gbérò lati pa wón. (A.A. 2:37; 7:54.)

34. Sugbon òkan ninu ajo igbimò, ti a npe ni Gamalieli, Farisi ati amòfin, ti o ni iyín gidigidi lodo gbogbo enyan, o dide duro, o ni ki a mu awon aposteli bi séhin diè.

35. O si wi fun wọn pe, "Eyin eniyan Israéli, kiyesi ara yin lohun ti eyin npete lati se sì awon okunrin wonyí.

36. Nitorí saajú ojo wonyí ni Teuda dide, o nwi pe, eni nlá kan ni oun; eni ti iwòn irinwo okunrin dara wọn pò mó; sugbon a pa a; ati gbogbo iye awon ti o gba tiré si tuka, ti wọn si di asán.

37. Léhin okunrin yí ni Juda ti Galili dide ni àkókò kika awon enyan, o si fa eni pupo léhin rè; oun pélù sègbé; ati gbogbo iye awon ti o gba tiré ni a fónká.

38. Njé emi wi fun yin nisinsinyí, Egáfárà fun awon okunrin wonyí, ki e sì fi wọn silé: nitorí bi ìmò tabi işé yí bá jé ti enyan, a o bi i şubu: (Matt 15:13.)

39. Sugbon bi ti Olorun bá ni, eyin ki yoo lè bi i şubu: ki o má baà jé pe, a rí yin e nba Olorun jà!" (A.A. 7:51; 9:5; 11:17.)

40. Wọn si gba imòràñ rè; nigba ti wọn si pe awon aposteli wole, wọn lù wọn, wọn si kílò fun wọn pe, ki wọn máše soro ni orukò Jesu mó, (Matt 10:17; Mk 13:9.)

41. Nitorí naa wọn sì lò kuro niwaju àjò igbimò: wọn nyò nitorí ti a kà wón yé si iya jiye nitorí orukò rè. (1 Pet 4:13,16; Jhn 15:21.)

42. Ati lojoojumo ní témpili ati ni ilé, wọn kò dékun kíkóní, ati lati wàásù Jesu Kristi. (A.A. 2:46; 8:35; 11:20; 17:8; Gal 1:16.)

ORI 6.

Yiyan awọn diakoni.

NJE ni ojo wonyi, nigba ti iye awon ọmọ-èhin npò si i, ikùn-sínú wà ninu awon Hellene si awon Heberu, nitori ti a gbagbe nipa ti awon opò won ninu ipín-funni ojojumo. (A.A. 2:41;47; 9:29; 11:20; 4:35.)

2. Awon mejila si pe opolopó awon ọmọ-èhin jo sòdò, won wi pe, "Ko ye ki awa o fi òrò Olòrun silè, ki a si maa se iranṣe tabili.

3. Nitori naa, ará, e wo ọkunrin meje ninu yin, olóruko rere, ti o kún fun Èmi-mímó ati fun ọgbón, ti awa lè yàn si işe yí. (Jhn 21:23; A.A. 1:15.)

4. Şugbón awa o duro şinşin ninu adura gbigba, ati ninu işe-iranṣe òrò naa."

5. Òrò naa si tó loju gbogbo ijo: won si yan Stefanu, ọkunrin ti o kún fún igbagbó ati fun Èmi-mímó, ati Filippi ati Prokoru, ati Nikanoru, ati Timoni, ati Parmena, ati Nikola alawòṣe Ju ara Antioku: (A.A. 11:19, 24; 8:5;26; 21:8.)

6. Èni ti won mu duro niwaju awon aposteli: nigba ti wón sì gbadura, won gbe ọwó lé won. (A.A. 1:24; 8:17; 9:17; 13:3; 1 Tim 4:14; 5:22; 2 Tim 1:6.)

7. Òrò Olòrun si gbilè: iye awon ọmọ-èhin si pò si i gidigidi ni Jerusalemu; ọpò ninu egbé awon alufa si fetisi ti igbàgbó naa. (A.A. 12:24; 19:20; 13:8; 14:22; Gal 1:23; 6:10.)

A mu Stefanu.

8. Ati Stefanu, ti o kún fún oore-ofe ati agbara, o se işe iyanu, ati işe àmínlá laarin awon eniyan.

9. Şugbón awon kan dide ninu awon ti sinagogu, ti a npè ni ti awon *Libertine, ati ti ara Kirene, ati ti ara Aleksandria, ati ninu awon ara Kilikia, ati ti Asia won nba Stefanu jiyàn.

(9) *Libertine – ntumò si Awon Óminira-Erú Ju.

10. Won kò si lè ko ọgbón ati èmí ti o fi nsòrò loju. (Luk 21:15; A.A. 5:39.)

11. Nigba naa ni won bẹ àbètélè awon ọkunrin, ti won nwí pe, "Awa gbo ọkunrin yí nsò òrò-òdi si Mose ati si Olòrun." (Matt 26:59,60.)

12. Won si ru awon eniyan soke, ati awon alágba, ati awon akowé, won dide sii, won gba a mú, won mu un wá si ajò igbimò.

13. Won si mu awon eléri èké wá, ti won wi pe, "Okunrin yí kò simmi lati sò òrò-òdi sí ibi mímó yí, ati si ofin: (A.A. 7:58; 21:28.)

14. Nitori awa gbo o wi pe, Jesu ti Nasareti yí yoo fó ibí yí, yoo sì yí àṣà ti Mose fifun wa pada." (Matt 26:61; 15:1; 21:21; 26:3; 28:17.)

15. Ati gbogbo awon ti o sì joko ni ajò igbimò téjumo ḥon, won nwo ojú rē bi èni pe ojú angeli.

ORI 7.

Stefanu waasu fun awọn eniyan.

NIGBA naa ni olori alufa wi pe, "Nkan wonyi ha rí bẹ e bí?"

2. Oun si wi pe, "Alàgbà, ará, ati baba, e fetisilè; Olòrun ogo fi ara hàn fun Abrahamu baba wa, nigba ti o wá ni Mesopotamia, ki o to se atípó ni Harani. (A.A. 22:1; Psm 29:3; Gen 11:31; 15:7.)

3. O si wi fun un pe, 'Jade kuro ni ilè re, ati lòdò awon ibátan re, ki o si wá sí ilè ti emi o fi hàn ó.' (Gen 12:1.)

4. Nigba naa ni o jade kuro ni ilè awon ara Kaldea, o si se atípó ni Harani: lehin igbà ti baba rē kú, Olòrun mu un sípò pada wá sí ilè yí, níbi ti eyin ngbe nísisinyí. (Gen 12:5.)

5. Kò si fun un ni ínf kan, àní tó bi iwòn àyè èsé kan; şugbón o leri pé, ouñ o fii fun un bi ohun-iní, ati fun awon irú-omò rē lehin rē, nigba ti kòi ti i ni omò. (Gen 12:7; 17:8; 26:3.)

6. Olòrun sì sò bayí pé, irú-omò rē yoo se atípó ni ilè ajèjì; won o si sò won di erú, won o si pón won loju ni

irinwo odun. (Gen 15:13,14; Eks 12:40.)

7. Olorun wi pe, ‘Orile-èdè naa ti wọn o se eru fun ni emi o dá léjo; lehin naa ni wọn o si jade kuro, wọn o si wa sín mi nihinyi.’ (Eks 3:12.)

8. O si fun un ni majemu ikòlà: bẹ́ ni Abrahamu bi Isaaki, o kó o ni ilà ni ijo kejo; Isaaki si bi Jakòbu; Jakòbu si bi awon baba nlá mejila. (Gen 17:9–11; 21:2–4; 25:26; 29:31.)

9. Awon baba nla si se ilara Josefu, wọn si ta a si Egipiti: şugbon Olorun wà pélù rè. (Gen 37:4,11,28; 39:2, 21,23.)

10. O si yo o kuro ninu iponju rè gbogbo, o si fun un ni ojurere ati ɔgbón loju Farac oba Egipiti; oun sì fi i je baalè Egipiti ati gbogbo ile rè. (Gen 41:37; 42:6.)

11. Iyan kan sì mu ni gbogbo ile Egipiti ati ni Kenaani, ati iponju nlá: awon baba wa kò sì ri ounjé. (Gen 41:54.)

12. Şugbon nigba ti Jakòbu gbó pé alikama nbé ni Egipiti, o rán awon baba wa lo lèkinni. (Gen 42:1,2.)

13. Ati nigba keji Josefú fi ara rè hàn fun awon arakunrin rè; a si fi awon ara Josefú hàn fun Farao. (Gen 45:1–4.)

14. Josefú sì ránshé, o si pe Jakòbu baba rè, ati gbogbo awon ibátan rè sodo rè, arundinlogorin okàn. (Gen 45:9,10; 46:26,27; Deut 10:22.)

15. Jakòbu si sokalè lo sí Egipiti, o sí kú, oun atti awon baba wa. (Gen 46:5; 49:33; Eks 1:6.)

16. A si gbe wọn lo si Sekemu, a si té wọn sinu iboju ti Abrahamu ra ni iye-owó fadaka lówo awon ɔmọ Amori baba Sekemu. (Gen 23:16; 33:19; Jos 24:32.)

17. ‘Şugbon bi àkókò ileri ti Olorun se fun Abrahamu ti kù sì dèdè, awon eniyanaa ngberu, won si nrè ni Egipiti. (Eks 1:7–9; Psm 105:24,25.)

18. Titi ɔba miran fi je lórí Egipiti ti kò mọ Josefú.

A. APOSTELI 7:7–33

19. Oun naa ni o se àrékérekè si awon ibatan wa, wọn si hùwà buburu si awon baba wa, to bẹ́ ti wọn fi já awon ɔmọ-owó wọn kuro lówo wọn nitorí ki wọn maše yé. (Eks 1:10,11, 15–22.)

20. Ni akoko naa ni a bi Mose, eni ti o lewa pupo, ti wọn si bò lóshù mèta ni ilé baba rè:

21. Nigba ti wọn si gbe e sonu, ɔmòbinrin Farao gbe e, o si tò ọ dàgbà gege bi ɔmọ ara rè.

22. A si kò Mose ni gbogbo ɔgbón ara Egipiti, o si pò ni ɔrò ati ni işe. (1 A.Qba 4:30; Isa 19:11.)

23. ‘Nigba ti o sì di eni iwòn ogoji ɔdún, o sò si i lòkàn lati lò be awon ará rè wò, awon ɔmọ Israeli. (Eks 2:11,12.)

24. Nigba ti o si ri ɔkan ninu wọn ti a njé ni iyà, o gbèjà rè, o gbèsan eni ti wọn je ni iyà, o si lu ara Egipiti naa pa:

25. O si şebi awon ara oun mò bi Olorun yoo ti ti ɔwó oun gbà wọn: şugbon wọn kò mò.

26. O si di ijo keji o yo si wọn bi wọn ti njá, oun ibá si pari rè fun wọn, o wi pe, ‘Eniyana mi, ara ni èyin; eese ti èyin fi nse ohun ti kò tó si ara yín?’

27. Şugbon eni ti o finràn si ẹnikeji rè ti í kuro, o wi pe, ‘Tani o fi ọ je olori ati onidajó wa?

28. Iwò nfé pa mi gege bi o ti pa ara Egipiti lana?’ (Eks 2:14,15.)

29. Mose si sá nitorí ɔrò yíí, o si wa se àtipó ni ilé Midiani, nibi ti o gbe bi ɔmo meji.”

30. ‘Nigba ti ogoji ɔdún sì pé, angeli Oluwa farahàn án ni ijù, ni òkè Sinai, ninu ɔwó iná igabé. (Eks 3:1,2.)

31. Nigba ti Mose si ri i, enu ya a si ìran naa: nigba ti o si sunmọ ọn lati wo o fin, ohùn Oluwa kò si i,

32. Wi pe, ‘Emi ni Olorun awon baba rè, Olorun Abrahamu, ati Olorun Isaaki, ati Olorun Jakobu.’ Mose si wárírì, kò sì dásà lati wo o mọ. (Eks 3:6.)

33. Oluwa si wi fun un pe, ‘Tú bata

rẹ kuro ni ẹṣè rẹ; nitorí ibi ti iwò gbe duro si yíí ile mimó ni. (Eks 3:5.)

34. Ni rírí mo ti ri iponju awọn eniyán mi ti nbé ni Egípti, mo sì ti gbo ikérora wón, mo sì sokalé wá lati gbà wón, wa nisinsinyíi, emí o si rán ọ lọ si Egípti.' (Eks 3:7; 2:24.)

35. Mose naa yíí ti wón kò, wi pe, 'Tani o fi ọ jẹ olori ati onidajó?' Oun naa ni Olórún rán lọ lati ọwó angéli, ti o farahàn áń ni igbé, lati se olori ati olùdándé. (Eks 14:19.)

36. Oun ni o mu wón jade, lehin igbà ti o se isé iyanu ati isé àmí ni ilé Egípti, ati ni Okún pupa, ati ni aginju ni ogoji ọdún. (Eks 12:41; 14:21.)

37. Eyí ni Mose naa ti o wí fun awọn omó Israéli pe, 'Woli kan ni Oluwa Olórún yin yoo gbé díde fun yin ninu awọn arakunrin yín, bi emí; oun ni ki e gbó tiré.' (Deut 18:15,18; A.A. 3:22.)

38. Eyí naa ni ení ti o wá ninu ijú ni ijú pélú angéli naa ti o ba a sòrò lóké Sinai, ati pélú awọn baba wa: ení ti o gba oró iyé lati fifun wa: (Eks 19:17; Isa 63:9; Rom 3:2; Heb 5:12; 1 Pet 4:11.)

39. Ení ti awọn baba wa kò fé gbó tiré, ṣugbón wón ti i kuro lòdò wón, wón si yipada lókàn wón si Egípti;

40. Wón wi fun Aaróni pe, 'Dá oriṣá fun wa ti yoo maa tó ònà shaaju wa: nitorí bi o se ti Mose yíí ti o mu wa jade wá lati ilé Egípti, a kò mò ohun ti o se e.' (Eks 32:1,23.)

41. Wón si yá ère egboró malu ni ojó wonyíi, wón si rubó si èré naa, wón si nyó ninu isé ọwó ara wón. (Eks 32:4,6; Psm 106:19.)

42. Olórún si pada, o fi wón sílè lati ma a sin ogun ɔrun: bi a ti kò o ninu iwé awọn woli pe, 'Eyín ara ilé Israéli, eyín ha mu éran ti a pa ati ebó wá iún mi, ni ogoji ọdún ní ijú bí? (Esk 20:25, 39; Amos 5:25, 26.)

43. Eyín si tewogba àgój Moloku, ati iràwò oriṣá Remfani, àwòrán ti eyín se lati ma a bò wón: emí o si ko yin lò rekója Babiloni.'

44. 'Awón baba wa ní àgój èrí ni ijú, gege bi ení ti o ba Mose sòrò ti paṣé pè, ki o se e, gege bi apére ti o ti ri; (Eks 25:9,40.)

45. Ti awọn baba wa ti o tèlé wón sì mú bá Joṣua wá si ilé-iní awọn Keferi, ti Olórún lé jade kuro niwaju awọn baba wa, titi di ojó Dafidi. (Jos 3:14, 17; Psm 44:2.)

46. Ení ti o rí ojurere niwaju Olórún, ti o si tóqó lati rí ibugbe fun Olórún Jakóbú. (2 Sam 7:8-16; Psm 132:1-5.)

47. Sugbón Solomoni kó ilé fun un,

48. Sugbón Ogá-ogo kí í gbe ile ti a fi ọwó kó; gege bi woli ti wi pe, (1 A.Oba 8:27; 2 Kro 2:6.)

49. 'Orún ni ité mi, ayé si ni apoti itisé mi: iru ile kinni eyín o kó fun mi, ni Oluwa wí, tabi nibo ni ibi isinmi mi? (Isa 66:1,2; Matt 5:34,35.)

50. Owó mi kò ha se gbogbo nkan wonyíi?"

51. 'Eyín olórún-líle ati alaikòlá àyà ati etí, nigba gbogbo ni eyín maa ndènà Èmí Mímó: gege bi awọn baba yín, bẹ́ ni eyín. (Lef 26:41; Jer 6:10; 9:26.)

52. Tani ninu awọn woli ti awọn baba yín kò se inunibini sí? Wón sì ti pa awọn ti o ti nsó àṣotéle nipa wiwá Ení Olooto naa; ení ti eyín sì ti fihàn ti eyín sì ti pa: (2 Kro 36: 16; Matt 23:31,37; A.A. 3:14.)

53. Eyín ti o gba òfin, gege bi awọn angéli ti fifun ni, ti e kò sì pa á mó.' (Eks 20:1; Heb 2:2.)

A so Stefanu lokuta pa.

54. Nigba ti wón si gbo nkan wonyíi, okàn wón gbogbé dé inú, wón si pahin keke si i.

55. Sugbón oun kún fun Èmí Mímó, o téjumó ɔrun, o si rí ògo Olórún, ati Jesu nduro lówó òtún Olórún. (A.A. 6:5.)

56. O si wi pé, "Wo o, mo ri ɔrun si silé, ati Ọmọ-eniyán duro lówó òtún Olórún." (Matt 3:16; Dan 7:13.)

57. Nigba naa ni wón kigbe ni ohun

Simoni oso gbàgbó.

9. Sugbon okunrin kan wà, ti a npè ní Simoni, ti o ti maa npa idán ni ilu naa, o si mu ki enu yà awon ara Samaria, wi pe eniyan nlá kan ni oun. (A.A. 13:6; 5:36.)

10. Eni ti gbogbo won fiyésí, ati èwe ati àgbà, nwi pe, "Okunrin yìí ní agbara Olórún ti a npe ni Nlá." (A.A. 14:11; 28:6.)

11. Won böla fun un, nitori ojo pipé ni o ti npa idán fun iyálénú won.

12. Sugbon nigba ti won gba Filippi gbo bi o ti nwàásù ihinrere ti ijøba Olórún, ati orukò Jesu Kristi, a baptisi won, ati okunrin ati obinrin. (A.A. 1:3; 2:38.)

13. Simoni tikararé si gbàgbó pélu: nigba ti a si baptisi rè, o si tè siwaju pélu Filippi, o nwo isé àmì ati isé agbara ti nti ówó Filippi se, enu si yà á. (esé 6; A.A. 19:11.)

14. Nigba ti awon aposteli ti ó wà ni Jerusalemu si gbo pe awon ara Samaria ti gba óró Olórún, won rán Peteru ati Johanu si won: (esé 1.)

15. Awon eni ti o sòkalè wá tí won si gbadura fun won, ki won baa lè gba Èmi Mimò: (A.A. 2:38.)

16. Nitori titi o fi di igba naa koi ti bà lé èníkeni ninu won; kikì pe a baptisi won lorukò Jesu Oluwa ni. (A.A. 19:2; Matt 28:19; A.A. 10:48, 19:5.)

17. Nigba naa ni won gbe ówó lé won, won si gba Èmi Mimò. (A.A. 6:6; 2:4.)

18. Nigba ti Simoni rii pé nipa gbigbe ówó leni ni a nti ówó awon Aposteli fi Èmi Mimò funni, o fi ówó lò won.

19. O wi pe, "È fun emi naa ni àṣé yíí pélu, ki èníkeni ti mo ba gbe ówó lé, lè gba Èmi Mimò."

20. Sugbon Peteru da a lohun wi pe, "Ki ówó rẹ sègbé pélu rẹ, nitori ti iwò rò lati fi ówó ra èbùn Olórún. (A.A. 2:38; Matt 10:8; 2 A.Oba 5:16.)

21. Iwò kò ni ipá tabi ipín ninu òràñ

rara, won sì di etí won, won si fi ifimòṣòkan-pò rò lù ú.

58. Won si wò o séhin òde ilú, won sò o ni òkúta: awon ẹleri sì fi aṣò won lélé lésé òmòkunrin kan ti a npe ni Saulu. (Luk 4:29; Lef 24:16; Deut 13:9,10.)

59. Won sò Stefanu lokuta, o si nkepe Oluwa wi pe, "Jesu Oluwa, gba èmi mi." (A.A. 9:14.)

60. O si kunlé, o kigbe lohun rara pé, "Oluwa, má se ka èṣé yíí si won lórùn." Nigba ti o si wí eyi, ó sun. (A.A. 9:40.)

ORI 8.

SAULU sì ní ohùn sí ikú rè. Ni sakoko naa, inunibini nlá kan dide si ijo ti o wà ni Jerusalému; a sì tú gbogbo won kakiri já agbegbe Judea ati Samaria, àfi awon aposteli, (A.A. 7:58; 11:19.)

Ijo túká.

2. Awon eniyan olùfòkànsìn si di òkú Stefanu, won si pohùnré ékún kíkan sórí rè. (Gen 23:2; 50:10; 2 Sam 3:31.)

3. Sugbon Saulu, o nda ijo eniyan Olórún rú, o nwó ile dé ile, o sì nmú awon okunrin ati obinrin, o si nfi won sinu tubu. (A.A. 7:58; 22:4; 26:10, 11; 1 Kor 15:9; Gal 1:13; Filp 3:6; 1 Tim 1:13.)

Isé-iranṣe Filippi ni Samaria.

4. Awon ti won si túká lò si ibi gbogbo, won nwaasu òrò naa. (esé 1; A.A. 15:35.)

5. Filippi si sòkalè lò si ilú Samaria, o nwaasu Kristi fun won. (A.A. 6:5.)

6. Awon ijo eniyan sì fi ifimòṣòkan-pò fiyésí ohun ti Filippi nsò, nigba ti won ngebó, ti won sì rí isé àmì ti o nse.

7. Nitorí ti awon èmí àímò jade kúrò ninu awon ti o ní won, won si nkigbe lohun rara, ati òpò awon ti ègba nbajà, ati amúnkún ni o si gba imularadá. (Matt 4:24.)

8. Ayò pupò si wà ni ilu naa.

yíi: nitorí okàn rē kò sē déedé niwaju
Olòrun. (Psm 78:37.)

22. Nitorí naa ronupiwàdà iwà bu-
buru rē yíi, ki o sì gbadura sòdò
Olòrun, boyá yoo dari ète okàn rē jí ó.

23. Nitorí ti mo wòdyé pé, iwò wa
nínu òrónro ikòrdò, ati ni idè èsé.” (Isa
58:6; Heb 13:15; Deut 29:17.)

24. Nigba naa ni Simoni dahun, o si
wi pe, “È gbadura sòdò Oluwa fun mi,
ki òkan ninu ohun ti éyin ti sò máše bá
mi.”

25. Ati awòn nigba ti wòn sì ti jéri, ti
wòn ti sò òrò Oluwa, wòn pada lò si
Jerusalemu, wòn si waasu ihinrere ni
iletò pupo ti awòn ara Samaria. (Isa
16:28; èsé 40.)

Iwèfa Ará Etiopia gbagbo.

26. Angeli Oluwa si sò fun Filippi,
pe, “Dide ki o si maa lò si ihà gusù ni
ona ti o ti Jerusalemu lò si Gasa”, ti i
se ijù. (A.A. 5:19; èsé 5.)

27. Nigba ti o si dide, o lò; si kiyesi i,
òkunrin kan ara Etiopia, iwèfa olóla
pupo lòdò Kandákè òba-binrin awòn
ara Etiopia, éni ti o jé olori gbogbo
isùra rē, ti o si ti wá si Jerusalemu lati
jósín, (Psm 68:31; Sek 3:10; Jhn
12:20.)

28. Oun si npada lò, o si jokòó ninu
kéké rē, o nka iwé woli Isaiah.

29. Èmí si wi fun Filippi pe, “Lò ki o
si da ara rē pò mó kéké yíi.” (A.A.
10:19; 11:12; 13:2; 20:23; 21:11.)

30. Filippi si sure lò, ó gbó ti o nka
iwé woli Isaiah, o si bi i pe, “Ohun ti
iwò nkà yíi, ó yé ọ bí?”

31. O si dahun wí pé, “Yoo ha sè yé
mi, bikose pé énikan tó mí si ònà?” O
si bé Filippi ki o goke wá, ki ó si ba
oun jòkò.

32. Ibi-iwe-mímò ti o sì nkà naa ni
èyí, “A fà á bi agutan lò fun pípa; ati
bi ọdó-agutan ti nyadi niwaju olurérún
rē, bẹ́ ni kò ya énu rē: (Isa 53:7,8.)

33. Ni iréshilè rē a mú idajo-ododo
kuro fun un: Tani yoo juwe íran rē?
Nitorí a mu iwàláà yè rē kuro ni ayé.”

34. Iwèfa sì dà Filippi lóhùn, ó ní,
“Mo bẹ́ ọ, nipa tani woli naa nsò òrò
yíi? Ti ara rē, tabi ti élómíràn?”

35. Filippi si ya énu rē, o si bérè lati
ibi iwé-mímò yíi, o sì waasu ihinrere
Jesu fun un. (Matt 5:2; Luk 24:27;
A.A. 17:2; 18:28; 5:42.)

36. Bi wòn si ti nlò lónà, wòn de ibi
omi kan: iwèfa naa si wi pe, “Wo o,
omi niyí! kinni o dá mi duro lati bapti-
si?” (A.A. 10:47.)

37. *(Filippi sì wi pe, “Bi iwò bá
gbàgbò tòkàntòkàn, a lè baptisi rē.” O
si dahun ó ní, “Mo gbàgbò pé Jesu
Kristi, Òmọ Olòrun ni.”)

38. O si paşé ki kéké duro jé: awòn
mejeji si sòkàlè lò sinu omi, ati Filippi
ati iwèfa; ó sì baptisi rē.

39. Nigba ti wòn si jade kuro ninu
omi, Èmí Oluwa ta Filippi pá, iwèfa kò
sì ri i mó: nitorí ti o nba ònà rē lò, o
nyò. (1 A.Òba 18:12; 2 A.Òba 2:10;
Esk 3:12,14.)

40. Ni Asotu ni a ti ri Filippi; bi o si
ti nkója lò, o nwàásù ihinrere ni
gbogbo llú, titi o fi dé Kesarea.

ORI 9.

Jesu farahan Saulu (Paulu.)

SUGBON sibé, Saulu, ní mímí-èémí
Sihalé-móni ati ipani si awòn
òmo-èhin Oluwa, ó tò olori alufa lò
(A.A. 8:3; 22:4-16; 26:9-18.)

2. O bérè iwé lòwò rē si Damasku
si awòn sinagogu pé, bi oun bá rí
énikéni ti nbé ni Ónà yíi, ibaa sè òkun-
rin, tabi obinrin, ki oun lè mu wòn ni
dídè wa si Jerusalemu.

3. O si sè, bi o ti nlò, o si sunmó
Damasku: lojíjí, imòlé lati òrun wá
mòlé yi i ká. (A.A. 22:6; 26:12.)

4. O si shubu lülé, o gbó ohun ti o nfò
si i pé, “Saulu, Saulu, eésé ti iwò fi nse
inunibini si mi?” (A.A. 22:7; 26:4.)

5. O si wi pe, “Iwò tani, Oluwa?”
Oluwa si wi pe, “Emi ni Jesu, éni ti

(37) *(Awòn Bibeli atijó miran fi èyí kun ti wòn.)

iwò nṣe inunibini sì; *(ohun irora ni fun ọ lati tāpá si ṡégún).

6. *(O si nwárirí, enu sì yà á, o ni, Oluwa, kinni iwo nfé kí emi se? Oluwa si wi fun un pe,) Dide, ki o si wò inú llú lò, a o sò fun ọ ohun ti iwo yoo se.”

7. Awọn ọkunrin ti wọn si nba a lò si àjo duro, kéké pa mó wọn lenu, wọn gbó ohùn naa ṣugbón wọn kò rí enikan. (A.A. 22:9; 26:13,14.)

8. Saulu si dide ni ilè; nigba ti ojú rẹ sì là kò rí ohunkan: ṣugbón wọn fa a lówó, wọn si mu un wá si Damasku. (A.A. 22:11; Gal 1:17.)

9. O si gbe ijó mèta ni airiran, kò sì je, bẹẹ ni kò sì mu.

Anania se ịribomi fun Paulu.

10. Omo-ehin kan sì wá ni Damasku, ti a npe ni Anania! Oluwa si wi fun un lojurán pe, “Anania!” O si wi pe, “Wo o, emi niyií, Oluwa.” (A.A. 22:12.)

11. Oluwa si wi fun un pe, “Dide, ki o si lò si òpópó ti a npe ni Ṣaganran, ki o si béréré eni ti a npe ni Saulu, ara Tarsu, ni ile Juda: sa wo o, o ngbadura. (A.A. 21:39; 22:3.)

12. Oun sì ti ri ọkunrin kan lojurán ti a npe ni Anania o wôle, o si fi ọwó le e, ki o lè ríran.”

13. Anania si dahun wi pe, “Oluwa, mo ti gburo ọkunrin yií lòdò ọpò enyan, gbogbo buburu ti o se sì awọn enyan mímò rẹ ni Jerusalému.

14. O si gba àṣe lati ọdò awọn olorí alufa wa sí ihinyíi, lati de gbogbo awọn ti npe orukò rẹ.” (eṣé 21; 1 Kor 1:2; 2 Tim 2:22.)

15. Ṣugbón Oluwa wi fun un pe, “Maa lò: nitorí ohun-elo ààyò ni oun jé fun mi, lati gbe orukò mi lò si iwaju awọn Keferi, ati awọn ọba, ati awọn omo Israeli: (A.A. 13:2; Ef 3:7,8; Gal 2:7,8; A.A. 22:21; 26:17.)

16. Nitorí emi o fi gbogbo iyà ti kò le saiye nitorí orukò mi hàn án.” (A.A. 20:23; 21:11; 2 Kor 11:23.)

(5,6) *(Awọn Bibeli atijó miran fi eyi kun tiwọn.)

17. Anania si lò, o si wò ile naa; nigba ti o si fi ọwó rẹ le e, o ni “Ara-kunrin Saulu, Oluwa ni o rán mi, Jesu ti o fi ara hàn ọ lona ti iwo báwá, ki iwo baa lè ríran, ki o si kún fun Emi mímò.” (A.A. 22:12,13; 18:17; 2:4; 4:31.)

18. Lojukannaa nkankan ti o dabi ipé si bò kuro loju rẹ, o si ríran; o si dide, a si baptisi rẹ.

Paulu waasu ni Damasku.

19. Nigba ti o si jeün, ara rẹ mókun: Saulu si wá pelu awọn omo-ehin ni Damasku ni ọjó púpò. (A.A. 26:20.)

20. Lojukannaa o sì nwaasu Kristi ninu awon sinagogu pe, “Ọmo Qlorun nii se.”

21. Enu sì yà gbogbo awọn ti o ngbó, wọn si wi pe, Èyi ha kò ni eni ti o ti fòdòrò awọn ti npe orukò yií ni Jerusalému? Nitorí èyí naa ni o sa se wá sí ihinyíi, lati mu wọn ni dídè lò sodo awọn olorí alufa. (A.A. 8:3; Gal 1:13,23.)

22. Ṣugbón Saulu npò si i ni agbara o si ndaamu awọn Ju ti o ngbe Damasku, o nfi hàn pe, eyi ni Kristi naa. (A.A. 18:28.)

Paulu sa fun awọn Ju.

23. Léchin igba ti ọjó púpò kojá, awọn Ju ngbímò lati pa a: (A.A. 23:12; 25:3.)

24. Ṣugbón idítè wọn di mímò fun Saulu. Wọn si nsó enu-bode pelu lósan ati loru lati paa. (2 Kor 11:32,33.)

25. Ṣugbón awọn omo-ehin sì mú un lóru, wọn si sògò kalé lara odi ninu agbòn.

A mu Paulu wá siwaju aposteli.

26. Nigba ti Saulu si de Jerusalému, o pète lati da ara rẹ pò mó awọn omo-ehin: gbogbo wọn si bérù rẹ, nitorí wọn kò gbágbo pe omo-ehin kan ni. (A.A. 22:17; Gal 1:17,18.)

27. Ṣugbón Barnaba mu un, o si sín ín lò sodo awọn aposteli, o si sò fun wọn bi o ti ri Oluwa lónà, ati pe o ti ba a sòrò, ati bi o ti fi igbóyà waasu ni

Damasku ni orukọ Jesu (A.A. 4:36; ese 20,22.)

28. O si wà pẹlu wọn, o nwole o si njade ni Jerusalemu.

29. O si nfi igboyà waasu ni oruko Jesu Oluwa, o nsorò lòdì si awon ara Hellene, o si njà wón níyàn: ṣugbón won npete lati pa a. (A.A. 6:1; 11:20; 2 Kor 11:26.)

30. Nigba ti awon arakunrin si mò, won mu un sokalè lò si Kesarea, won sì ran an lò si Tarsu.

31. Nigba naa ni ijò wà ni alaaafia yíká gbogbo Judea ati ni Galili ati ni Samaria, won nñesémùlè; won nrin ni ibérù Oluwa, ati ni itunu Emi Mimò, won npo si i. (A.A. 8:1.)

Iṣe-iranṣe Peteru; Aenea gba iwòsàn.

32. O si şe, bi Peteru ti nkójá lò kaa-kiri laarin won, o sokalè lò pélù si ọdò awon eniyán mímò ti ngbe ni Lidda. (ese 13.)

33. Nibé ni o ri okunrin kan ti a npe ni Aenea ti o ti dubulé lori akete ni ọdun mejo, o ni àrùn ègbà.

34. Peteru si wi fun un pe, "Aenea, Jesu Kristi mu ọ laradá: dide, ki o si tun àkéte rẹ se." O si dide lojukannaa. (A.A. 3:6,16; 4:10.)

35. Gbogbo awon ti ngbe Lidda ati Saroni sì ri i, won sì yipada si Oluwa. (1 Kor 5:16; A.A. 11:21.)

Peteru ji Tabita dide kuro ninu òkú.

36. Ọmọ-éhin kan si wà ni Joppa ti a npè ni Tabita, eyi ti o tumo sí Dorkassi: obinrin yílì pò ni iṣé oore, ati itòré-aanú ṣiṣe. (Jhn 1:3; 1 Tim 2:10; Tit 3:8.)

37. Ni ojo wonyíi, ti o saisan, o sì kú: nigba ti won wé e tān, won té e si iyara kan lókè. (A.A. 1:13.)

38. Bi Lidda si ti sunmò Joppa, nigba ti awon ọmọ-éhin gbó pe Peteru wà nibé, won rán okunrin meji si i lati bẹ e pé, "Mase jafara lati de ọdò wa." (A.A. 11:26.)

39. Peteru si dide, o sì bá won lò. Nigba ti o de, won mu un lò si iyara

òkè naa: gbogbo awon opó si duro ti í, won sokún, won si nfi ẹwù ati aşò ti Dorkasi dá hàn án, nigba ti o wà pélù won. (A.A. 6:1.)

40. Ṣugbón Peteru ti gbogbo won sode, o si kunlé, o si gbadura; o si yipada sí òkú, o ni "Tabita, dide." O si la oju rẹ: nigba ti o sì rí Peteru, o dide joko. (Matt 9:25; A.A. 7:60; Mk 5: 41,42.)

41. O si na ọwó rẹ si i, o fà á dide; nigba ti o si pe awon eniyán mímò ati awon opó, o fi i lé won lówo láayè. (ese 13.)

42. Éyí si di mímò já gbogbo Joppa; opolopo si gba Oluwa gbó.

43. O gbe ojo pupo ni Joppa lòdò okunrin kan Simoni, aláwó. (A.A. 10:6.)

ORI 10.

A fi iran han Korneliu.

KUNRIN kan si wà ni Kesarea ti a npè ni Korneliu, balogun ọrún ti egbe ọmọ-ogun ti a npè ni Itali.

2. Olufokànsin, ati ẹni ti o bérù Ọlòrun tiletile rẹ gbogbo, ẹni ti o ntòré-aanu púpò fun awon eniyán, ti o si ngbadura sódò Ọlòrun nigba gbo-gbo. (ese 22,35.)

3. Niwọn wakati késan ojó, o ri ninu iran kedere angeli Ọlòrun kan wole tò ọ wá, o si wi fun un pe, "Korneliu!" (A.A. 9:10; 3:1; 5:19.)

4. Nigba ti o si tejumö on, ti èrù sì ba a, o ní, "Kinni, Oluwa?" O si wi fun un pé, "Adura rẹ ati ọrẹ-aanu rẹ ti gòkè lò siwaju Ọlòrun fun iranti. (A.A. 3:4; Ifh 8:4; Matt 26:13.)

5. Si rán eniyán nisinsinyí lò si Joppa, ki won sì pe Simoni wá, ẹni ti àpèlé rẹ nje Peteru.

6. O wò si ile Simoni aláwó, ti ile rẹ wà leti òkun: oun ni yoo sò fun ọ bi iwo o ti se." (A.A. 9:43.)

7. Nigba ti angeli naa tí o bá Korneliu sòrò si fi i silé lò, o pe meji nínú awon iranṣe ilé rẹ, ati ọmọ ogun olufokànsin kan, nínú awon ti o maa nduro ti i nigba gbogbo.

8. Nigba ti o si ti salaye ohun gbogbo fun wọn, o rán wọn lọ si Joppa.

A fi iran hàn Peteru pèlu.

9. Ni ijó keji bi wọn ti nlò lónà àjò wọn, ti wọn si sunmò ilu naa, Peteru gun òkè ilé lọ gbadura ni iwòn wakati këfa ojò: (A.A. 11:5-14; Matt 24:17.)

10. Ebi sì pa a gidigidi, o si nfé lati jéun: ṣugbòn nigba ti wọn npèsè rẹ lówo, o bò si ojuran. (A.A. 22:17.)

11. O si ri ḥorun sì, ohun-èlò kan si sòkalè bi gògòwú nla, ti a ti igun mèrreérin, sòkalè si ilé: (A.A. 7:56; Ifsh 19:11.)

12. Nínú rẹ ni oniruuru èranko èlésè mèrin wà, ati ohun ti nrákò ni ayé ati eyé ojú ḥorun.

13. Ohùn kan si fò si i pe, "Dide, Peteru; ma a pa ki o si ma a jé."

14. Ṣugbòn Peteru dahun pe, "Àgbédò, Oluwa; nitorí emí kò jé ohun èèwò ati alaimò kan rí." (A.A. 9:5; Lef 11:4; 20:25; Deut 14:3.7.)

15. Ohùn kan si tun fò si i lekeji pe, "Ohùn ti ḥorun bá ti wè nù, iwò māṣe pe e lèewò mò." (esé 28; Matt 15:11; Rom 14:14; 17:20; 1 Kor 10:25; 1 Tim 4:4; Tit 1:15.)

16. Eyi si se lèmèta; lojukannaa a si gbe ohun èlò naa pada lọ sókè ḥorun.

Korneliu ranṣe si Peteru.

17. Bi Peteru si ti ndaamu nínú ara rẹ bi a ibá ti mò iran ti oun ri yíí sì, si wo o, awon ḥokunrin ti a rán wá lati ọdò Korneliu dé, wọn nbèèrè ile Simoni, wọn duro lenu ḥonà. (esé 3.)

18. Wọn nahùn nbèèrè bi Simoni ti a npe ni Peteru, wò nibe.

19. Bi Peteru si ti nronu iran naa, Èmí wi fun un pe, "Wo o, awon ḥokunrin mèta nwá o. (A.A. 11:12.)

20. Njé dide, sòkalè ki o si bá wọn lọ, māṣe kòmìnú ohunkohun: nitorí emí ni o rán wọn." (A.A. 15:7.)

21. Nigba naa ni Peteru sòkalè tò awon ḥokunrin naa ti a rán, o si wi pe, "Wo o, emí ni ení ti eyín nwá: kinni idí rẹ ti è fi wá?"

A. APOSTELI 10:8-33

22. Wọn si wi pe, "Korneliu balogun ḥórún, ḥokunrin olootó, ati ení ti o bérù ḥorun, ti o si ni orukò rere lòdò gbogbo orilé-èdè awon Ju, oun ni a ti ọdò ḥorun kó nipasé angeli mímò, lati ránṣe pè o wá si ile rẹ ati lati gbó ọrò lenu rẹ." (esé 2; A.A. 11:14.)

Peteru wa si ọdò Korneliu.

23. Nigba naa ni o pe wọn wole, o gbà wón lálejò. Nijo keji o sì dide, o bá wón lọ, nínú awon arakunrin ni Joppa si ba a lọ pélú.

24. Lojò keji wọn sì wo Kesarea, Korneliu si ti nreti wọn, o si ti pe awon ibátan ati awon ọré rẹ timotimò jo.

25. O si se bi Peteru ti nwóle, Korneliu pade rẹ, o wole lese rẹ, o si foribale fun un.

26. Ṣugbòn Peteru gbe e dide, ó ní, "Dide; enyan ni emí tikarami pélú." (A.A. 24:14,15; Ifsh 19:10.)

27. Bi o si ti nba a sòrò, o wole, o si ri awon enyan pupo ti wọn péjo.

28. O si wi fun wọn pe, "Eyin mò bi o ti jé èèwò fun ení ti o jé Ju, lati ba ení ti o jé ará ilé miran kégbe, tabi lati tò ó wá; ṣugbòn ḥorun ti fihàn mi pé, ki emí māṣe pe enikéni ni èèwò tabi alaimò. (Jhn 4:9; 18:28 A.A. 11:3; 15:8,9.)

29. Nitorí naa ni mo sì se wá ni àì-jiyàn, bi a ti ranṣe pè mi: njé mo bèè-rè, nitorí kinni eyín se ranṣe pè mi?"

30. Korneliu si dahun pe, "Ni ijérin, mo nṣe adura wakati késan ojò ni ile mi titi di idayíi, si wo o, ḥokunrin kan alaṣò àlà duro niwaju mi. (A.A. 1:10; Matt 28:3; Mk 16:5; Luk 24:4.)

31. O si wi pe, 'Korneliu, a gbó adura rẹ, oré-aanu rẹ sì wà ni iranti niwaju ḥorun.

32. Njé ranṣe lọ si Joppa, ki o si pe Simoni wá, ení ti àpèlé rẹ njé Peteru; o wò ni ile Simoni aláwò leti òkun: nigba ti o bá dé, ení ti yoo sòrò fun o.'

33. Nitorí naa ni mo sì se ranṣe si o lojukannaa, iwò si şeun ti o fi wá. Gbogbo wa pé niwaju ḥorun nisinsi-

nyíl, lati gbó ohun gbogbo ti a palasé fun ọ lati ọdó Olorun wá.”

Iwasu Peteru fun Korneliu.

34. Peteru si ya enu re, o si wi pe, “Nitootó mo wòye pe, Olorun kii şe ojúsajú enyan: (Deut 10:17; Rom 2:11; Ef 6:9; Kol 3:25; 1 Pet 1:17.)

35. Sugbon ni gbogbo orile-èdè, eni ti o bá bérù rè, ti o si nsişé òdodo, eni itewogba ni lódò rè. (A.A. 15:9.)

36. Ọrò ti Olorun rán si awon ọmọ Israéli, nigba ti a wáásù alaafia nipa Jesu Kristi (oun ni Oluwa ohun gbo-gbo) (Isa 57:19; Matt 28:18; Rom 10:12; Ef 1:20,22.)

37. Eyiñ naa mọ ọrò naa ti a kede rè yika gbogbo Judea, ti a bérè rè lati Galili, lehin baptismu ti Johanu wáásù rè;

38. Ání gègè bi Olorun ti yan Jesu ti Nasareti pélù Emi Mímó ati agbara; eni ti o nkiri se ooore, o nse imularada gbogbo awon ti Èsù si npón loju; nitoru Olorun wà pélù rè. (A.A. 2:22; Jhn 3:2.)

39. Awa sì ni eleri gbogbo ohun ti o şe, ni ilé awon Ju, ati ni Jerusalému. Eni ti won pa nipa gbígbékó si orí igi. (Luk 24:48; A.A. 5:30.)

40. Oun ni Olorun jí dide ni ijo keta, o si fi i hàn gbangba. (A.A. 2:24.)

41. Ki i şe fun gbogbo enyan, bi-koşe fun awa ti a jé eleri ti a ti ọwó Olorun yàn télè, ti a ba a jé, ti a si baa mu lehin igba ti o jinde kuro ninu òkú. (Jhn 14:17,22, 21:13.)

42. O si paşé fun wa lati waasu fun awon enyan, ati lati jeri pe, oun ni a ti ọwó Olorun yàn se Onidajó ààyè ati òkú. (Matt 28:19,20; Rom 14:9; 2 Kor 5:10; 1 Pet 4:5.)

43. Oun ni gbogbo awon woli jeri si pe, enikeni ti o bá gbaa gbó yoo ri idáñíjì èsé gbà nipa orukó rè.” (A.A. 26:22; 15:9; Rom 10:11; Gal 3:22.)

44. Bi Peteru si ti nsó ọrò wonyíl ienu, Emi Mimó bà lé gbogbo awon ti

o gbó ọrò naa. (A.A. 4:31; 8:15,16; 11:15; 15:8.)

45. Enu sì ya awon onigbagbó ti ikolà, ti won bá Peteru wá, nitoru ti a tu èbùn Emi Mimó sori awon Keferi pélù. (esé 23; A.A. 11:18.)

46. Nitoru won gbó, won nfó oniruru èdè, won sì yin Olorun logo. Nigba naa ni Peteru dahun wi pe,

47. “Enikeni ha lè şofin omi, ki a má baptisi awon wonyíl ti won gba Emi Mimó bí awa?” (A.A. 8:36; 11:17.)

48. O si paşé ki a baptisi won ni orukó Jesu Kristi, Nigba naa ni won bé ẹ ki o dúró ni ijó melokan. (1 Kor 1:17; A.A. 2:38; 8:16; 19:5.)

ORI 11.

Ọrò Peteru nipa igbagbó awon Keferi.

AWON aposteli ati awon arakunrin

Ati o wá ni Judea si gbó pe awon

Keferi pélù ti gba ọrò Olorun.

2. Nigba ti Peteru si góké wá sí Jeru-

salemu, awon ti ikolà nbá a wiyo (A.A.

10:45.)

3. Wi pe, “Iwo wólé tó awon enyan

alaikola ló, o si bá won jeun.” (A.A.

10:28; Gal 2:12.)

4. Sugbon Peteru bérè si i là á fun

won leşese, wi pe, (Luk 1:3.)

5. “Emi wá ni ilú Joppa, mo ngbadura: mo ri iran kan lojurán, Ohun èlò

kan sokalé bi gògòwú nlá, ti a ti igun

méréçrin sò ka ilé lati ọrun wá; o si wá

títí de ọdò mi: (A.A. 10:9–32.)

6. Mo téjumo ọn, mo si fiyesi i, mo

si ri éran elésé mérin, ati éranko igbé,

ati ohun ti nrákò, ati eyé ojú ọrun.

7. Mo si gbó ohún kan ti o fò si mi

pe, ‘Dide, Peteru: ma a pa, ki o si ma a

jé!’

8. Sugbon mo dahun wi pe,

‘Agbedò, Oluwa: nitoru ohun èèwò

tabi aláímó kan kò wó enu mi rí lae.’

9. Sugbon ohún kan dahun leşekéjì

lati ọrun wa pé, ‘Ohun ti Olorun bá ti

wènù, iwo máše pe e lèèwò.’ (A.A.

10:15.)

10. Eyi si se lèmèta: a si tun fa gbogbo rè soke ḥrun.

11. Si wo o, lojukan naa okunrin metà duro niwaju ilé ti a gbé wà, ti a rán lati Kesarea si mi.

12. Èmí si wi fun mi pé, ki emi bá wọn lò, ki emi máše kóminú ohunkohun. Awon arakunrin méfà wonyí sì bá mi lò, a si wò ilé okunrin naa: (A.A. 8:29; 15:9; 10:23.)

13. O si sò fun wa bi oun ti ri angeli kan ti o duro ni ile rè, ti o si wi pe, ‘Ranṣe lò si Joppa, ki o si pe Simoni ti àpèlé rè nje Peteru; (A.A. 10:30.)

14. Èni tì yoo sò ɔrò fun o, nipa eyítí a o fi gba iwo ati gbogbo ilé rè là.’

15. Bi mo si ti bérè si sò, Èmí Mimo si bà lé wòn, gégé bi o ti bà lé wa ni atètékóse. (A.A. 10:44; 2:4.)

16. Nigba naa ni mo ranti ɔrò Oluwa, bi o ti wí pé, ‘Johanu fi omi baptisi nitootó; sugbon a o fi Èmí Mimo baptisi yin.’ (Matt 3:11; Jhn 1:26,33; A.A. 1:5; Joel 2:28; 3:18.)

17. Njé bi Olòrun si ti fi irú èbùn kannaa fun wòn bi o ti fifun awa pélú nigba ti a gba Jesu Kristi Oluwa gbó, tani emi ti un o fi de Olòrun lónà?’ (A.A. 10:45,47.)

Barnaba ni Antioku.

19. Nitoru naa awon ti a si tuka kiri niti inunibini ti o dide nítí Stefanu, wòn rìn tití de Fenike, ati Kipru, ati Antioku, wòn kò sò ɔrò naa fun ènikan, bikoṣe fun kíkí awon Ju. (A.A. 8:1,4.)

20. Sugbon awon kan nbé ninu wòn ti o je ará Kipru, ati Kirene; nigba ti wòn de Antioku wòn sòrò fun awon Hellene pélú, wòn nwaasu Jesu Oluwa. (A.A. 4:36; 6:5; 13:1; 5:42.)

21. Ówó Oluwa si wà pélú wòn: opolopó awon ti o gbàgbó yipada si Oluwa. (Luk 1:66; A.A. 2:47; 9:35.)

22. Ihin wòn sì de etí ijò ti o wà ni Jerusalemu: wòn si rán Barnaba lò titi de Antioku;

23. Èni ti, nigba ti o dé ti o ri oo-re-òfè Olòrun, ó yò, o si gba gbogbo won niyànju pé, pelu ipinnu okàn ni kí won fi ara mó Oluwa. (A.A. 13:43; 14:22.)

24. Nitoru oun jé eniyan rere, o si kun fun Èmí Mímó, ati fun igbàgbó: eniyan pupo ni a si kà kún Oluwa. (A.A. 6:5; èṣe 21; A.A. 5:14.)

25. Barnaba si jade lò si Tarsu lati wá Saulu. (A.A. 9:11,30.)

26. Nigba ti o sì ri i, o mu un wá si Antioku. Fun ọdun kan gbako ni wòn fi nba ijo pejò pò, ti wòn si kó eniyan pupo. Ni Antioku ni a si kókó pe awon ọmọ-èhin ni ‘Kristiani’. (A.A. 26:28.)

27. Ni ọjò wonyí ni awon woli si ti Jerusalemu sokalé wá si Antioku. (A.A. 18:22; 1 Kor 12:28.)

28. Nigba ti ọkan ninu wòn, ti a npe ni Agabu si dide, o ti ipa Èmí sò pé, iyàn nla yoo mú ká gbogbo ayé: Èyi si selè ni ọjó Klaudiu. (A.A. 21:10.)

29. Awon ọmọ-èhin si piñnu, olukuluku gege bi agbara rè ti tó, lati rán irànlowó si awon arakunrin ti o wà ni Judea: (Rom 15:26; 1 Kor 16:1; 2 Kor 9:1.)

30. Wòn si se bẹ́, wòn si fi i ranṣe si awon àgbà lati òwó Barnaba ati Saulu. (A.A. 12:25; 14:23.)

ORI 12.

Herodu pa Jemisi.

N I àkókò ighbà naa ni Herodu qba si nawó rè lati pón awon kan loju nínú ijò,

2. O si fi idà pa Jemisi arakunrin Johanu. (Matt 4:21; 20:23.)

3. Nigba ti o si ri pé, o dùn mó awon Ju ninu, o si nawó mu Peteru pélú. O si je ighbà ọjó aiwukara. (A.A. 24:27; Eks 12:15; 23:15.)

4. Nigba ti o si mu un, o fi i sinu tubu, o fi i lé awon èṣò mérin ti ọmọ ogun lówo lati maa só ọ; o nrò lati má un jade fun awon eniyan lèchin'rekoja

5. Nitori naa won fi Peteru pamó sinu tubu: ṣugbón ijo nfi itara gbadura sódò ḥlorun fun un. (Ef 6:18; 1 Tess 5:17.)

Angeli Olorun tu Peteru sile.

6. Ni òru naa gan ti Herodu ibá sì mu un jade, Peteru nsùn laarin awon omó-ogun meji, a fi ḥwòn meji dè é, ḥşó si wà lénú-ònà, won nṣó tubu naa; (A.A. 21:33; 16:26.)

7. Si wo o, angeli Oluwa farahàn, imole si mó nínú túbú: o si lu Peteru pépé lègbèé, o ji i, o ni, “Dide kán-kán!” ḥwòn rè si bò sile kuro lówo rè. (A.A. 21:33; 5:19; 16:26.)

8. Angeli naa si wi fun un pe, “Di àmùrè rè, ki o si wò sálubàtà rè!” O si se bẹ́, O si wi fun un pe, “Da aṣo rè bora, ki o si ma a tò mi lèhin!”

9. Oun si jade, o ntò o lèhin; kò sí mò pé ohun ti a se lati owo angeli naa jé otito, ṣugbón o ṣebí oun wà lójú iran. (A.A. 9:10.)

10. Nigba ti won koja iṣó ikinni ati ikeji, won de enu-ònà ilekun irin ti o lò si ilú. O sí tikararé si sile fun won: won si jade, won ngba ònà igboro kan lò; lojukan naa angeli naa si fi i sile lò. (A.A. 16:26.)

11. Nigba ti ojú Peteru si walè, ó ní, “Nigba yí ni mo tó mò nitootó pe, Oluwa ran angeli rè, o si gbà mi lówo Herodu ati gbogbo ohun ti awon eniyan Ju nreti!” (Luk 15:17; Dan 3:28; 6:22; 2 Kor 1:10; 2 Pet 2:9.)

Peteru jeri si agbara Olorun.

12. Nigba ti o si rò ó, o lò si ile Maria iyá Johanu, ti apele rè njé Marku; nibi ti awon eniyan pupo pejo sí, ti won ngbadura. (A.A. 15:37; eṣé 5.)

13. Bi o si ti kan ilekun enu-ònà omobinrin kan ti a npe ni Roda, wá lati dáké. (Jhn 18:16,17.)

14. Nigba ti o si ti mó ohùn Peteru, kò sí ilekun fun ayò, ṣugbón o sure wole, o si so pe, Peteru duro lénú-ònà. (Luk 24:41.)

15. Won sì wí fun un pe, “Iwo nṣi-wèrè!” ṣugbón o tenumó ọn gidigidi

pé Bee ni sé. Won si wi pe, “Angeli rè ni!” (Gen 48:16; Matt 18:10.)

16. Ṣugbón Peteru nkànkún sibé, nigba ti won si sí ilekun, won ri i, enu si ya won.

17. Ṣugbón ó juwò si won pé ki won dáké, o sì ròhin fun won bi Oluwa ti mu oun jade kuro ninu túbú. O si wi pe “E ro èyí fun Jemisi , ati awon arakunrin!” O si jade, o lò si ibomiran. (A.A. 13:16; 19:33; 21:40.)

Herodu je awon olùṣò túbú níyà.

18. Nigba ti ilé si mó, Irúkèrùdò dié kó ni o wà laarin’awon omó-ogun nipa ohun ti o débá Peteru.

19. Nigba ti Herodu si wa a kiri, ti kò si ri i, o wadi awon ḥşó, o paṣé pé, ki a pa won. O si sokalé lati Judea lò si Kesarea, o si jokòdò nibé. (A.A. 16:27; 27:42.)

Ikú Herodu.

20. Herodu si nbinu gidigidi si awon ará Tire ati Sidoni: ṣugbón won fi imosókan wá sódò rè, nigba ti won sì ti tu Blastu iwéfá ọba lójú, won nbèbè fun alaafia, nitorí pé ilú ọba naa ni ilu tiwon ti nróunje-je. (Matt 11:21; 1 A.Qba 5:8,11; Esk 27:17.)

21. Lojó àfiyési kan, Herodu gún-wà, o joko lori ité, o si nsòrò fun won.

22. Awon eniyan sì hó wi pe, “Ohùn olorun ni, kíi si í se ti eniyan!”

23. Lojukan naa angeli Oluwa lù ú, nitorí ti kò fi ogo fún ḥlorun: idin si je e, o si kú. (1 Sam 25:38; 2 Sam 24:17.)

24. Ṣugbón òrò ḥlorun gbilè, o sì bí si i, (A.A. 6:7; 19:20.)

25. Barnaba ati Saulu sì padà wá lati Jerusalémü, nigba ti won sì pari isé iránṣé won, won sì mü Johanu wá pélù won, àpélé eni ti njé Marku. (A.A. 13:5,13; 15:37.)

ORI 13.

Olorun ya Paulu ati Barnaba sótò fun işé iránṣé.

AWÓN woli ati awon olùkóni si nbé ninu ijo ti o wà ni Antioku;

Barnaba, ati Simeoni ti a npe ni Nigéri, ati Lukiu ara Kirene, ati Manaeni, ọmọ igbimò Herodu tetrarki, ati Saulu. (A.A. 11:22-26.)

2. Bi wọn sì ti njósin fun Oluwa, ti wọn si ngbàawè, Emi Mimò wí pe, "E ya Barnaba ati Saulu sótò fun mi fun işe ti mo ti pè wòn sí!" (A.A. 9:15; 22:21; 14:26.)

3. Nigba ti wòn sì ti gbàawè, ti wòn si ti gbadura, wòn gbé ọwó lé wòn, wòn si rán wòn lò. (A.A. 6:6; 14:26.)

Isẹ iranṣé Paulu ati Barnaba ni Kipru.

4. Njé bi a ti rán wòn lò lati ọwó Emi Mímò, wòn sòkàlè lò sì Seleukia; lati ibè wòn sì wò ọkò-ojuomi lò si Kipru. (eṣé 2,3; A.A. 4:36.)

5. Nigba ti wòn sì wa ni Salamisi, wòn nwaasu ḥorò Olorun ni sinagogu awon Ju. Wòn si ni Johanu pélù fun iranṣé wòn. (A.A. 9:20.)

6. Nigba ti wòn sì la gbogbo erékùṣù já dé Pafo, wòn ri ọkunrin kan, oṣó, woli èké, Ju, orukò eni ti njé Bar-Jesu. (A.A. 8:9.)

7. O wa ḥodo Segiu Paulusi baalé ilu naa, amòye eniyan. Oun naa ni o ranṣé pe Barnaba ati Saulu, o si fè gbó ḥorò Olorun. (eṣé 8,12.)

8. Şugbon Elima oṣó (nitorí bẹ́ ni itumọ orukò rè) takò wón, o nfe pa baalé ni ọkàn dà kuro ni igbàgbó. (A.A. 8:9; eṣé 7,12; A.A. 6:7.)

9. Şugbon Saulu (ti a sì npè ni Paulu, o kún fun Emi Mimo, o si téjumọ ọn, o si wí pé, (A.A. 4:8.)

10. "Iwò ti o kún fún arekérekè gbogbo, ati fun iwa-ikà gbogbo, iwò ọmọ Eṣù, iwò ḥotá ḥododo gbogbo, iwò kì yoo ha dékun lati maa yí ḥonà otito Oluwa po? (Matt 13:38; Jhn 8:44; Hos 14:9.)

11. Njé nisinsinyí wo o, ọwó Oluwa nbé lara rè, iwò o si foju, iwò kì yoo ri ḥòrùn ni saa kan!" Lojukan naa ikukkuu ati ḥòkunkùn sì bo o; o si nwa eniyan kiri lati faoun lówo lò. (Eks 9:3.)

12. Nigba ti baalé ri ohun ti o şe, ó

gbàgbó, enu sì ya a si ḥekó Oluwa. (eṣé 7,8; A.A. 8:25.)

Isẹ iranṣé wòn ni Perga ati Antioku.

13. Nigba ti Paulu ati awon ti o wà pélù rè si ḥikò ni Pafo, wòn wá sì Perga ni Pamfilia: Johanu sì fi wòn sile, o si pada lò sì Jerusalémü. (A.A. 15:38.)

14. Nigba ti wòn sì la Petga kója, wòn wá sì Antioku ni Pisidia, wòn si wò inú sinagogu lojo isinmi, wòn sì jokoo. (A.A. 14:19,21; 16:13.)

15. Ati lehín kika iwé ḥofin ati iwé awon woli, awon olori sinagogu ranṣé si wòn, pé, "Ará, bi ḥeyin bá ni ḥorò iyanju kan fun awon eniyan, e so ọ!"

16. Paulu si dide duro, o si juwo si wòn, ó ní, "Eyen eniyan Israeli, ati ḥeyin ti o bérù Olorun, e fi etí sile!

17. Olorun awon eniyan Israeli yí, yan awon baba wa, o si gbe awon eniyan naa lékè, nigba ti wòn se àtìpó ni ilé Egipti, apá giga ni o sì fi mu wòn jade kuro ninú rè. (Deut 7:6,-8.)

18. Ni iwòn igbà ogoji ḥodon ni o fi mu suuru fun iwa wòn ní iju. (Eks 16:35; Deut 1:31.)

19. Nigba ti o si ti run orile-èdè meje ni ilé Kenaani, o si fi ilé wòn fun wòn ni iní fun iwòn adota-le-ni-irinwo ḥodon. (Deut 7:1; Jos 19:51.)

20. Ati lehín nkan wonyí o fi onidajo fun wòn, tití o fi di igbà Samueli woli. (Ondj 2:16; Isa 3:20.)

21. Ati lehín naa ni wòn bëèrè ọba: Olorun sì fun wòn ní Saulu ọmọ Kişi, ọkunrin kan ninu ẹya Benjamini, fun ogoji ḥodon. (1 Sam 8:5; 10:1.)

22. Nigba ti o sì mü un kuro, o gbe Dafidi dide ni ọba fun wòn, eni ti o si jerí rè pe, 'Mo ri Dafidi ọmọ Jesse eni bi ọkàn mi, ti yoo se gbogbo ifé mi.' (1 Sam 13:14; 15:23,26; Psm 89:21.)

23. Lati inu irú Ọmọ ọkunrin yí ni Olorun ti gbe Jesu Olugbala dide fun Israeli ḥegé bí iléri. (Isa 11:1; Matt 1:21; Rom 11:26.)

24. Saaju wiwa rè ni Johanu ti waasu baptísmu ironupiwada fun gbo-

gbo eniyan Israeli. (Matt 3:1; Luk 3:3.)

25. Bi Johanu sì ti nla ipa tirè já, óní, 'Tani eyin şebi emi jé? Emi ki i şeoun. Şugbon e kiyesi i, ẹnikan nbò lèhin mi, bata ęsè eni ti emi kò tó tú.' (Matt 3:11; Luk 3:16.)

26. "Ará, eyin ọmọ iran Abrahamu, ati eyin ti o bérù Olorun, àwa ni a rán ọrò igbàlà yí sí.

27. Nitorí awon ti ngbe Jerusalemu, ati awon olori wọn, nitorí ti wọn kò mò ón, ati ọrò awon woli, ti a nka ni ọjọjó isinmi, kò yé wọn, wọn mu un şe ni dídájó rē lèbi. (Luk 23:13; A.A. 3:17; Luk 24:27.)

28. Ati bi wọn kò tilé ti ri ọràn ikú si i, sibé wọn rọ Pilatu lati pa a. (Matt 27:22.)

29. Bi wọn si ti mu nkan gbogbo şe ti a kowé nitorí rē, wọn si sò o kalè kuro lori igi, wọn si té e si iboju. (Luk 18:31; Matt 27:59.)

30. Şugbon Olorun ji i dide kuro ninu òkú: (Matt 28:6.)

31. O si farahàn lojo pupo fun awon ti o ba a gòkè lati Galili wá si Jerusalemu, awon ti i şe eleri rē nisinsinyí fun awon eniyan. (Matt 28:16; Luk 24:48.)

32. Awa si mu ihinrere wá fun yin pe, ileri ti a ti şe fun awon baba, (Gen 3:15; Rom 4:13.)

33. Eyi ni Olorun ti mú şe fun awa ọmọ wọn, nipa gbgibe Jesu dide: bi a si ti kowé rē ninu Psalmu keji pe, 'Iwo ni Ọmọ mi, loni ni mo bi ọ.' (Psm 2:7.)

34. Ati ni ti pe o jí i dide kuro ninu òkú, eni ti ki yoo tun pada si ibajé mó, o wi bayi pé, 'Emi o fun yin ni ore mímó Dafidi, ti o dájú.' (Isa 55:3.)

35. Nitorí o sì wí ninu Psalmu miran pélú pé, 'Iwo ki yoo jé kí Eni Mimo rē rí idibajé.' (Psm 16:10; A.A. 2:27.)

36. Nitorí lèhin igbà ti Dafidi ti sin iran rē tán nipa Ife Olorun, o sun, a si té e ti awon baba rē, o sì rí idibajé. (A.A. 2:29; 1 A.Qba 2:10.)

37. Şugbon eni ti Olorun ji dide kò rí idibajé.

38. Njé ki o ye yin, ará, pe nipasé okunrin yíi ni a nwaasu idárijí ęsè fun yin: (Luk 24:47.)

39. Ati nipa rē ni a ndá olukuluku eni ti o gbagbo láre kuro ninu ohun gbogbo, ti a kò lè dá yin láre rē ninu ofin Mose. (Rom 3:28; A.A. 10:43.)

40. Nitorí naa e kiyesara, ki éyí tí a ti sò ninu iwé awon woli máše dé bá yin pé; (Jhn 6:45.)

41. 'E wo o, eyin ęlegàn, ki ẹnu sì yà yin, ki a sì fé yin kù: nitorí emi nse işe kan lojo yin, işe ti eyin kò jé gbagbo, bi ẹnikan tilé röhìn rē fun yin.' (Hab 1:5.)

42. Bi wọn sì ti njáde, wọn béké pe ki a sòrò wonyíi fun wọn lojo isinmi ti nbo. (ęsé 14.)

43. Nigba ti wọn si jade ninu sínagogu, opo ninu awon Ju ati ninu awon olùfökànsin aláwóṣe tèle Paulu ati Barnaba, awon eni ti o bá wọn sòrò ti wọn si rò wón lati duro ninu oore-ófe Olorun. (A.A. 11:23; 14:22.)

44. Ni ọjó isinmi keji, gbogbo ilu si féré pejo tán lati gbo ọrò Olorun.

45. Şugbon nigba ti awon Ju ri opo eniyan naa, wọn kún fun owú, wọn nsörò-đòsi ohun ti Paulu nsò. (A.A. 18:6; 1 Pet 4:4; Jud 10.)

46. Paulu ati Barnaba si sò laibérù pe, "Eyin ni o tó sì pe ki a kókó sò ọrò Olorun fún: şugbon bi eyin ti ta a nù, ti e si ka ara yin si aláiyé fun iyé ainipekun, wo o, awa yipada sòdò awon Keferi. (ęsé 26; A.A. 3:26; 18:6; 28:28.)

47. Béş ni Oluwa şa ti paşe fun wa pé, 'Mo ti gbe o kalè fun imolé awon keferi, ki iwo lè jé fun igbala titi de opin ayé.' (Isa 49:6; Luk 2:32.)

48. Nigba ti awon Keferi si gbo ęyí, wọn yò, wọn si yin ọrò Olorun lógo: gbogbo awon ti a yan si iyé ainipekun si gbàgbó. (A.A. 2:47; Rom 8:28.)

49. A si tan ọrò Oluwa ká gbogbo àgbègbè naa.

A. APOSTELI 13:50–14:19

50. Sugbon awọn Ju ru awọn obinrin olùfokànsin ati olola sókè ati awọn àgbà ilú naa, wọn si gbe inunibini dide si Paulu ati Barnaba, wọn sì sí wọn kuro ni àgbègbè wọn.

51. Sugbon wọn gbọn ekuru ẹsé wọn sì wọn, wọn si wá sí Ikonioni. (Matt 10:14; Mk 6:11; Luk 9:5; A.A. 18:6.)

52. Awọn ọmọ-èhin si kún fún ayò ati fun Èmí Mímó. (A.A. 2:4.)

ORI 14.**Isé iranṣe wọn ni Ikonioni.**

Osi se, ni Ikonioni, wọn jùmò wo inu sinagogu awọn Ju lò, wón si sòrò tobèè ti òpòlòpò awọn Ju ati awọn Griki gbàgbò, (A.A. 13:51; 13:5; 2:47; 18:4.)

2. Sugbon awọn alàìgbàgbò Ju ru ọkàn awọn Keferi sókè, wọn sì mú wọn ni ọkàn ikorò si awọn arakunrin naa.

3. Nitori naa wọn gbe ibè pé, wọn nfi igboyà sòrò ninu Oluwa, eni ti o jeri sì ọrò oore-đfè rẹ, o sì nyonda ki isé àmì ati isé iyanu maa ti ọwó wọn se. (Hab 2:4; Jhn 4:48.)

4. Sugbon awọn eniyan ilú naa pín si meji: apakan dàpò mò awọn Ju, apakeji, pèlu awọn aposteli.

5. Bi awọn Keferi, ati awọn Ju pèlu awọn olori wọn ti fé kòlù wọn lati fi àbùkù kàn wọn, ati lati sọ wọn ni okutta, (2 Tim 3:11.)

6. Wọn gbó nipa rẹ, wọn si sáló si Listra, ati Derbe, awọn ilú Likaonia ati si àgbègbè àyíká. (Matt 10:23.)

7. Níbè ni wòn sì nwaasu ihanrere. **Isé iranṣe wọn ni Listra.**

8. Okunrin kan si jokòó ni Listra, eni ti ẹsè rẹ kò mókun, arò lati inu ịyá rẹ wá, ti kò rìn rí. (A.A. 3:2.)

9. Okunrin yíi gbó bi Paulu ti nsòrò: eni, nigba ti o tejumö on ti o si rii pé, o ni igbàgbò fun imularada. (A.A. 3:4; 10:4; Matt 9:28,29.)

10. O wi fun un ni ohùn rara pé,

“Dide duro şánşán lésè rẹ!” O si nfo sókè o sì nrin.

11. Nigba ti awọn eniyan sì ri ohun ti Paulu se, wọn gbe ohùn wọn sókè ni èdè Likaonia, wi pe, “Awọn olorun sòkalé tò wá wá ni àwò èniyàn!” (A.A. 8:10; 28:6.)

12. Wòn si pe Barnaba ni Jupiteri ati Paulu ni Herme nitoru oun ni olori ọrò sisò.

13. Álufa Jupiteri ti ile òrìṣà rẹ wà niwaju ilú wọn, si mu malu ati màriwò wá si enubode, pèlú ijo eniyan, oun ibá sì rubò,

14. Sugbon nigba ti awọn aposteli Barnaba ati Paulu gbó, wòn fa aşo wòn ya, wòn si sure wò inu awujò, wòn nké rara.

15. Wòn si nwí pe, “Ará, eeṣe ti eyin fi nṣe nkan wönyí? Eniyan onírú isé-èdá kannaa bi eyin ni awa pèlu ti a nwaasu ihanrere fun yín, ki eyin baa lè yipada kuro ninu ohun asán wönyí si Olorun alààyè, ti o dá ḥrun ati ayé, ati ḥkun, ati ohun gbogbo ti nbé ninu wòn: (A.A. 10:26; Jak 5:17; 1 Sam 12:21; Jer 14:22; 1 Kor 8:4; Gen 1:1; Psm 146:6; Ifh 14:7.)

16. Ni iran ti o ti koja, o faradà á fun gbogbo orilè-èdè, lati maa rìn ni ḥnà ti wòn. (Psm 81:12; A.A. 17:30; 1 Pet 4:3.)

17. Sugbon kò fi ara rẹ silè ni aini èrí, ní ti pé o nṣe rere, ó nfun yin lójò lati ḥrun wá, ati àkókò èso, o nfi ounjé ati ayò kun ọkàn yín.” (A.A. 17:27; Rom 1:20; Deut 11:14; Job 5:10; Psm 65:10.)

18. Dié ni o kù ki wòn má le fi ọrò wönyí dà awọn eniyan duro, ki wòn máṣe rubò bo wòn.

Paulu ati Barnaba pada si Antioku.

19. Awọn Ju kan si ti Antioku ati Ikonioni wá, nigba ti wòn yi awọn eniyan lokan padá, wòn si sọ Paulu lokuta, wòn wó o jade kuro ni ilú naa, wòn şebi ó kú. (A.A. 13:45; 2 Kor 11:25; 2 Tim 3:11.)

20. Sugbon nigba ti awon omo-éhin duro ti i yíká, o dide, o si wó ilu naa ló: ni ijo keji o ba Barnaba ló si Derbe. (eße 22,28.)

21. Nigba ti wón sì ti waasu iñhrere fun ilú naa, ti wón sì ní omo-éhin pupo, wón pada ló si Listra, ati Ikonioni, ati sí Antioku.

22. Wón mu awon omo-éhin lókàn le, wón ngbà wón niyanju lati duro ni igbagbo, ati pe ninu iponjú púpò, ni awa o fi wó ijoba Olorun. (A.A. 11:23; 13:43; 16:33; Jhn 16:33; 1 Tess 3:3; 2 Tim 3:12.)

23. Nigba ti wón sì ti yan awon alàgbà fun olukuluku ijo, ti wón sì ti fi àwé gbadura, wón fi wón lé Oluwa lówó, eni ti wón gbàgbó. (Tit 1:5; A.A. 11:30; 13:3; 20:32.)

24. Nigba ti wón sì la Pisidia já, wón wá sí Pamfilia.

25. Nigba ti wón sì ti so ɔrò naa ni Perga, wón sòkalé ló si Atalia:

26. Ati lati ibé ló wón shikò ló si Antioku, ni ibi ti a gbe ti fi wón le oore-ofe Olorun lówó, fun iṣé ti wón se pari. (A.A. 11:19; 13:1,3; 15:40.)

27. Nigba ti wón sì dé, ti wón sì pe ijo jó, wón ròhin gbogbo ohun ti Olorun fi wón se, ati bi o ti sí ilékùn igbagbo fun awon Keferi. (A.A. 15:4, 12; 16:9; 1 Kor 16:9; 2 Kor 2:12; Kol 4:3; Jfh 3:8.)

28. Nibé ni wón ngbé pèlu awon omo-éhin ni ojò pupo.

ORI 15.

Paulu ati Barnaba mu iṣòro wón wá sí Jerusalemu.

AWON okunrin kan ti Judea sòkalé wá, wón si kó awon arakunrin pé, "Bikoše pé a bá kó yin ni ilà bi iṣé Mose, eyin kí yoo lè là." (eße 24; Gal 2:12; eße 5; Gal 5:2; A.A. 6:14.)

2. Nigba ti Paulu ati Barnaba ni iyapa ati iyàn tí kò mó níwòn pèlu wón, wón yan Paulu ati Barnaba ati awon miran ninu wón, ki wón gòkè ló

si Jerusalemu, sòdò awon aposteli ati awon alàgbà nitorí òràñ yií. (eße 7; Gal 2:20; A.A. 11:30.)

3. Nitorí naa bi ijo ti rán wón jade ló si ònà wón, won la Fenike ati Samaria koja, wón nròhìn iyípadà awon Keferi: wón sì fi ayò nla fun gbogbo awon arakunrin. (A.A. 20:38; Rom 15:24; 1 Kor 16:6,11; A.A. 14:27.)

4. Nigba ti wón sì de Jerusalemu, ijo ati awon aposteli ati awon alàgbà tewògbà wón, wón si ròhìn ohun gbogbo ti Olorun ti sé nípasè wón. (eße 12; A.A. 14:27.)

5. Sugbon awon kan ti èyà awon Fárisi ti wón gbagbo dide, wón nwí pe, a ni lati kó wón ni ilà, ati lati pàṣé fun wón pe ki wón ma a pa òfin Mose mó.

Ipinnu igbímò ni Jerusalemu.

6. Awon aposteli ati awon alàgbà péjò lati ri si òràñ yií.

7. Nigba ti iyàn sì di púpò, Peteru dide, o si wi fun wón pé, "Ará, eyin mó pe, lati ibérè ni Olorun ti yán ninu yin pe, ki awon Keferi lè gbó ɔrò iñhrere lati énu mi, ki wón sì gbagbo. (A.A. 10:19,20; 20:24.)

8. Ati Olorun, ti o jé olumó-ókàn, o jé wón léri, o fun wón ni Emí Mímó, gege bi awa: (A.A. 1:24; 10:44,47.)

9. Kò sì fi iyatò si aarin awa ati awon, o nfi igbagbo wé wón lókàn mó. (A.A. 10:28; 34:43; 11:12.)

10. Njé nitorí naa eese ti eyin o fi dán Olorun wò, lati fi àjágà bò awon omo-éhin lórùn, èyí ti awon baba wa ati awa kò lè rù? (Matt 23:4; Gal 5:1.)

11. Sugbon awa gbagbo pe nipa oore-ofe Oluwa Jesu awa o là, gege bi àwón." (Rom 3:24; Ef 2:5–8; Tit 2:11; 3:4,5.)

12. Gbogbo àjò si dáké, wón sì fi etí sì Barnaba ati Paulu, ti wón nròhìn iṣé-àṣé ati iṣé-àmì ti Olorun ti ti ówó wón se laarin awon Keferi. (Jhn 4:48; A.A. 14:27.)

13. Lehin ti wón sì dáké, Jemisi dahun, wi pe, "Ará, e gbó temi: (A.A. 12:17.)

14. Simeoni ti rohin bi Olorun ti kókó bójuwò awon Keferi, lati yan eniyan ninu wón fun orukò rè.
15. Ati èyí ni oqo awon woli bá se déde; bi a tí kowe rè pe, (A.A. 13:40.)
16. ‘Léhin nkan wonyí ni emi o pada, emi o si tun àgò Dafidi pa ti o ti wó lulé; emi o si tun ahoró rè kó, emi o si gbe e ró: (Amos 9:11,12; Jer 12:15.)
17. Ki awon eniyan iyoku lè ma a wá Oluwa, ati gbogbo awon Keferi ti a nfi orukò mi pè.
18. Ni Oluwa wí, eni ti o sò gbogbo nkan wonyí di mímò lati oqo pipé wa.’
19. Njé imòràn temi ni pe, ki a màše yo awon ti Keferi ti o yipada si Olorun lénu.
20. Sugbon ki a kówe si wón, ki wón fá sehin kuro ninu eeri orişa, ati kuro ninu àgbérè, ati kuro ninu ohun ilólórùn-pa, ati kuro ninu ejè. (ese 29; 1 Kor 8:7-13; 10:7,8; 14:28; Ifh 2:14,20; Gen 9:4; Lef 3:17; Deut 12:16,23.)
21. Mose, nigba atijo, sá ní awon ti nwaasu rè, ni llú gbogbo, a maa nkà á ninu sinagogu ni ojójó isinmi.” (A.A. 13:15; 2 Kor 3:14,15.)
- Paulu ati Barnaba mu ipinnu ìgbìmò padà wá sí Antioku.**
22. Nigba naa ni o tó lójú awon aposteli, ati awon alàgbà pelu gbogbo ijo, lati yan eniyan ninu wón, ati lati rán wón lò si Antioku pélú Paulu ati Barnaba: Juda ti a npe àpèlé rẹ ni Barnaba, ati Sila, eni ti o lorukò ninu awon arakunrin. (A.A. 11:20; ese 27,32, 40.)
23. Wón si kó iwe lé wón lówó bayí pé, “Awon aposteli, ati awon alàgbà, ati awon arakunrin, kí awon arakunrin ti o je ti Keferi ti o wa ni Antioku, ati ni Siria, ati ni Kilikia. (ese 1,41; A.A. 23:26; Jak 1:1.)
24. Niwọn bi awa ti gbó pe, awon kan ti o ti ọdò wa jade wá nfi ọrò yo yín lènu, ti wón nyí yín lòkan po, (wí pé, Eyiñ kò gbodò şaima kó ilà, ati
- saima pa ofin Mose mó:) eni ti awa kò fún ni àṣe: (ese 1; Gal 1:7; 5:10.)
25. O yé loju àwa, bi àwa ti fi ìmò şòkan lati yan eniyan lati rán wón si yín, pélú Barnaba ati Paulu awon olufe wa.
26. Awon okunrin ti o fi òkàn wón wewu nitorí orukò Oluwa wa Jesu Kristi. (A.A. 14:19; 1 Kor 15:30.)
27. Nitorí naa awa ran Juda ati Sila, awon ti yoo si fi ọrò énu sò ohun kanna fun yín.
28. Nitorí o dara loju Èmí Mímò, ati loju wa, ki a máše di érù kà yín, bikòsé awon nkan wonyí ti o se pataki;
29. Ki eyin fá sehin kuro ninu éran àpabò òrisà, ati ninu ejè ati ninu ohun ilólórùn-pa, ati ninu àgbérè: ninu ohun tí, bi eyin bá pa ara yín mó kúrò, eyin o se rere. Alaafia.” (ese 20; A.A. 21:25; Lef 17:14.)
30. Njé nigba ti wón sì fi wón silé lati lò, wón sòkalé wá si Antioku: nigba ti wón sì pe awon ijò pò, wón fi iwé naa fun wón.
31. Nigba ti wón sì ka a, wón yò fuñ itunu naa.
32. Bi Juda ati Sila tikara wón ti jẹ woli pélú, wón fi ọrò púpò gba awon arakunrin niyanju, wón sì mu wón lòkàn le.
33. Nigba ti wón sì pé, dié, awon arakunrin rán wón pada lò ni alaafia si ọdò awon ti o rán wón wá (A.A. 16:36; 1 Kor 16:11; Heb 11:31.)
34. *(Sugbon o wu Sila lati gbe ibè.)
35. Paulu ati Barnaba si duro dié ni Antioku, wón nkóní, wón sì nwaasu ọrò, Oluwa, ati awon púpò miran pélú wón.
- Paulu ati Barnaba pínyà.**
36. Léhin ojó melokan. Paulu si sò fun Barnaba pe, “Jé ki a tun pada lò bé awon arakunrin wa wò, bi wón ti nse sì, ni ilu gbogbo ti awa ti waasú ọrò

(34) *(Awon Bibeli atijo miran fi eyi kín tiwọn: wo ese 36-40.)

Oluwa.” (A.A. 13:4; 13:14,51; 14:16,24,25.)

37. Barnaba si pinnu rē lati mu Jōhanu lō pēlu won, eni ti àpèlé rē njé Marku. (A.A. 12:12.)

38. Sugbón Paulu rō pe, kò yé lati mu un lō pēlu won, eni ti o fi won sile ni Pamfilia, ti kò sì bá won lō si işé naa. (A.A. 13:13.)

39. İjà naa si pō tobę̄, ti won ya arawon si méjì: Barnaba si mu Marku o tē ọkò leti lō si Kipru.

40. Sugbón Paulu yan Sila, o si lō, bi a ti fi i lé oore-ofe Oluwa lówó lati ọdō awon arakunrin.

41. O si la Siria ati Kilikia lō, o nmu ijo ni ọkàn le. (A.A. 16:5.)

ORI 16.

Paulu pe Timoteu si işé-iránṣé.

Osí wá sí Derbe ati Listra: si kiyesi i, ọmọ-èhin kan wá nibé, ti a npé ni Timoteu, ọmọ obinrin kan ti i se Ju, ti o gbàgbó; sugbón Griki ni baba rē. (A.A. 14:6; 19:22; Rom 16:21; 1 Kor 4:17; 2 Tim 1:2; 1:5.)

2. Eni ti a rohùn rē ni rere lodo awon arakunrin ti o wá ni Listra ati Ikonioni.

3. Oun ni Paulu fē ki o ba oun lō; o si mu un, o si kó o ni ilá, nitoru awon Ju ti o wá ni agbegbe wonyí: nitoru gbogbo won mō pe, Griki ni baba rē. (Gal 2:3.)

4. Bi won si ti nla awon ilu lō, won nfi awon àṣe, ti a ti pinnu lati ọdō awon aposteli ati awon alàgbà ti o wá ni Jérusalemu, lé won lówó lati maa pa won mó. (A.A. 15:28,29; 15:2; 11:30.)

5. Bẹ́ẹ ni awon ijo si fesémulé ni igbagbó, won si npó si i ní iye lojoomo. (A.A. 15:41.)

Ipè lati Makedonia.

6. Won sì la àgbègbè Frigia já, ati Galatia, nitoru ti Èmí Mímó kò fun won lati sò ọrò naa ni Asia. (A.A. 18:23; 2:9.)

7. Nigba ti won de ọkánkán Misia, won gbiyanju lati lō si Bitinia, sugbón Èmí Jesu kò gbà fun won. (eṣe 3; Luk 24:49; Rom 8:9; Gal 4:6.)

8. Nigba ti won si koja leba Misia, won sòkalé lō si Troasi. (eṣe 11; 2 Kor 2:12; 2 Tim 4:13.)

9. Iran kan si hàn si Paulu ni òru: Okunrin kan ara Makedonia duro, o si nbé e, wi pe, “Rekoja wá si Makedonia, ki o si ràn wá lówó!” (A.A. 9:10; 18:5; 20:1,3; 27:2.)

10. Nigba ti o si ti rí iran naa, lógán a mura lati lō si Makedonia, a gbàá sí pe, Oluwa ti pè wá lati waasu ihinrere fun won. (2 Kor 2:13.)

Iṣé-iránṣé ni Filippi.

11. Nitoru naa nigba ti awa síkò n Troasi a ba ọnà tárà lō si Samotrakea, ni ijo keji a si de Neapoli; (eṣe 8; 2 Tim 4:13.)

12. Lati ibé awa si lō si Filippi, ilú kan ti (awon ara Romu) tèdó ti i se olú ilú apakan Makedonia: awa si jokòó ni ilú yífur ijó melokan. (Filp 1:1; A.A. 18:5; 19:21, 22,29; 20:1,3; 27:2.)

13. Lojó isinmi, awa si jade lō si èhin odi ilú naa, leba odò kan, nibi ti a rō pe ibi adura wá; awa si jokòó, a si ba awon obinrin ti o pejó sòrò. (A.A. 13:14.)

14. Ati obinrin kan ti orukò rē njé Lidia, ti o nta awon aró elésé àluko, ara ilú Tiatira, eni ti o nsin Olorun, ó gbó ọrò wa, Ọkàn eni ti Oluwa sì lati fetisi ohun ti a ti énu Paulu sò. (Luk 24:45.)

15. Nigba ti a si baptisi rē, ati awon ara ile rē, ó bē wá, wi pe, “Bi éyin ba kà mí ni olooto si Oluwa, e wá si ile mi, ki e si wò nibé!” O si rō wá. (A.A. 11:14; Luk 24:29.)

16. Bi awa ti nló si ibi adura naa, ọmọbinrin kan ti o ni èmí (ojòia) iwoşé-wò, pade wa, eni ti o fi afosé mu ère pupo wá fun awon ọgá rē: (Deut 18:11; Isa 28:3,7.)

17. Oun naa ni o ntó Paulu ati awa léhin, o si nkigbe, pe, “Awon ọkunrin

wonyí ni iranṣe Olorun Oga-ogo, ti nkede ḥnà igbàlà fun yin!” (Mk 5:7.)

18. O si nse eyi lojo pupo. Ṣugbón nigba ti inu Paulu bájé, ti o si yipada, o wi fun emi naa pe, “Mo paṣe fun o ni orukó Jesu Kristi ki o jade kuro lara rẹ!” O si jade ni wakati kan naa.

19. Nigba ti awon ḥgá rẹ sì ri pe, igbekelé ère won pin, won mu Paulu ati Sila, won si wó won lọ si oja to awon aláṣé lọ; (A.A.19:25,26; 15:40; 17:6,7; Jms 2:6.)

20. Nigba ti won si mu won to awon onidajo lọ, won wi pe, “Awon okunrin wonyi ti i se Ju, won nyó ilú wa lénu jojo; (A.A. 17:6.)

21. Won si nkoni ni àṣà ti kò yé fún wa, awa eni ti i se ara Romu, lati gbà ati lati tèlé.”

22. Ḥpò eniyan si jumọ dide si won: awon olori si fá won láṣo ya, won si paṣe pé, ki a fi ḥgò lù won. (2 Kor 11:23,25; 1 Tess 2:2.)

23. Nigba ti won si lù won pupo, won sọ won sinu túbú, won kilo fun onítubu ki o pa won mó daradara: (eṣe 27,36.)

24. Nigba ti o gbó irú ikiló bẹ́, o so won sínú túbú ti inú lóhùn, o si kan àbà mó won lésé. (Jer 20:2,3.)

25. Ṣugbón laarin ḥgànijó Paulu ati Sila ngbadura, won si nkórin iyin si Olorun: awon ara tubu si ntéti si won. (Ef 5:19.)

26. Lojiji imimi-ilé nla sì mi, tobeqé ti ipilé ile tubu mì titi: lógán, gbogbo ile-kun sì sì, idè gbogbo won si tú silé. (A.A. 4:31; 5:19; 12:7,10.)

27. Nigba ti onitubú si tají, ti o si ri pe, awon ilékun túbú ti sì silé, o fa idà rẹ yó, o sì fé pa ara rẹ, o ṣebi awon ara tubu ti sá lọ. (A.A. 12:19.)

28. Ṣugbón Paulu gbe ohun rẹ sókè, wi pe, “Máṣe pa ara rẹ lara: nitorí gbogbo wa nbé nihinyíi!”

29. Nigba ti o si beere iná, ó bé wónú ile, o nwárirí, o wolé niwaju Paulu ati Sila.

30. O si mu won jade, o ni, “Alà-

A. APOSTELI 16:18–17:1

gbà, kinni ki emi se ki nlè là?” (A.A. 2:37; 9:6; 22:10.)

31. Won si wi fun un pe, “Gba Jesu Kristi Oluwa gbó, a o si gbà o là, iwó ati awon ara ile rẹ pélú.” (Jhn 3:16,36; 6:47; 1 Jhn 5:10.)

32. Won si sọ ḥrò Oluwa fun un, ati fun gbogbo awon ara ile rẹ.

33. O si mu won ni wakati naa loru, o wé ḥgbé won; a si baptisi rẹ, ati gbogbo awon eniyan rẹ lojukan naa. (eṣe 25.)

34. O si mu won wá sí ile rẹ, o si gbe ounje kalé niwaju won, o si yó gidigidi pélú gbogbo awon ara ile rẹ, nitori o gba Olorun gbó. (A.A. 11:14.)

35. Ṣugbón nigba ti ilé mó, awon onidajo rán awon olópa pe, “Tu awon eniyan naa síle.”

36. Onitubu si sọ ḥrò naa fun Paulu, wi pe, “Awon onidajo ranṣe pe ki a da yin silé: njé nisinsinyíi e jade ki é si maa lọ ni alaaafia.” (eṣe 23–27.)

37. Ṣugbón Paulu wi fun won pé, “Won lù wá ni gbangba, won si sọ wá sinu túbú ni àijébi, awa eni ti i se ara Romu: se nisinsinyíi won fé tí wá jade nikòkò? agbedó! Ṣugbón ki awon tikarawon wá mu wa jade!” (A.A. 22: 25–27.)

38. Awon olópa si sọ ḥrò wonyi fun awon onidajo: ḥrù sì bá won, nigba ti won gbó pe ara Romu ni won. (A.A. 22:29.)

39. Won sì wá, won sìpè fun won, won sì mu won jade, won si bē won pé, ki won jade kuro ni ilú naa. (Matt 8:34.)

40. Won si jade ninu túbú, won si wó ile Lidia lọ: nigba ti won sì ri awon arakunrin, won tū won ninu, won si jade kúrò. (eṣe 14.)

ORI 17.

Iṣe-iranṣe ní Tessalonika.

NIGBA ti won sì ti kójá Amfipoli ati Apollonia, won wá si Tessalonika, nibi ti sinagogu awon Ju wá: (A.A. 27:2; 1 Tess 1:1; 2 Tess 1:1.)

2. Ati Paulu, gęę bi işe rę, o wole tò wón lò, ni ojo isinmi męta o si nba wón fi ḥrō wé ḥrō ninu iwé-mímó. (A.A. 9:20; 13:14; 16:13; 19:8.)

3. O ntumo, o si nfihan pé, Kristi kò lè şaima jiya, ki o si jinde kuro ninu okú; ati pé, "Jesu yií eni ti emi nwaasu fun yin, oun ni Kristi naa." (Luk 24:26,46; A.A. 18:28; Gal 3:1.)

4. A sì yi ninu wón lókàn padà, wón si darapò mó Paulu ati Sila: bakannaa ni ḥpòlòpò ninu awon olufokànsin Griki se, ati ninu awon obinrin olólá, ki i şe dię. (A.A. 15:22,27,32,40.)

5. Şugbón awon Ju jowú, wón si fa awon jágidijágan ninu awon ọmọ ita eniyan mọra, wón gbá egbé jo, wón si nda ilu rú; wón si kólu ile Jasoni, wón nfé lati mu wón jade tò awon eniyan lò. (eşé 13; Rom 16:21.)

6. Nigba ti wón kò si ri wón, wón wó Jasoni, ati awon arakunrin kan tò awon olori ilú lò, wón nkigbe pe, "Awon wonyíi ti o ti dori ayé kodò wá si ihinyíi pélù. (A.A. 16:19,20.)

7. Awon eni ti Jasoni gbà si ḥdò: gbogbo awon wonyíi ni o si nhùwà lodí si aşe Kesari, wi pe, oba miran kan wá, Jesu." (Luk 23:2; Jhn 19:12.)

8. Awon eniyan ati awon olori ilú kò ni ibalé-ayà nigba ti wón gbó nkan wonyíi.

9. Nigba ti wón si gba ḥgò lówó Jasoni ati awon iyoku, wón fi wón silé lò. (eşé 5.)

Işe-iranşé ni Bereoa.

10. Lógán awon arakunrin sì rán Paulu ati Sila lò si Bereoa loru: nigba ti wón si de ibè, wón wó inu sinagogu awon Ju lò. (eşé 14; A.A. 20:4.)

11. Awon wonyíi sì ni iyin ju awon ti Tessalonika lò, ni ti pé wón fi ḥtokàntokàn gba ḥrō naa, wón si nwá inu iwé-mímó lojoojumó bi nkan wonyíi bá ri bęę. (Isa 34:16; Luk 16:29; Jhn 5:39.)

12. Nitorí naa pupo ninú wón gbàgbó; ati ninu awon obinrin Griki

olólá, ati ninu awon ọkunrin, ki i şe dię.

13. Şugbón nigba ti awon Ju ti Tes-salonika mó pe, Paulu nwaasu ḥrō Olorun ni Bereoa, wón wá sibé pélù, wón ru awon eniyan sóké.

14. Nigba naa ni awon arakunrin rán Paulu jade lógán lati lò tití de ḥkun: şugbón Sila ati Timoteu duro sibé. (eşé 6,10; A.A. 16:1.)

15. Awon ti o sin Paulu wa sì mu un lò tití dé Ateni; nigba ti wón si gba aşe ḥdò rę wá fun Sila ati Timoteu pe, ki wón o yara tò oun wá, wón lò. (A.A. 15:3; eşé 16; A.A. 18:5; 21:22.)

Işe-iranşé ni Ateni.

16. Nigba ti Paulu dúró dè wón ni Ateni, ḥmí rę ru ninu rę, nigba ti o ri pe ilú naa kún fún orişa. (2 Pet 2:8.)

17. Nitorí naa o nba awon Ju fi ḥrō we ḥrō ninu sinagogu, ati awon olufokànsin, ati awon ti o nbá pàdé lójà lo-jojumo.

18. Pélù ninu awon ḥjògbón Epiku-rei ati ti awon Stoiki pade rę. Awon kan si nwi pe, "Kinni aláhesö yií yoo rí wí?" awon miran si wi pe, "O dabi oniwaasu àjèjí òrişá": nitorí ti o nwaasu Jesu, ati ajinde fun wón. (1 Kor 4:10; A.A. 4:2.)

19. Wón si mu un, wón si fà á lò si Areopagu, wón wi pé, "A ha lè mó kinni ekó titun ti iwó nsòrò rę yií jé? (A.A. 23:19; eşé 22.)

20. Nitorí ti iwó mu ohun àjèjí wá sì etí wa: awa si nfé mó kinni itumó nkan wonyíi."

21. Nitorí gbogbo awon ará Ateni, ati awon àlejò ti nse àtìpó nibé kí i şe ohun miran jù kí a maa sò tabi kí a maa gbó ohun titun lò.

22. Paulu si dide duro laarin Areopagu, ó ní, "Eyin ará Ateni, mo wòye pe ni ohun gbogbo ẹ kún fún oniruuru isin jù.

23. Nitorí bi mo ti nkója lò, ti mo wo awon ohun ti eyin nsin, mo sì ri pẹpé kan ti a kó àkólé yií sí, 'FUN

QLQRUN ÀÌMÒ.' Njé eni ti eyin nsin ni àimòoun naa ni emi nsò fun yin.

24. Olorun naa ti o dá ayé ati ohun gbogbo ti nbé ninu rè, oun naa ti i se Oluwa òrun ati ayé, ki i gbe ilé ti a fi ọwó kó; (Isa 42:5; A.A. 14:15; Matt 11:25; A.A. 7:48.)

25. Beẹ ni a ki i fi ọwó eniyan sín ín, bi eni pe o nñé nkan, oun ni o fi iyé ati èemí ati ohun gbogbo fun gbogbo eniyan. (Psm 50:10-12; Isa 42:5; 57:16; Sek 12:1; Job 12:10.)

26. O si ti tipasé enikan dá gbogbo orile-èdè lati tèdó si oju àgbáyé, o si ti pinnu àkókò ti a yan téle, ati ààlà ibugbe wọn; (Mal 2:10; Deut 32:8.)

27. Ki wọn baa lè ma a wá Oluwa, bójá wọn yoo lè şaféri Rè, ki wọn si ri i. Bi o tilé je pe kò jinnà si olukulu wa: (Rom 1:20; A.A. 14:17.)

28. 'Nitori ninu rè ni awa wá láyè, ti a nrin kiri, ti a si ni èmí wa:' bi awon kan ninu awon akéwi tí eyin tikarayin ti wi pe, 'Awa pélù si je ọmò rè.' (Kol 1:17; Heb 1:3.)

29. Njé bi awa bá jé ọmò Olorun, kò yé fun wa lati rò pe, Èni-Ijósìn-sí wa dabi wúrà, tabi fadákà, tabi òkúta, ti a fi ọgbón ati imò eniyan yá èrè-awòrán rè. (Isa 40:18.)

30. Pélupélù igbà àímò yí ni Olorun ti gbójú fò dá; sugbón nisinsinyí o paṣé fun gbogbo eniyan nibi gbogbo lati ronupiwàdà; (esé 23; A.A. 14:16; Rom 3:25; Luk 24:47; Tit 2:11,12; 1 Pet 1:14.)

31. Níwòn bi o ti dá ojó kan, ninu èyí ti yoo se idajo ayé lódodo nípase ọkunrin naa ti o ti yàn, nigba ti o ti fi ohun idaniloju fun gbogbo eniyan, niti pe o ji i dide kuro ninu òkú.' (Matt 10:15; A.A. 10:42; Luk 22:22; A.A. 22:4; Rom 2:16.)

32. Nigba ti wọn ti gbó ti ajinde òkú, awon miran nṣèfè: sugbón awon miran wi pe, "Awa o tun nkan yí gbó lènu rè."

33. Beẹ ni Paulu si jade kuro laarin wọn.

34. Sugbón awon ọkunrin kan fi ará mó ọn, wọn si gbágbo: ninu awon eni ti Dionisiu ara Areopagu wà, ati obinrin kan ti a npe ni Damari, ati awor miran pélù wọn. (esé 19,22.)

ORI 18.

Isé iranše ni Korinti.

LÉHIN nkan wonyí, Paulu jade kuro ni Ateni, o si lò si Korinti; (A.A. 17:15; 1 Kor 1:2.)

2. O si ri Ju kan ti a npe ni Akuila, ti a bi ni Pontu, ti o ti Itali de ni lóglóó, pélù Priskilla aya rè; nitori ti Klaudiu paṣé pé, ki gbogbo awon Ju jade kuro ni Romu. O si tò wón lò lati rí wón. (Rom 16:3; 1 Kor 16:19; 2 Tim 4:19; A.A. 11:28.)

3. Nitori ti oun naa je onisé-owó kannaa, o bá wọn jokòò, o si nṣisé: nitori àgò pipa ni isé-owó won. (A.A. 20:34; 1 Kor 4:12; 1 Tess 2:9; 2 Tess 3:8.)

4. O si nfòrò we ọrò fun wọn ninu sinagogu lójójó isinmi, o si nyi awon Ju ati awon Griki lókàn pada. (A.A. 17:2.)

5. Nigba ti Sila ati Timoteu si ti Makedonia wá, ọrò naa ka Paulu lara, o nfi hàn fun awon Ju pe, Jesu ni Kristi naa. (A.A. 17:14,15; 16:9; 20:21; esé 28; A.A. 17:3.)

6. Nigba ti wọn si şatakò rè, ti wọn si sòrò-òdi, o gbón aṣo rè, o si wi fun wọn pe, "Èjé yin nbé lori ara yin; orùn èmi mó: lati isinsinyí lò èmi yoo tò awon Keferi lò." (A.A. 13:45,51; 2 Sam 1:16; Esk 18:13; A.A. 20:26; 13:16.)

7. O si lò kuro nibé, o wò ile ọkunrin kan ti a npe ni Titu Justu, eni ti o nsin Olorun; ile rè sì wa legbè sinagogu timótímó. (A.A. 16:14.)

8. Ati Krispu, olori sinagogu, o gba Oluwa gbó pélù gbogbo ilé rè: ati ọpò ninu awon ara Korinti, nigba ti wọn

gbó, wọn gbàgbó, a si baptisi wọn. (1 Kor 1:14.)

9. Oluwa si so fun Paulu loru ni ojuran pé, "Má bérù, sa maa so, má si se pá énu rẹ mó: (A.A. 23:11.)

10. Nitorí ti emí wà pélú rẹ, kò sì sí éni ti yoo dide si ọ latí pa ọ lara: nitorí mo ni eniyan pupó ni ilu yíí." (Matt 28:20.)

11. O sì jokòó nibé ní ọdun kan ati oṣù méfa, o nkóni ni ọrò Olórùn laarin wọn.

12. Nigba ti Gallioni si je baale Akaiá, awon Ju fi ifiúnṣókan dide si Paulu wọn si mú un wá siwaju ité idájó.

13. Wọn wi pe, "Okunrin yíí nyí awon eniyan lókàn pada, latí maa sín Olórùn lòdì sí òfin."

14. Nigba ti Paulu nfé dahun, Gallioni wi fun awon Ju pe, "Íbá sè pe ḥràn buburu tabi ti jágídíjágán kan ni, emí ibá gbé yín, eyín Ju; (A.A. 23:29; 25:11,19.)

15. Sugbón bi o ti se ḥràn nipa ọrò ati orukó, ati ti òfin yín ni, ki eyín bó-júto o funrara yín; nitorí ti èmí kò fè se onidájó nkan báwonyíí."

16. O si le wọn kúrò ni ibi ité idájó.

17. Gbogbo awon Griki si mu Sostene, olori sinagogu, wọn si lu u ni-waju ité idájó. Gallioni ko sì bikita fun nkan wonyíí. (1 Kor 1:1.)

Pipada si Antioku.

18. Paulu si duro si i nibé lójó pupó, nigba ti o si dágberé fun awon arakunrin, o ba ọkò-ōjuomi lò si Siria, ati Priskila ati Akuila pélú rẹ; o ti fá ori rẹ ni Kenkrea: nitorí ti o ti jéjéé. (Num 6:18; A.A. 21:24; Rom 16:1.)

19. O si sokalé wá si Efesu, o si fi wọn silé nibé: sugbón oun tikarare wó inu sinagogu lò, o si bá awon Ju fi ọrò wé ọrò.

20. Nigba ti wọn si bè é pe, ki o ba awon jokòó dié si i, ó kò;

21. Sugbón o dágberé fun wọn, o si

wi pe, *(Emí kò gbódò má sè àjò ọdún ti nbó yíí ni Jerusalému bi o ti wù kí o rí: sugbón) "Emí o tun pada tò yín wá, bi Olórùn bá fé." O si sikò latí Efesu. (1 Kor 4:19.)

Isé-iranṣé ni Galatia ati Firigia.

22. Nigba ti o si ti gúnlé ni Kesarea, ti o gókè, ti o sì kí ijo, ó sòkàlè lò si Antioku. (A.A. 11:19.)

23. Nigba ti o si gbe ojó dié nibé, o lo, o si koja lò latí ibikan de ikeji ni èkùn Galatia ati Frigia, o mu gbogbo awon ọmọ-èhin lókàn le. (A.A. 16:6; 14:22; 15:32,41.)

Iwaasu Apollo ni Efesu.

24. Ju kan si wà ti a npe ni Apollo, ti a bí ni Aleksandria, o wá si Efesu. O ni èbùn ọrò-sísó, o sì mo iwé mímó pupó; (A.A. 19:1; 1 Kor 1:12; 3:5,6; 4:6; Tit 3:13.)

25. Okunrin yíí ni a ti kó ní ònà ti Oluwa; o si se éni ti o ni itara ti èmí, o nsòrò o si nkóni ni awon ohun ti i se ti Oluwa daradará; kikì baptismu ti Johánu ni o mó. (Rom 12:11; A.A. 19:3.)

26. O si bérè sì fi igboyà sòrò ni si-nagogu: nigba ti Akuila ati Priskilla gbo ọrò rẹ, wọn mu un sódò wọn sì túbò sò ònà Olórùn fun un dajadaju.

27. Nigba ti o sì nfé koja lò si Akaiá, awon arakunrin gba a ni iyanju, wọn si kówe si awon ọmọ-èhin ki wọn gba á: nigba ti o sì dé, o ran awon ti o gbagbo nípasè oore-ofé lówó pupó, (ese 12,18.)

28. Nitorí ti o sò àsøyé fun awon Ju ni gbangba, o nfi i hàn ninu iwé-mímó pe, Jesu ni Kristi. (A.A. 9:22; 17:3; ese 5.)

ORI 19.

Awon ọmọ-èhin Johánu ni Efesu.

NIGBA ti Apollo wà ni Kòrinti, ti Paulu koja lò si apá òkè-ilú, o si wá si Efesu: o si ri awon ọmọ-èhin kan; (1 Kor 1:12; 3:5,6; A.A. 18:1, 19-24.)

(21) *Awon Bibeli atijó miran fi eyi kún tiwọn.

2. O wi fun won pe, "Eyin ha gba Èmí Mímó naa nigba ti eyín gbàgbó?" Won si wi fun un pe, "Awa kó gbo rará pe Èmí Mímó kan wà."

3. O si wi pe, "Nje irú baptisimu wo ni a baptisi yin sí?" Won si wi pe, "Si baptisimu ti Johanu." (A.A. 18:25.)

4. Paulu si wi pe, "Nitootó, ni Johanu fi baptisimu ti ironupiwada baptisi, o nwi fun awon eniyán pe, ki won gba eni ti nbó lèhin oun gbó, eyi si ni Kristí Jesu." (Matt 3:11; A.A. 13:24, 25.)

5. Nigba ti won sì gbó, a baptisi won lorukó Jesu Oluwa.

6. Nigba ti Paulu sì gbé ọwó lé won, Èmí Mímó si bà lé won: won si nsó èdè miran, won si nsó asötéélè. (A.A. 6:6; 8:17; 2:4; 10:46.)

7. Iye awon ọkunrin naa gbogbo tó mejila.

Paulu nwàásù ninu sinagogu.

8. Nigba ti o si wo inu sinagogu lò, o fi igbóyá sòrò ni oṣu mèta, o nfi ɔró wé ɔró, o si nyí won lòkàn pada sí nkan ti i se ti ijoba Olórún. (A.A. 17:2; 18:4; 1:3; 28:23.)

9. Sugbon nigba ti ọkàn awon miran ninu won di lile, ti won kò sì gbagbo, ti won nsòrò ibi si Ònà naa niwaju ijo eniyán, o lò kuro lòdò won, o si ya awon omó-èhin sótò, o si nsó asoyé lo-joojumó ni ile-iwe Tirannu. (A.A. 14:4; 2 Tim 1:15; A.A. 9:2; ẹsé 30.)

10. Èyí nlò bẹ́ fun iwón odun meji; tobeé ti gbogbo awon ti ngbé Asia gbó ɔró Jesu Oluwa, ati awon Ju ati awon Griki. (A.A. 20:31; ẹsé 22,26,27; A.A. 13:12.)

Olórún ti ọwó Paulu se ọpolopo işé iyantu.

11. Olórún sì ti ọwó Paulu se awon akànsé işé iyantu, (A.A. 8:13.)

12. Tobẹé ti a fi nmu aso ati ibànté ara rē tó awon olókùnrùn lò, àrùn sì fi won silé, ati awon èmí buburu sì jade kuro lara won. (A.A. 5:15.)

13. Sugbon awon Ju kan alárínkiri,

alémi-èṣù-jade, bérè rē ni àdábówó ara won, lati pe orukó Jesu Oluwa si awon ti o ni èmí buburu, wi pe, "Awa fi orukó Jesu tí Paulu nwaasu fi yin bú." (Matt 12:27; Mk 9:38; Luk 9:49.)

14. Awon meje kan si wà, ti won n se bẹ́, awon omó ἐνικαν τι a npe ni Skefa, Ju, ti i se olori alufa giga.

15. Èmí buburu naa sì dahun, o ni, "Jesu èmí mó ὅν, mo sì mó Paulu pélù, sugbon taní éyin?"

16. Nigba ti ọkunrin ti èmí buburu naa wà lara rē si fò mó won, o pa kuuru mó won, o si borí won, bẹ́ ni won sá jade kuro ni ile naa ni ihòhò ati ni ifarapa.

17. Ihin yí si di mímó fun gbogbo awon Ju ati awon ara Griki pélù ti o se àtipó ni Efesu; èrù si ba gbogbo won, a si gbe orukó Jesu Oluwa ga. (A.A. 2:43; 5:5,11.)

18. Ópò awon ti won gbàgbó sì wá, won jéwó, won sì fi işé won hàn.

19. Ọpolopo ninu awon ti nse alálù-pàyídà (majiki) ni o kó iwe won jo, won dáná sun won loju gbogbo eniyán: won si siro iye won, won sì ri i, o je egbaameđögbon iwón fádákà.

20. Bẹ́ ni ɔró Oluwa gbérú ti o si gbilé si i gidigidi, (A.A. 6:7; 12:24.)

Awon işe ti Paulu yoo şe ni ojó iwájú.

21. Njé bi nkan wonyí ti pari tán, Paulu pinnu ninu èmí rē pé, nigba ti oun bá koja ni Makedonia ati Akaia, oun o lò si Jerusalemu, o wi pe, "Lèhin ìgbà ti mo bá dé ibé, emí yoo sì ri Romu pélù." (Rom 15:24-28.)

22. Nigba ti o si ti rán meji ninu awon ti nse iransé fun un lò sì Makedonia, Timoteu ati Erastu, oun tikarré dúró ni Asia ni ìgbà dié naa. (A.A. 13:5; Rom 16:23; 2 Tim 4:20; ẹsé 10.)

Ipa ti Demetriu kó ninu irúkèrúdò ti o wà ni Efesu.

23. Ni akoko naa irúkèrúdò dié kan wà nitorí ònà naa. (ẹsé 9.)

24. Nitorí okunrin kan ti a npe ni Demetriu, alágbedé fádákà, ti o maa nfi fadaka sé ilé-òrisà fun Diana, o mu èrè ti kò mó niwòn wá fun awón oniṣonà; (A.A. 16:16,19.)

25. Niğba ti o pé wón jo, ati irú awón oniṣe-qnà bęç, ó ní, "Alàgbà, èyin mó pe nipa işe-qnà yíi ni awa fi ní qrò wa.

26. Eyiñ sì rí, e si gbo pé, ki i se ni Efesu nikanşoño ni, şugbon o fere jé gbogbo Asia, ni Paulu yíi nyí ɔpò eniyan lókàn padà, ti o si ndari wón wi pe, Ohun ti a fi owó se, ki i se olorun. (Psm 115:4; Isa 44:10-20; Jer 10:3; A.A. 17:29.)

27. Ki i sì se pé kíki işe-qnà wa yíi ni o wà ninu ewu dídi asan; şugbon ilé Diana òrisà nlá yoo di gígàn pélù, ati gbogbo ɔlá-nla rë yoo si run, eni ti gbogbo Asia ati gbogbo ayé nbó."

28. Nigba ti wón gbó qrò wonyíi, wón kún fún ibinu, wón kigbe, wí pé, "Òrisà nlá ni Diana ti ara Efesu!" (A.A. 18:19.)

29. Gbogbo ilú naa si kún fún irúkè-rúdó: wón fímósókan-pò ró ló sínu ile ibi-işire, wón si fi ipa fa Gaiu ati Arístarku ara Makedonia ló pélú awón elégbé Paulu ninu irin-ajò. (Rom 16:23; 1 Kor 1:4; A.A. 20:4; 27:2; Kol 4:10; Film 24.)

30. Nigba ti Paulu si nfé wó aarin awón eniyan ló, awón ɔmø-ehin kò jé fun un.

31. Awón olori kan ara Asia, ti i se ore rë, ranşé si i, wón bę e pé, ki o máše fi ara rë wewu ninu ile ibi-işiré.

32. Nje awón kan nwi ohun kan, awón miran nwi omiran: nitorí ajo di rúdurudu; ati ɔpò eniyan ni kò mó idí ohun ti wón tilé fi wójø pò. (A.A. 21:34.)

33. Awón kan ninu àwujo ngún Aleksanderu, ti awón Ju ti siwaju, ní késé lati sörò. Aleksanderu si juwó si wón, oun ibá sì wí ti énu rë fun awón eniyan. (1 Tim 1:20; 2 Tim 4:14; A.A. 12:17.)

34. Şugbon nigba ti wón mó pe Ju ni, gbogbo wón, ni ohún kan, bérè si kigbe fun bi wákátí meji pe, "Òrisà nlá ni Diana ti ara Efesu!"

35. Niğba ti akowé ilu sì mu ki ijø eniyan dáké, o ní, "Eyiñ ara Efesu, tani eni ti o wà ti kò mó pé, ilu ara Efesu ni i se olusín Diana orisa nlá, ati ti ère ti o ti ɔdò Jupiteri bò silé? (A.A. 18:19.)

36. Nje bi a kò tilé sörò-òdì si nkan wonyíi, o yé ki e daké, ki eyin maše fi iwara se ohunkohun.

37. Nitorí ti èyin mu awón okunrin wonyíi wá, wón kò ja ilé òrisà lólè, bęç ni wón kò sörò-òdì si orisa wa. (Rom 2:22.)

38. Nje nitorí naa Demetriu, ati awón oniṣe-qnà ti o wà pélù rë bá ní gbolohun-asò kan si énikéni, ilé-ejø si silé, awón onidajø si nbe: jé ki wón ló fi ara wón sun. (A.A. 13:7.)

39. Şugbon bi e ba nwadi ohun kan nipa ɔràn miran, a o pari rë ni ajò ti o tó.

40. Nitorí awa sa wà ninu éwu pi-pé-ni fun ibeere nitorí ariwo oni yíi; kò sa ni idí, ati nitorí èyí awa ki yoo lè dahun fun iwójø yíi."

41. Nigba ti o si ti sò bęç tan, o tu ijø naa ká.

ORI 20.

Paulu bá awón ara Makedonia ati Akaiá sörò ikéhin.

NIGBA ti ariwo naa si röle, Paulu ránşé pe awón ɔmø-ehin, o sì gbà wón ni iyanju, o dágberé fun wón, o dide lati ló si Makedonia. (A.A. 11:26; 1 Kor 16:5; 1 Tim 1:3.)

2. Nigba ti o si ti la apá iha wonyíi kojá, ti o si ti fi qrò pupó gba wón ni iyánjú, o wá si ilé Griki.

3. O si duro nibé ni osu mëta, Nigba ti awón Ju si dènà dè é, bi o ti npete ati ba ɔkò-ajuomi ló si Siria, o pinnu rë lati gba Makedonia pada ló. (eşe 19; A.A. 23:12; 25:3; 2 Kor 11:26.)

4. Sopateru ara Berea ɔmø Parru si

bá ló dé Asia; ati ninu awọn ará Tes-salonika, Aristarku ati Sekundu; ati Gaiusi ará Derbe, ati Timoteu; ati ara Asia, Tikiku ati Trofimu. (A.A. 19:29; 27:2; 16:1; Ef 6:21; Kol 4:7; 2 Tim 4:12,20; Tit 3:12; A.A. 21:29.)

Paulu ló lati Filippi si Miletu.

5. Şugbon awọn wonyí ti ló siwaju, wọn duro dè wa ni Troa.

6. Awá sì şıkò lati Filippi ló lehin ojo aiwukàrà, a si dé ọdò wọn ni Troasi ni ijó karun; nibi ti awa gbe duro ni ijó meje. (A.A. 16:8; 2 Kor 2:12; 2 Tim 4:13.)

7. Ati ni ọjó ikinni ḥsé nigba ti awon ọmọ-èhin pejo lati bu àkàrà, Paulu si waasu fun wọn, o mura lati ló ni ijó keji; o si fa ọrò rẹ gùn tití di arin ọgànjo. (1 Kor 16:2; İfh 1:10.)

8. Fitila pupo si wà ni iyara òkè naa, nibi ti a gbe péjo sí. (A.A. 1:13.)

9. Ọdómokunrin kan ti a npe ni Eu-tiku si jokòò loju férèse, oorun sì wò ólara: bi Paulu si ti pẹ ni iwàasu, ó tā gbòn-óngbòn-ón loju oorun, o shubu lati òkè kéta wá silé, a si gbe e dide ni òkú.

10. Nigba ti Paulu si sokalè, o wole bo o, o gba a móra, o ni “E má yó ara yin lenu; nitorí ọkànré nbé ninu rẹ.” (1 A.Qba 17:21; Matt 9:23,24.)

11. Nigba ti o si tun goke ló, ti o si bu akara, ti o si je, ti o si sòrò pé titi o fi di àfémójumó, bẹẹ ni o ló.

12. Wón sì mu ọmòkunrin naa bò láayé, a tù wón ninu ki i se die.

13. Nigba ti awa si shaaju, awa si şıkò ló si Assosi, nbé ni a tì lérò lati gba Paulu sinu ọkò; nitorí bẹẹ ni o ti pinnu rẹ,oun tikararé nfé bá ti ḥnà-èsè ló.

14. Nigba ti o si pade wa ni Assosi, a gba a sinu ọkò, a sì wá sí Mitilene.

15. Nigba ti a sì şıkò nbé, ni ijó keji a de ọkánkán Kio; ni ijó keji rẹ a dé Samo, *(a sì duro ni Trogillioni:) ni ijó keji rẹ a si de Miletu. (eṣe 17; 2 Tim 14:20.)

(15) *(Awọn Bibeli miran fi eyi kún tiwọn.)

A. APOSTELI 20:5-26

16. Paulu sa ti pinnu rẹ lati bá ọkò-ojouomi kojá si Efesu, nitorí ki o má baa lo àkókò kankan ni Asia: nitorí ti o nyara bi yoo se şeše fun un lati wà ní Jerusalemu lojo Pentikosti. (A.A. 18:19; 21:4,12; 19:21; 2:1; 1 Kor 16:8.)

Paulu niwaju awọn alàgbà ijó Efesu.

17. Ati lati Miletu o ránṣe si Efesu, lati pe awọn alàgbà ijó wá sòdò rẹ. (A.A. 11:30.)

18. Nigba ti wọn si de ọdò rẹ, o wi fun wọn pé, “Eyin tikarayin mò, lati ọjó kinni ti mo ti dé Asia, bi mo ti ba yin gbé, ní gbogbo àkókò naa. (A.A. 18:19; 19:1,10.)

19. Bi mo ti nfi irèlè inu gbogbo sin Oluwa, ati omijé púpò, pélù ɿdán-wò, ti o ba mi, nipa ríkíṣi awọn Ju:

20. Bi emi kò ti fà séhin lati sò ohunkohun ti o şanfani fun yin, ati lati ma a kò yín ni gbangba ati lati ilé dé ilé. (eṣe 27.)

21. Ti mo nsò fun awọn Ju, ati fun awọn Griki pélù, niti ironupiwada sì Olòrun, ati ti igbagbo ninu Jesu Kristi Oluwa wa. (A.A. 18:5; 2:38; 24:24; 26:18.)

22. Njé nisinsinyí, wo o, èmí mi nñà si Jerusalemu, laimò ohun ti yoo bá mi nibé; (eṣe 16.)

23. Bikose bi Èmí Mímó ti nsò ni ilu gbogbo pé, idè ati iyà nbé fun mi. (A.A. 21:4,11.)

24. Şugbon emi kò ka ọkànré mi sì nkan rárà bi ohun ti o şowón fun mi, ki emi baa lè fi ayò pari iré-ije mi ati isé-iranṣe ti mo ti gbà lòdò Jesu Oluwa, lati maa ròhin ihmrere oore-ófè Olòrun. (A.A. 21:13; 2 Kor 4:16; A.A. 1:17; 2 Kor 4:1; Gal 1:1; Tit 1:3.)

25. Njé nisinsinyí, wo o, emi mò pe gbogbo yin, laarin éni ti emi ti nkiri wáasù ijøba Olòrun, ki yoo ri ojú mi mó. (eṣe 38.)

26. Nitorí naa mo pè yin se élétri loni yíí pé, örùn mi mó kuro ninu èjè

eniany gbogbo. (A.A. 18:6; 2 Kor 7:2.)

27. Nitorì ti emi kò fà séhin lati so gbogbo ipinnu Olorun fun yin. (eṣe 20; A.A. 13:36.)

28. E kiyesara yin, ati si gbogbo agbo ti Èmí Mímó fi yin şe alabojuto rè, lati ma a tójú ijo Olorun, tí o ti fi ejé (omo) rè rà. (1 Tim 4:16; 1 Pet 5:2; 1 Kor 12:28; 1 Pet 1:19; Matt 7:15.)

29. Nitorì ti emi mò pe, lehin lilö mi, ikookò buburu yoo wò aarin yin ni àidá agbo sí.

30. Ati laarin éyin tikarayin ni awon eniany yoo dide, ti won o maa sörö-ödi, lati fa awon ɔmo-èhin séhin won.

31. Nitorì naa è maa sóra, ki è si maa ranti pé, fun odun mèta, emi kò dékun láti maa fi omije kılı fun olukulu ni ɔsán ati loru. (A.A. 19:10.)

32. Njé nisinsinyii, ará, mo fi yin lé Olorun lówo ati ɔrò oore-ofé rè, ti o lè gbe yin dúró, ti o si lè fun yin ni imí laarin gbogbo awon ti a so di mímó. (A.A. 14:23; 9:31; 26:18; Ef 1:18; Kol 1:12; 3:24; 1 Pet 1:4.)

33. Emi kò şe ojukokoro fadaka, tabi wura, tabi aşo enikeni. (1 Kor 9:12; 2 Kor 7:2; 11:9; 12:17.)

34. Eyiñ tikarayin saà mò pe, ɔwó wonyii ni o sişé fun àiní mi, ati ti awon ti o wà pélù mi. (A.A. 18:3.)

35. Ninu ohun gbogbo mo fi àpeére fun yin pé, nipa şise isé bę, o ye ki è maa ran awon alailera lówo, ki è si maa ranti ɔrò Jesu Oluwa, bioun tikaré ti wi pé, 'Lati funni ní ibukun ju lati gba lo.' (Rom 15:1.)

36. Nigba ti o si ti wi nkan wonyii, o kunlè, o si bá gbogbo won gbadura. (A.A. 9:40; 21:5.)

37. Gbogbo won sì sokun gidigidi, won si rò mó Paulu lorun, won si fi ènù kò o lenu. (Gen 45:14.)

38. Ìnu won si bajé julò fun ɔrò ti o so pé, won ki yoo ri ojúoun mò, Won sì sin in titi dé inu ɔkò. (eṣe 25; A.A. 15:3.)

ORI 21.

Paulu wá si ilú Kesarea.

O si şe, nigba ti awa kuro lòdò won, ti a si şikò, awa bá ɔnà tara wá si Kosi, ni ijo keji a si lò si Rodu, ati lati ibè lò si Patara:

2. Nigba ti a si ri ɔkò-okun kan ti nrekoya lò si Fenike, a wò ɔkò, a si şí. (A.A. 11:19.)

3. Nigba ti awa sì ti rí Kipru lókèrè, a fi i si ɔwó òsì, a fi ori ɔkò le Siria, a si gúnlè ni Tire; nitorì nibé ni ɔkò yoo ti kó éru silè.

4. Nigba ti a si ri awon ɔmo-èhin, awa duro nibé ni ijo meje: awon eni ti o tipa Èmí wi fun Paulu pe, ki o maše lò si Jerusalemu. (eṣe 11; A.A. 20:23.)

5. Nigba ti a si ti lo ojò wonyii tan, awa jade, a si mu ɔnà wa pòn; gbogbo won sì sin wa, pélù awon obinrin ati awon ɔmòde titi awa fi jade si èhìn ilu: nigba ti awa si kunlè ni ebute, a si gbà-dúrà. (A.A. 20:36.)

6. Nigba ti a si ti dágberé fun ara wa, a bò si ɔkò; bę ni awon si pada lò si ile won.

7. Nigba ti a si ti pari àjò wa lati Tire, awa dé Ptolemai; nigba ti a si kí awon ará, a si bá won gbé ni ijo kan. (A.A. 12:20; 1:15.)

8. Ni ijo keji a lò kuro, a si wá si Kesarea; nigba ti a si wò ile Filippi aji-hinrere ti o je ɔkan ninu awon meje; awa si wò sòdò rè. (Ef 4:11; 2 Tim 4:5; A.A. 6:5; 8:26,40.)

9. Okunrin yí si ni ɔmòbinrin mérin, wundia, ti won maa nsotéié. (A.A. 2:17; Luk 2:36.)

10. Bi a si ti wà nibé lojò pupò, woli kan ti Judea sokale wá, ti a npe ni Agabu. (A.A. 11:28.)

11. Nigba ti o si de ɔdò wa, o mu amure Paulu, o si de ara rè ni ɔwó ati eṣe, o si wi pé, "Bayí ni Èmí Mímó wí: 'Bayí ni awon Ju ti o wà ní Jerusalemu yoo de okunrin ti o ni àmùrè yí, won o si fi i le awon Keferi lówo.'" (eṣe 33; A.A. 20:23.)

12. Nigba ti a si ti gbó nkan wonyíí, ati awa, ati awon ará ibé naa bē é pé, ki o maše gókè ló si Jerusalému.
13. Nigba naa ni Paulu dahan wi pe, "Èwo ni éyin nse yíí, ti éyin nsokún, ti é si nmú ááré bá ókàn mi; nitorí emí ti mura tán, ki i se fun dídè nikan, sugbón lati kú pélú ni Jerusalému, nitorí orukó Jesu Oluwa." (A.A. 20:24.)
14. Nigba ti a kò lè pa a ni okàn dà, a dáké wí pé, "Ifé ti Oluwa ni ki a sé!" (Matt 26:42; Luk 22:42.)
15. Léhin ijo wonyíí, a palémó, a si goke ló si Jerusalému.
16. Ninu awon ọmọ-èhin lati Kesa-reá bá wa ló, won si mu wa ló si ile Mnasoni ọmọ-èhin atijó kan ara Ki-pru, lódò éni ti awa o de si. (ése 3,4.)
- A mu Paulu wa si Jerusalému.**
17. Nigba ti a si de Jerusalému, awon arakunrin si fi ayò gbá wá, (A.A. 15:4.)
18. Ni ijo keji a ba Paulu ló sódò Jemisi ; gbogbo awon alágba si wá nibe. (A.A. 12:17; 15:13.)
19. Nigba ti o si ki won tán, o ròhìn léséshé ohun gbogbo ti Olórún se laar-in awon Keferí nipa íse-iranşé rè. (A.A. 14:27; 1:17; 20:24.)
20. Nigba ti won si gbo, won yin Olórún logo, won si wi fun un pe, "Arakunrin, iwo rí iye egbéegberun ninu awon Ju ti o gbagbo, gbogbo won ni o si ni itara fun ofin. (A.A. 22:3; Rom 10:2; Gal 1:14.)
21. Won si ti rohin ré fun won pe, Iwó nkó gbogbo awon Ju ti o wá laarin awon Keferí pé, ki won kó Mose silé, o nwi fun won pe kí won maše kó awon ọmọ won ni ilá mó, ati ki won maše rín gége bi àṣà won. (ése 28; 1 Kor 7:18,19.)
22. Njé èwo ni shíse? Ijo kò lè shàmá pejo pò: dajudaju won o gbó pe, iwo dé.
23. Nje èyí ti awa o wi fun ọ yíí ni ki o se: Awa ni okunrin mérin ti won wá labé ejé; (A.A. 18:18.)
24. Awon ni ki iwó mú, ki o si se iwénumo pélú won ki o slí se ináwó won, ki won lè fá orí won: gbogbo enyan yoo si mō pe, kò si otító kan ninu ohun ti won gbó si ọ; sugbón pé, iwó tikaráre nrin dede pelu, iwó si npa ofin mó. (ése 26; A.A. 24:18.)
25. Sugbón ni ti awon Keferí ti o gbágbo, awa ti kówe, a si ti pinnu rè pé, ki won pa ara won mō kúrò nínú ohun ti a fi rubó si òrisà, ati ejé ati ohun ilólórùn pa, ati àgbérè." (A.A. 15:20,29.)
26. Nigba naa ni Paulu mú awon okunrin naa; ni ijó keji o se iwénumo pélú won, o si wó inú tempili ló, lati sò igbà ti ojó iwénumo naa yoo pé tí a o si fi ọré lélé fun olukuluku won. (Num 6:13; A.A. 24:18.)
- A mu Paulu a si de e pélú èwòn.**
27. Nigba ti ojó meje si férè pe, ti awon Ju ti o ti Asia wá ri i ni tempili, won ru gbogbo awon enyan sókè, won nawó mu un. (A.A. 24:18; 26:21.)
28. Won nkigbe wi pe, "Eyin enyan Israéli, è gbá wá: Èyí ni okunrin naa ti nkó gbogbo enyan nibigbogbo lòdi si awon enyan, ati si ofin, ati sí ibí yíí: ati pélú o si mu awon ara Griki wá si tempili, o si ti ba ibí mímó yíí jé." (A.A. 24:5,6.)
29. Nitorí won ti ri Trofimu ara Efesu pélú ré ni ilú, éni ti won şebi Paulu mú wá sinu tempili. (A.A. 20:4; 18:19.)
30. Gbogbo ilú si wá ni irúkérúdo, awon enyan si sure jo: won si mu Paulu, won si wó ọ jade kuro ninu tempili: lojukan naa a si ti ilékùn. (A.A. 26:21; 16:19.)
31. Bi won si ti nwa ḥnà lati pa a, ihin de ọdò olori egbé ọmọ-ogun pé, gbogbo Jerusalému dàrú.
32. Lojukan naa o si ti mu awon ọmọ-ogun ati awon balogun ɔrún, o si sure sokalé tò won ló; nigba ti won si ri

olori ogun ati awon omó-ogun, wón dékun Íslù Paulu. (A.A. 23:27.)

33. Nigba naa ni olori ogun súnmó wón, o si mu un, o pásé pé ki a fi èwòn meji de e; o si béréré éni ti o jé, ati ohun ti o şe. (A.A. 20:23; eşe 11.)

34. Awón kan nkigbe ohun kan, awón miran nkigbe ohun miran ninu àwùjo; nigba ti kò sì lè mò idí pataki fún irúkérúdò naa, o pásé ki won mú un lò sínú àgó awón ologun. (A.A. 19:32; eşe 37.)

35. Nigba ti o si de orí àtègùn, gbígbé ni a gbé e sòkè lówo awón omó-ogun nitorí iwá-ipá awón eniyan.

36. Nitorí opo eniyan ró télè e, wón nkigbe pé, "Mu un kuro!" (Luk 23:18; Jhn 19:15; AA. 22:22.)

Òrò Paulu niwaju awón Ju.

37. Bi wón si ti férè mu Paulu wo inu àgó awón ologun lò; o wi fun olo-ri-ogun pé, "Emi ha lè bá o sòrò bi?" O si dahun wi pe, "Iwó mò èdè Griki bi? (eşe 34.)

38. Iwó ha kò ni ara Egipti naa, ti o sòtè saajú ojó wónyí, ti o si ti mu egbaaji ọkunrin ninu awón ti i se apaniyan léhín lò si ijú?" (A.A. 5:36; Matt 24:26.)

39. Sugbón Paulu si wi pe, "Ju ni emi jé, ara Tarsu ilu Kilitika, ọlòtò ilu ti kí i se ilu láṣán kan, emi si bẹ́ o, fun mi làyé lati bá awón eniyan sòrò!" (A.A. 9:11; 22:3.)

40. Nigba ti o si ti fun un ni àyè, Paulu duro lori àtègùn, o si juwo si awón eniyan. Nigba ti wón si dákéróró o ba wón sòrò ni èdè Heberu, wí pé, (A.A. 12:17; 22:2; 26:14.)

ORI 22.

EYIN ará, ati bábabá, e gbó ti énu mi nisinsinyí." (A.A. 7:2.)

2. Nigba ti wón si gbó pé o nba wón sòrò ni èdè Heberu, wón tubó dakejé; o si wi pé, (A.A. 21:40.)

3. "Ju ni emi i se éni ti a bi ni Tarsu ilu kan ni Kilitika, sugbón ti a tó ni ilu yí, lábé eşe Gamalieli, ti a kó gégé bi

lile ofin awón baba wa, ti mo sì jé oni-tara fun Olorun àní gégé bi gbogbo yín ti ri ni òní. (A.A. 21:39; 20:4; Luk 10:39; A.A. 26:5; 21:20.)

4. Mo si se inunibini si Ònà yí tití de ikú, mo ndè, mo si nfi wón sínú túbú, ati ọkunrin ati obinrin. (A.A. 8:3; 26:9–11; Filp 3:6; 1 Tim 1:13.)

5. Bi olori alufa pélú ti jé mi léri, ati gbogbo àjò awón alágba: lówo awón éni ti mo sì gba iwé lò sòdò awón arakunrin, ti mo sì lò si Damasku lati mu awón ti o wà níbè ní dídè wá sí Jerusalémú, lati jé wón níyà. (Luk 22:66; A.A. 4:5; 9:2; 26:10,12.)

6. Bi emi ti nlò, ti mo sì sunmò etí Damasku níwòn ọjókanrí, lójiji imole nla lati òrun wá molé yí mi ká. (A.A. 9:3; 26:12,13.)

7. Mo si shubú lulè, mo si gbó ohùn kan ti o wi fun mi pé, 'Saulu, Saulu! eşe ti o fi nse inunibini si mi?'

8. Mo si dahun wi pe, 'Iwó tani, Oluwa?' O si wi fun mi pe, 'Emi Jesu ti Nasareti ni, éni ti iwó nse inuni bini sí.'

9. Awón ti o si wà pélú mi rí imole naa nitootó, èrù si bà wón; sugbón wón kò gbó ohùn éni ti nba mi sòrò. (A.A. 9:7; 26:13.)

10. Mo si wi pe, 'Kinni ki emi se, Oluwa?' Oluwa sì wí fun mi pe, 'Dide, ki o si lò si Damasku; níbè ni a o si sò ohun gbogbo fun ọ ti a yàn fun ọ lati se.' (A.A. 16:30.)

11. Nigba ti emi kò lè riran nitorí itànṣán imole naa, a ti ówó awón ti o wà lòdò mi fá mi, mo si de Damasku. (A.A. 9:8.)

12. Énikan si tò mí wá, Anania, ọkunrin olufokànsin gégé bi ofin, ti o lorukò rere lòdò gbogbo awón Ju ti o ngbe ibé. (A.A. 9:17; 10:22.)

13. O si duro tì mí, o si wi fun mi pé, 'Saulu arakunrin, ríran!' Ni wakati kannaa mo si siju soke wo o.

14. O si wi pe, 'Olorun awón baba wa yàn ọ, lati mò ifé rè, ati lati ri olootó naa, ati lati gbó ohùn lènu rè.

(A.A. 3:13; 5:30; 9:15; 26:16; 1 Kor 9:1; 15:8; A.A. 7:52.)

15. Ki iwó lè se ẹleri rẹ fun gbogbo enyan, nínú ohun ti iwó ti rí ti iwó sì ti gbó. (A.A. 23:11; 26:16.)

16. Njé nisinsinyí, kinni iwó nduro dè? Dide, ki a si baptisi rẹ, ki o si wé ẹsé rẹ nù, ki o si ma a pe orukọ Oluwa. (A.A. 2:38; Heb 10:22; A.A. 9:14; Rom 10:13.)

17. Nigba ti mo padà wá sí Jerusalemu, ti mo ngbadura ni tempili mo bọ si ojuran; (A.A. 9:26; 10:10.)

18. Mo sì ri i, o wi fun mi pe, 'Yara, ki o si jade kuro ni Jerusalemu kánkán: nitorí wọn ki yoo gba érí rẹ nipa mi.'

19. Emi si wi pe, 'Oluwa, awọn paa-paa mò pé, emi ti maa nṣo awọn ti o gbà gbó sinu túbú, emi si ti maa nlù wọn nínú sinagogu gbogbo. (eṣẹ 4; A.A. 8:3; 26:11; Matt 10:17.)

20. Nigba ti a si ta ẹjẹ Stefanu ẹleri rẹ sílè, emi náà pèlú duro nibé, mo si ni ohún si ikú rẹ, mo si nṣe itójú aṣo awọn ení ti o pa a.' (Luk 11:48; A.A. 8:1; Rom 1:32.)

21. O si wi fun mi pé, 'Maa lo: nitorí emi o rán ọ si awọn Keferi lokere réré.' (A.A. 9:15.)

22. Wọn sì fi etí si i tití de ọrò yíí, Nigba yíí wọn si gbe ohún wọn sókè wí pé, 'E mu irú ení yíí kuro láyé: nitorí ko yé ki o wá láayé!' (A.A. 21:36; 25:24.)

23. Bi wọn si ti nkigbe, ti wọn si nju aṣo wọn káàkiri, ti wọn nku ekuru si ojú ḥrun, (A.A. 7:58; 2 Sam 16:13.)

24. Olori ogun pàṣé pé ki a mu un wá sinu àgò awọn ologun, o si pàṣé ki wọn o wadi rẹ nipa nínà ni pàsán; ki oun baa lè mọ idí ohun ti wọn se nkigbe le e bẹẹ. (A.A. 21:34.)

25. Bi wọn si ti fi okùn-ọṣán de e, Paulu bi balogun ḥrún ti o duro ti i pé, 'O ha tó fun yin lati na ení ti i se ara Romu ni aítñ-dálébi?' (A.A. 16:37.)

26. Nigba ti balogun ḥrún si gbo, o lọ, o wi fun olori-ogun pé, 'Kinni o fẹ

se yíí: nitorí okunrin yíí ara Romu ni i se.'

27. Olori-ogun sì de, o si bi i pé, 'So fun mi, ara Romu ni iwó jé bí?' O si wi pe, 'Bee ni.'

28. Olori-ogun si dahun wi pe, 'Owó pupo ni mo fi ra olá ibilè yíí.' Paulu wi pe, 'Şugbon bíbí ni a bi mi sinu rẹ.'

29. Nitorí naa awọn ti o mura lati bi í leere kuro lòdò rẹ: lojukan naa olori-ogun pélú si bérù, nigba ti o mò pe ara Romu ni i se, ati nitorí o ti dè é. (eṣẹ 24,25.)

A se idajọ Paulu niwaju awọn ɪgbímò Sanhedrin.

30. Ni ijọ keji, nitorí ti o fẹ mò da-judaju ohun ti awọn Ju nfi i sun si, o tu u silè, o pàṣé ki awọn olori alufa ati gbogbo ɪgbímò péjọ, o si mu Paulu sòkalè, o si mu un duro niwaju wọn. (A.A. 23:28; 21:33.)

ORI 23.

NIGBA ti Paulu si téjumọ ɪgbímò, ó ní, 'Ará, emi ti nfi gbogbo érí-okàn rere lo ayé mi niwaju Olorun titi fi di òní yíí.' (A.A. 22:30; 24:16; 2 Kor 1:12; 2 Tim 1:3.)

2. Ananias olori alufa si pàṣé fun awọn ti o duro ti i pé, ki o gba a lenu. (Jhn 18:22.)

3. Nigba naa ni Paulu wi fun un pe, 'Olorun yoo lù ọ, iwó ogiri ti a kùn lefun: iwó jokòò lati dájó mi gége bi òfin, iwó si pé ki a lù mí lòdi sí òfin?' (Matt 23:27; Lef 19:35; Deut 25:1,2; Jhn 7:51.)

4. Awọn ti o dúró ti i si wi pé, 'Olori olufa Olorun ni iwó ngàn?'

5. Paulu si wi pe, 'Ará, emi kò mò pé olori alufa ni: nitorí a ti kò ọ pe; 'Iwó kò ghodò sòrò olori awọn enyan rẹ ni búburu.' (Eks 22:28.)

6. Şugbon nigba ti Paulu sakiyesi pé, apakan wọn jé Sadusi, apákán si jé Farisi, ó kígbé ni ɪgbímò pé, 'Ará, Farisi ni emi, ọmọ Farisi: nitorí iréti ati

ajinde òkú ni a sé bá mi wíjó.” (A.A. 26:5; Filp 3:5; A.A. 24:15,16; 26:8.)

7. Nigba ti o sì ti wi èyí, iyapa dé laarin awon Farisi ati awon Sadusi: ajo si pín si meji.

8. Nitorí ti awon Sadusi wi pe, kò si ajinde, tabi angéli, tabi èmí: sugbon awon Farisi jewó mejeeji: (Matt 22:23; Mk 12:18; Luk 20:27.)

9. O si di ariwo nlá: ninu awon akòwé ti o wà ni apa ti awon Farisi dide, wón njà, wí pé, “Awa kò ri ohun buburu kan lara ọkunrin yí: kí sì ni bi èmí kan tabi angéli kan ni o ba a sòrò?” (A.A. 25:25; 26:31; 22:7,17, 18.)

10. Nigba ti iyapa si di nlá, ti olori ogun bérù ki Paulu má baa di fifaya lówó wón, o paṣé pe ki awon ọmọ-ogun sokalé lò lati fi ipá mu un kuro laarin wón, ki wón si mu un wá sinu àgó awon ologun. (A.A. 21:34.)

11. Ni òru ijó naa Oluwa duro ti i, o si wi pe, “Tújuká: nitorí bi iwó ti jerí fun mi ní Jerusalému, bẹ́ ni iwó kò lè sáijeri ni Romu pélú.” (A.A. 18:9; 19:21; 28:23.)

A mu Paulu sá wá sí Kesaria.

12. Nigba ti ilé mó, awon Ju kan dímòlù, wón fi ara wón bú pe, awon ki yoo jé, bẹ́ ni awon kí yoo mu, tití awon o fi pa Paulu: (eṣé 21,30; A.A. 25:3.)

13. Awon ti o díté yí si ju ogoji eniyan lò.

14. Wón si tó olori awon alufa ati awon alágba lò, wón si wi pe, “Awa ti fi ara wa sinu idé ibura pe, a ki yoo tó ounjé kan wò tití awa o fi pa Paulu. (eṣé 21.)

15. Njé nisinsinyí ki éyin pélú àjò igbímò wí fun olori-ogun, ki o mu un sokale tò yín wá, bi éni pé éyin nfé wadi òràn rè dajudaju. Ki o to sunmò tòsi, awa o ti mura lati pa a.” (A.A. 22:30.)

16. Nigba ti ọmọ arabinrin Paulu si

gburo ìdènà wón, o lò, o si wó inú àgó awon ologun lò, o si sò fun Paulu. (A.A. 21:34.)

17. Paulu si pe ṣokan ninu awon balogun òrun sòdò rè, o ni, “Mu ọmọ kunrin yí tó olori-ogun lò: nitorí o ni nkan lati sò fun un.”

18. O mu un, o si sin in lò sòdò olori-ogun, o si wi pe, “Paulu òndè pè mi sòdò rè, o si bè mí pe ki emi mu ọmòkunrin yí tó ó wa, éni ti o ni nkan lati sò fun ọ.” (Ef 3:1.)

19. Olori-ogun fa a lówó, o si lò si apakan, o si bi i lélériké níkòkò pe, “Kinni ohun ti iwó ni sò fun mi?”

20. O si wi pe, “Awon Ju fi ìmò ṣokan lati wá bẹ́ o ki o mu Paulu ṣokalé wá sí àjò igbímò ni ola, bi éni pe awon nfé bérérè nkan dajudaju nipa rè. (eṣé 14,15.)

21. Nitorí naa máše gbó ti wón: nitorí awon ti o dènà dè é ninu wón ju ogoji ọkunrin lò, ti wón fi ara wón bú pé, awon ki yoo jé, bẹ́ ni awon kí yoo mu tití awon o fi pa a: nisinsinyí wón si ti mura tán, wón nreti idáhún lódò rè.” (eṣé 12,14.)

22. Nigba naa ni olori ogun fi ọmọ naa silé lati lò, o si kilò fun un pe, “Máše wi fun énikan pe, iwó fi nkan wonyí hàn mi.”

23. O si pe meji ninu awon balogun òrun sòdò rè, o si wi pe, “È mura igba ọmọ-ogun silé, lati lò si Kesarea, ati aadórín éleṣin, ati igba olókò, ni wakati kéta òru, (eṣé 33.)

24. O si wi pé, ki wón pèsé éranko, ki wón gbé Paulu gun un; ki wón sì lè mu un dè òdò Feliksi baalé ni alaafia.” (A.A. 24:1,3,10; 25:14.)

25. O si kò iwé kan bayí pé:

26. “Klaudiu Lisia si Feliksi baalé olóla julò, alaafia. (A.A. 24:3; 15:23.)

27. Awon Ju mu ọkunrin yí, wón si npéte lati pa a: nigba naa ni mo de pélú ogun, mo sì gba a lówó wón nigba ti mo gbó pé ara Romu ni i se. (A.A. 21:32,33; 22:25-29.)

28. Nigba ti mo si nfé mò idí òràn ti

won fi i sun sí, mo mu un sokalé ló sí
àjo ìgbimò won: (A.A. 22:30.)

29. Eni ti mó ri pé, won fisùn nitorí
òràñ òfin won, bẹ́ ni kò dá òràñ ohun
kan ti o tó si ikú ati si idè. (A.A.
18:15; 25:19; 26:31.)

30. Nigba ti a si ti jí sò fun mi pe,
won yoo dènà de òkunrin naa, lógán
mo si ran an si o, mo si paṣé fun awon
olufisùn rè pelu, lati sò ohun ti won bá
rí wí si i niwaju rè.” (èse 20,21; A.A.
24:19; 25:16.)

31. Nigba naa ni awon ọmọ-ogun
gba Paulu, won si mu un lóru ló si Antípatri,
gégé bi a ti paṣé fún won.

32. Niyo keji won si fi awon ẹlesin
sile lati maa baa ló, awon si padà wa
sínú àgò awon ologun. (èse 23.)

33. Nigba ti won dé Kesarea, ti won
si fi iwé fun baalé, won mu Paulu pélú
wá siwaju rè. (èse 23,24,26.)

34. Nigba ti o si ti ka iwé naa, o
bèrè pé àgbègbè ilú wo ni tirè. Nigba
ti o si gbó pe ara Kílikia ni; (A.A.
21:39.)

35. O ni, “Emi yoo gbó ejø rè, nigba
ti awon olufisùn rè pelu bá dé.” O si
paṣé pe ki won pa a mó ni gbàn-
gàn-ídájó aafin Hérođu, (A.A. 25:16;
24:19; 24:27.)

ORI 24.

A mu Paulu dúró niwaju Feliksi.

LEHN ijó marun Anania olori
alufa naa sokalé ló pélú awon
alàgbà ati enikan, Tertulu agbejórò,
eni ti o sòrò ejø Paulu fun baale. (A.A. 23:2,30,35.)

2. Nigba ti a si ti pe e jade, Tertulu
bèrè si fi èsùn kàn án pé: Bi o ti je
pé nipasé rè ni àwá njé alaafia pupo,
ati pé nipasé itóju rè a nṣe atunṣe fun
orile-èdè yíi.

3. Ni ọnà gbogbo, ati nibi gbogbo, ni
àwa ntéwògbà á pélú ọpè gbogbo.
Feliksi, Olólá julò.

4. Sugbon ki emi má baa dá o dúró
pe tití, mo bẹ́ o ki o fi iyónú rè gbó òrò
dié lenu wa.

A. APOSTELI 23:29-24:16

5. Nitorí awa ri okunrin yíi, o jé alá-
seràn eniyan, eni ti o ndá rukerudo sile
laarin gbogbo awon Ju ti o wà ní
gbogbo ayé, ati aşaaaju kan ninu iya-
pa-isin awon Nasarene: (A.A. 16:20;
17:6; 21:28.)

6. Eni ti o gbiyanju lati ba tempili
jé: sugbon awa gba a mú *awa si fè
baa se ejø gége bi ofin wa. (A.A.
21:28.)

7. Sugbon Lisia olori ogun dé, o fi
agbara nla gba a lówo wa:

8. O si paṣé ki awon olufisùn rè wa
si ọdò rè. Nigba ti iwó tikararé bá si
wadi lenu rè iwó o lè ní òye gbogbo
nkan wonyíi ti awa ntitori rè fi èsùn
kàn án.”

9. Awon Ju pélú si fi ohùn si i, wí pé,
bee ni nkan wonyíi rí. (1 Tess 2:16.)

10. Nigba ti baalé séwó si i pe ki o
sorò, Paulu si dahun wi pe: “Bi mo ti
mó pe lati ọdun melo yíi wá, ni iwó ti
se onidajø orile-èdè yíi, tayotayò ni un
o fi ti énu mi. (A.A. 23:24.)

11. Ki o le ye o pé, Ijejila péré yíi ni
mo gókè ló si Jerusalemu lati ló jósìn.
(A.A. 21:26.)

12. Bẹ́ ni won kò rí mi ni tempili ki
nmaa bá éníkéni jíyàn, bẹ́ ni émi kò
ru awon eniyan sókè, ibááše ninu si-
nagogu, tabi ni ilú: (A.A. 25:8;
28:17.)

13. Bẹ́ ni won kò lè làdí ohun ti
won fi mí sun sí nisinsinyíi. (A.A.
25:7.)

14. Sugbon èyí ni mo jéwó fun o, pé
bi Ọnà ti won npe ni iyapa-isin, bẹ́ ni
emi nsin Olórun awon baba wa, emi
ngba nkan gbogbo gbó gége bi òfin, ati
ti a kò sinu iwé awon woli: (A.A. 9:2;
èse 5; A.A. 3:13; 26:22; 28:23.)

15. Mo si ni iréti sipa ti Olórun, èyí
ti awon tikarawon pélú jéwó, pé,
ajinde òkú nbò, ati ti olóótó, ati ti alái-
sóótó. (A.A. 23:6; 28:20; Dan 12:2;
Jhn 5:28,29.)

16. Ninu èyí ni emi si nṣe idárayá,

(6,7,8) *(Awon Bibeli atijø miran fi èyi kun ti won.)

lati ni éri-ókàn ti kò léshé si Olorun, ati si eniyan nigba gbogbo. (A.A. 23:1.)

17. Sugbon léhin odun púpò, mo mu itoré-aanu ati oré-ébò wa fun orile-èdè mi. (A.A. 11:29,30; Rom 15:25, 28; Gal 2:10.)

18. Ninu sise nkan wonyíi, won ri mi ni iwéñù nimu tempili, bẹ́ ni kii se pélú àwùjo, tabi pélu ariwo, sugbon awon Ju kan ti o wá lati Asia, (A.A. 21:26,27.)

19. Awon tí i bá wá nihinyíi níwájú rẹ́, ki won já mi nírō, bi won ba ni ohunkohun si mi. (A.A. 23:30.)

20. Bi ko se bẹ́, jé ki awon eniyan wonyíi tikarawon sọ isé buburu ti won ri lówó mi, nigba ti mo duro niwaju àjo igbimò.

21. Bikóṣe ti gbolohun kan yíi, ti mo kegbe rẹ́ sita nigba ti mo duro laarin won, Eyi ni titori ajinde òkú ni a se ba mi wiyo lódó yin loni yíi! (A.A. 23:6.)

22. Nigba ti Feliksi gbó nkan wonyíi, òye sa ye e ni ayétán nipa Ònà naa; ó tú won ká ná, o ni, "Nigba ti Lisia olori ogun ba sokalé wa, emi o wadi òràn yin dájú."

23. O si paše fun balogun òrún kan pé, ki o maa se itoju Paulu. Ki o fun un láyé, ati pe ki o maše dá awon ojúlumò rẹ́ lékun, lati maa se iranṣe fun un. (A.A. 23:35; 28:16.)

24. Sugbon léhin ijo melokan, Feliksi de ati Drusilla obinrin rẹ́, ti i se Ju, o si ranṣe pe Paulu, o si gbo òrò lódó rẹ́ nipa igbagbo ninu Kristi Jesu.

25. Bi o si ti nsó àṣoyé nipa ti ododo ati airekoja ati idajo ti nbó, èrù ba Feliksi, o dahun wí pé, "Maa ló nisinsinyíi ná; nigba ti mo ba si ni ákókò ti o wò, emi o ranṣe pe o." (Gal 5:23; A.A. 10:42.)

26. O si nreti pélú pé Paulu yoo mu owo wá fun oun, ki oun baa lè dá a sile: nitorí naa, a si maa ranṣe si i nibakugba, a maa ba a sòrò.

27. Sugbon léhin odun meji, Porkiu Festu rópò Feliksi: Feliksi si nfe se ojú

rere fun awon Ju, o fi Paulu sile ni òndè. (A.A. 25:1,4, 9,14; 12:3; 23:35.)

ORI 25.

A mu Paulu wa siwaju Festu.

B ÁYÍÍ, nigba ti Festu de ilè naa, léhin ijo mèta o goke lati Kesarea lo si Jerusalemu.

2. Awon olori alufa ati awon eniyan pataki ninu awon Ju fi Paulu sun ún, won si bẹ́ e. (A.A. 24:1; èṣé 15.)

3. Won nwa ojurere ki o baa lè jé ki won mu un wá si Jerusalemu: won ndènà dè, e lati pa a lónà. (A.A. 23:12,15.)

4. Sugbon Festu dahun pe, a pa Paulu mó ni Kesarea, ati pe oun tikara oun nmura ati pada lo ni lóólóó yíi. (A.A. 24:23.)

5. Ó ní, "Njé awon ti o ba tó nínú yin, ki won bá mi sokalé lo, bi iwà buru kan bá wá lowo okunrin yíi, ki won o wa fi èsùn kàn án."

6. Kò sì gbe aarin won ju ijo mejo tabi mewa lo, o sokalé lo si Kesarea; ni ijo keji o jokòò lori ité idajo, o si paše pé ki a mu Paulu wa.

7. Nigba ti o si de, awon Ju ti o ti Jerusalemu sokalé wá duro yíi ká, won nka òràn pupo ti o si burú si Paulu lórún, ti won kò lè làdi. (Mk 15:3; Luk 23:2,10; A.A. 24:5,13.)

8. Paulu si wí ti énu rẹ́ pe, "Emi kò se èṣekéṣé kan si òfin awon Ju, tabi tempili, tabi si Kesaria." (A.A. 6:13; 24:12; 28:17.)

9. Sugbon Festu nfe lati ni ojurere lódó awon Ju, o si dà Paulu lóhùn, wi pe, "Iwo nfe goke lo si Jerusalemu, ki a si se ejó nkan wonyíi nibé niwaju mi bí?" (A.A. 24:27; èṣé 20.)

10. Paulu si wí pé, "Mó duro niwaju ité-idajo Kesari nibi ti o yé ki a se ejó mí: emi kò se awon Ju, bi iwo pélu ti mó dájú.

11. Njé bi mo bá se, ti mo si se ohun kan ti o yé fun ikú, emi kò kò lati kú: sugbon bi kò bá sí nkankan ninu ohun

ti awon wonyi fi mi sun si, enikan kò lè fi mi se ojureré fun won. Mo fi òràñ mi lo Kesari." (esé 25; A.A. 26:32; 28:19.)

12. Nigba naa ni Festu lèhìn ti o ti ba àjo igbimò sòrò, o dahun pe, "Iwo ti fi òràñ rẹ lo Kesari: lòdò Kesari ni iwo o lo."

Festu bá Agrippa sòrò nipa Paulu.

13. Lèhin ijó melokan, Agrippa oba, ati Bernike sokalè wá si Kesarea lati ki Festu.

14. Bi won si ti wá nibé lojo púpò, Festu mu òràñ Paulu wa siwaju oba, wi pe, "Feliksi fi okunrin kan silé ni òndè: (A.A. 24:27.)

15. Èni ti awon olori alufa ati awon àgbàgbà awon Ju fi sun nigba ti mo wa ni Jerusalémú, won nfé kí emi o daa lébi (A.A. 24:1; esé 2.)

16. Awon èni ti mo sì dà lohun pe, ki i se ise awon ara Romu lati dà ènikeni lebi, ki èni ti a fisùn naa tó ko awon olufisùn rẹ lójú, lati lè ri àyè wi ti ènu rẹ, nitori òràñ ti a kà si i lòrun, (esé 4,5.)

17. Nitori naa nigba ti won jùmò wá si ihinyíi, emi kò jafara, niyo keji mo jokòó lori ité idajó, mo si paše pé ki a mu okunrin naa wá. (esé 6,10.)

18. Nigba ti awon olufisùn naa dide, won kò ka òràñ buburu irú èyí ti mo rò si i lòrun.

19. Sugbon won ni òràñ kan si i, niti isin won, ati niti Jesu kan ti o ti kú, ti Paulu tenumo pé o wá láayé. (A.A. 18:15; 23:29.)

20. Bi emi kò sì ti mò bi a ti nse iwadi nkan wonyi, mo bi i lere pe o nfé lo si Jerusalémú, ki a si se ejó nkan wonyi nibé. (esé 9.)

21. Sugbon nigba ti Paulu fi òràñ rẹ lo Augustu, pé ki a paoun mó fun idájó rẹ, mo paše pé ki a pa a mó tití emi o fi lè rán an lò sódò Kesari." (esé 11,12.)

22. Agrippa si wi fun Festu pe, "Emi pélù fé lati gbó òràñ okunrin naa

A. APOSTELI 25:12-26:5
tikarami," O si wi pé, "Ni òla iwo o gbó o." (A.A. 9:15.)

23. Njé ni ijó keji, ti Agrippa ati Bernike wá, pélù ayéye púpò, ti won si wó ile-ejó, pélù awon olori ogun, ati awon eniyan nla ni ilú, Festu paše, won si mu Paulu jade. (esé 13; A.A. 26:30.)

24. Festu si wi pé, "Agrippa oba, ati gbogbo eyín eniyan ti o wá nihin pélú wa, eyín ri okunrin yí, nitori èni ti gbogbo ijó awon Ju ti fi èbè bérè lówo mi, ni Jerusalémú ati nihinyíi, ti won nkigbe pe, kò yé fun un lati wá láayé mó. (esé 2,3,7; A.A. 22:22.)

25. Sugbon emi ríi pé, kò se ohun kan ti o ye si ikú, bi oun tikararé si ti fi òràñ rẹ lo Augustu, mo ti pinnu lati rán an lò. (A.A. 23:9,29; 26:31,32.)

26. Sugbon emi kò ri ohun kan dajudaju lati kowé si oluwa mi. Nitori naa ni mo se mu un jade wá siwaju yin, ati pe siwaju rẹ, Agrippa oba, paapaa lehin ti a ba ti wadi rẹ, ki emi lè ri ohun ti emi o kó.

27. Nitori ti kò tó ni ojú mi lati rán òndè, ki a má sì sò òràñ ti a kà si i lòrun."

ORI 26.

A mu Paulu wa siwaju Agrippa.

A GRIPPA si wi fun Paulu pé, "A fun o lágé lati sò ti ènu rẹ." Nigba naa ni Paulu na ówó, o si sò ti ènu rẹ pé: (A.A. 9:15; 25:22.)

2. "Agrippa oba, inu emi tikarami dùn nitori ti emi o wi ti ènu mi loni niwaju rẹ, niti gbogbo nkan ti awon Ju nfi mi sun si.

3. Paapaa bi iwo ti mó gbogbo isé ati òràñ ti nbé laarin awon Ju dajudaju, nitori naa emi bẹ o ki iwo fi suuru gbo temi. (A.A. 6:14; 25:19; esé 7.)

4. "Iwá ayé mi lati ighá èwe mi, bi o ti ri lati ibérè, laarin orilé-èdè mi ati ni Jerusalémú, ni gbogbo awon Ju mó. (Gal 1:13,14; Filp 3:5.)

5. Nitori won mó mi lati ipiléshé, bi

won ba fe jeri pe, gege bi eyà isin wa ti o le julò, Farisi ni emi. (A.A. 22:3; 23:6; Filp 3:5.)

6. Ati nisinsinyi nitori ireti ileri ti Olorun ti se fun awon baba wa ni mo se duro nihin fun idajo. (A.A. 23:6; 13:32; Rom 15:8; Tit 2:13.)

7. Ileri eyi ti awon eyà wa mejila ti nfi itara sin Olorun losan ati loru ti won nreti ati ri gbà, Nitoru ireti yi ni awon Ju se nfi mi sun, Agrippa Oba. (Jak 1:1; 1 Tess 3:10; 1 Tim 5:5.)

8. Eeße ti eyin fi rò o si ohun ti a kò lè gbàgbò bi Olorun bá ji okú dide?

9. "Emi tilé rò ninu ara mi nitooto pe, ó ye ki emi se opopopo ohun lodi si orukò Jesu ti Nasareti. (Jhn 16:2; 1 Tim 1:13; Jhn 15:21.)

10. Eyi ni mo si se ni Jerusalemu: awon pupo ninu awon eniyan mimò ni mo há mó inú túbú, nigba ti mo ti gba ase lódò awon olori alufa; nigba ti won si npa won, mo ni ohùn si i. (A.A. 8:3; Gal 1:13; A.A. 14:2.)

11. Nigba pupo ni mo nfi iyà je won ninu gbogbo sinagogu, mo ndù ú lati mu won so òrò-òdì; nigba ti mo sòrò si won gidigidi, mo se inunibini si won titi de ajéji ilú.

12. "Ninu rẹ naa bi mo ti nlò si Damasku pèlu olá ati ase ikò lati òdò awon olori alufa lò. (A.A. 9:3; 22:6.)

13. Ni òsángangan, Oba, mo ri imolé kan lati òrun wá, ó ju iriran òòrùn lò, o molé yí mi ká, ati awon ti nba mi lò si ajò.

14. Nigba ti gbogbo wa si şubú lulè, mo gbó ohùn ti nlò si mi ni èdè Héberu pe, 'Saulu, Saulu! Eeße ti iwò fi nse inunibini si mi? Ohun irora ni fun o lati tapa si ègún!' (A.A. 9:7; 22:6; 21:40.)

15. Emi si wi pe, 'Iwò tani, Oluwa?' Oluwa si wi pe, 'Emi ni Jesu ti iwò nse inunibini sí.'

16. Sugbon dide, ki o si fi esè re telé: nitoru eyi ni mo se farahàn o lati yan o ni iranṣe ati eleri, fun ohun wonyi ti iwò ti rí, ati awon ohun ti emi

o fi ara hàn fún o: (Eks 2:1; Dan 10:11; A.A. 22:14,15.)

17. Emi o maa gbà o lòwo awon eniyan ati lòwo awon Keferi, ti emi ran o sí nisinsinyi. (Jer 1:8,19; A.A. 22:21.)

18. Lati là won lójú, ki won lè yipada kúrò ninu òkùnkùn si imolé, ati kuro lòwo agbara Satani si Olorun, ki won lè gba idariji èsè, ati ogún pèlu awon ti a sò di mimò nipa igbagbò ninu mi.' (Isa 35:5; 42:7; Ef 5:8; Kol 1; 13; 1 Pet 2:9; Luk 24:47; A.A. 2:38; 20:32.)

19. "Nitoru naa, Agrippa oba, emi kò se àigbóràn si iran òrun naa.

20. Sugbon mo kókó sò fun awon ti o wà ni Damasku, ati ni Jerusalemu, ati já gbogbo ilé Judea, ati fun awon Keferi, ki won ronupiwada, ki won sì yipada si Olorun, ki won ma a se isé ti o ye si ironupiwada. (A.A. 9:19-29; 22:17-20; 13:46; 9:15; 3:19; Matt 3:8; Luk 3:8.)

21. Nitoru nkan wonyi ni awon Ju se gbá mi mú ninu tempili, ti won si nfé pà mí. (A.A. 21:30,31.)

22. Sugbon bi mo sì ti ri iranlòwo gbà lódò Olorun, mo duro tití o fi di òní, mo njéri fun ati èwe ati agba, emi kò sò ohun miran bikoše ohun ti awon woli ati Mose ti wi pé, yoo se: (Luk 24:27,44.)

23. Pé, Kristi yoo jiyà, ati pé Oun ni yoo je eni àkòkò lati jinde kuro ninu òkú, Oun ni yoo si kede imolé fun awon eniyan ati fun awon Keferi." (1 Kor 15:20; Kol 1:18; Ifh 1:5.)

24. Bi o sì ti nsò tenu rẹ, Festu wi lohun rara pé, "Paulu, ori rẹ bájé; èkò àkójù bà o lóri je!" (2 A. Oba 9:11; Jhn 10:20; 1 Kor 1:23.)

25. Sugbon Paulu wi pe, "Ori mi kò bájé, Festu olòla julò; sugbon òrò otító ati iwa airekoja lèmi nsò jáde. (A.A. 23:26; 24:3.)

26. Nitoru oba mò gbogbo nkan wonyi, niwaju eni ti emi nsòrò ni àibérù: nitoru mo gbagbò pé òkan ninu

nkan wonyíí kò pamò fun un, nitorí ti a ko se nkan yíí ní ikòkò.

27. Agrippa ọba, iwò gba awon woli gbó bí? Emi mò pe iwò gbàgbó.”

28. Agrippa si wi fun Paulu pe, “Laipe ju lò, iwò ibá sò mi di Kristianí.”

29. Paulu si wi pe, “Ibá wu Olòrun, yálà pèlú aapon diè tabi púpò pe, ki o maše iwò nikan, sugbon ki gbogbo awon ti o gbó òrò mi loni pèlú lè di irú èniyàn ti emi jé laisi èwòn wonyíí.”

30. Nigba ti o si sò nkan wonyíí tán, ọba dide, ati baalè, ati Bernike, ati awon ti o bá wón jokòdó; (A.A. 25:33.)

31. Nigba ti wón lò si apakan, wón bá ara wón sò pé, “Okunrin yíí kò se nkankan ti o yé si ikú tabi si èwòn.” (A.A. 23:29;)

32. Agrippa si wi fun Festu pe, “A bà dá okunrin yíí silé ibaṣepe kò tñ fi òràn rè lò Kesari.” (A.A. 28:18; 25:11.)

ORI 27.

A fi Paulu ranṣe si Romu.

BI a sì ti pinnu rè pe ki a wó ọkò lò si Itali, wón fi Paulu, ati awon òndè miran kan pélù, lé balogun òrún kan lòwó, ti a npè ni Juliu, ti egbe omó-ogun Augustu. (A.A. 25:12; 10:1.)

2. Nigba ti a si wó ọkò-okun Adramittiu kan, ti nfé lò si awon ilú ti o wà létí òkun Asia, a sìkò: Aristarku, ara Makedonia ti Tessalonika wà pélù wa. (A.A. 19:29; 16:9; 17:1.)

3. Ni ijó keji a dé Sidoni. Juliusi si se inú rere si Paulu, o si fun un láyè ki o ma a tó awon oré rè lò lati ri itójú. (A.A. 25:12,25; 10:1.)

4. Nigba ti a si sìkò nibé, a lò lebá Kipru, nitorí ti aféfè sowó òdì. (esé 7.)

5. Nigba ti a ré òkun Kilikia ati Pamfilia koja, a de Mira Likia. (A.A. 6:9; 13:13.)

6. Nibé ni balogun òrún sì rí ọkò-okun Aleksandria kan, ti nlò si Itali; o si fi wa sinu rè. (A.A. 28:11; esé 1.)

7. Nigba ti a nlò jeje lojò púpò, ti a

A. APOSTELI 26:27-27:19

fi agbara káká de ọkánkán Knidu, ati nitorí tí aféfè kò fún wa láyè, a ba èbá Krete lò, lókankán Salomone; (esé 4, 12,13.)

8. Nigba ti a si fi agbára káká kojá rè, a de ibí ti a npe ni Èbute Yíyanjú, ti o sunmò ibí ti ilu Lasea ti wà rí.

9. Nigba ti a sì ti sò ojó pupò nù, ati pe ìrin-ajò wa sì ti léwu gan nitorí ti Àawé (ti ojó ètùtù) ti koja tán, Paulu dá imòràn. (Lef 4:12,27-29.)

10. O si wi fun wón pe, “Alàgbà, mo woye pé iṣíkò yíí yoo lewu ati òfò pupò, ki i se kiki ti èrù ati ti ọkò, sugbon ti okàn wa pélù.” (esé 21.)

11. Sugbon balogun òrún gba ti olori ọkò ati ti olókò gbó, ju ohun wonyíí ti Paulu wi lò,

12. Ati nitorí ebute naa kò rorùn lati lo àkókò òtútù níbè, awon púpò si dámòràn pe, ki a lò kuro níbè, bóyá wón o lè làkàkà dé Fenike, ti i se ebute Krete ti o koju si àrìwá ilà-oorun, ati gúsù ilà-oorun, lati lo àkókò òtútù níbè.

13. Nigba ti aféfè gúsù si nfé jéjé, ti wón sèbi ọwó awon té ohun ti wón nwá, wón sìkò, wón npá èbá Krete lò. (esé 7,12.)

14. Kò si pé léhìn naa ni ijí ti a npe ni Eurakuilo fé lù ú. (Mk 4:37.)

15. Nigba ti o si ti gbé ọkò-okun naa, ti kò sì lè dojukò ijí yíí, a fi i silé, o ngba a lò.

16. Nigba ti o si gba a lò labé eré-kùṣù kan ti a npe ni Klauda, o di işé púpò ki a to lè súnmó igbàjá.

17. Nigba ti wón si gbe e sókè, wón sa agbára lati dí ọkò-okun naa ní-sálè, bi wón sì ti nbérù ki a má bá gbá wón sóri iyanrindídè, wón fi igbókun silé, bẹ́ ni a si ngbá wa kiri. (esé 26,29.)

18. Bi a si ti nse làálàá gidigidi ninu ijí naa, ni ijó keji wón kó èrù-okò dà si omi lati mu ọkò férè; (Jhn 1:5; esé 38.)

19. Ati ni ijó kéta, wón fi ọwó ara wón kó ohun-èlò ọkò dànù.

20. Nigba ti òòrùn ati ìràwò kò si hàn lòjò pupò, ti ijì naa kò sì mò niwòn fun wa, àbá a ti là kò sì fun wa mò.

21. Nigba ti wòn wà ni àjéun lojo pupò, nigba naa Paulu dide laarin wòn, o ní, "Alàgbà, eyin ibá ti gbó temi, ki a mase sikò kuro ni Krete, ewu ati òfò yíi kì ibá ti bá wa. (èse 10,7,12,13.)

22. Njé nisinsinyíí mo gbà yin niyanju, ki è tújúká: nitorí ki yoo si òfò èmí ninu yin, bikoše ti okò. (èse 25,36.)

23. Nitorí angeli Olorun, éni ti emí jé tirè, ati éni ti emí nsn, o dúró tì mi ni òru àná. (A.A. 23:11; 5:19; Rom 1:9.)

24. O wi pe, 'Má bérù, Paulu; iwo kò lè shaimá duro niwaju Kesari: si wo o, Olorun ti fi gbogbo wòn ti o bá o wòkò pò fun o.' (A.A. 23:11; èse 44.)

25. Njé nitorí naa, alàgbà, e dárayá: nitorí mo gba Olorun gbó pé, yoo rí bẹ́ gege bi a ti sò fun mi. (èse 22,36; Rom 4:20,21.)

26. Sugbon a o gbá wa jù sì erékùṣù kan." (A.A. 28:1.)

Okò-òkun ti a fi mú Paulu lò si Itali fó sinu òkun.

27. Sugbon nigba ti o di òru ojo kerinlá, bi a ti ngbá wa koja lò laarin òkun Adria, laarin ògànjó awon atukò fura pé, awon sunmò etí ilé kan;

28. Nigba ti wòn si wòn òkun, wòn ri i o jìn ni ogún iwòn (fátómí) nigba ti wòn sì sún siwaju dié, wòn si tún wòn òkun, wòn rii pe o jìn ni iwòn (fátómí) mèédögún.

29. Nigba ti wòn bérù ki wòn máše ró lu ori okuta, wòn sò idákòro mèrin sile ni idí-òkò, wòn nretti ojumó.

30. Sugbon nigba ti awon atukò nwá ònà lati sá kuro ninu okò, ti wòn si ti sò igbaja kalè si ojú òkun bi éni pé wòn nfé sò idákòrò sile niwaju okò. (èse 16.)

31. Paulu wi fun balogun òrún ati fun awon omó-ogun pé, "Bikoše pe awon wonyíí bá dúró ninu okò eyin kì yoo lè là!"

32. Nigba naa ni awon omó-ogun gé okùn igbaja, wòn jù ú silè kí o subu sohun.

33. Nigba ti ilé nmó bò, Paulu bẹ́ gbogbo wòn ki wòn jéun dié, o wi pe, "Oní ni o di ijerinla ti eyin ti nreti, ti è kò dékun gbigbaawé, ti è kò sì jéun.

34. Nitorí naa mo bérù yin, ki è jéun dié: nitorí èyi ni fun ìgbàlà yin: nitorí irun kan ki yoo ré kúrò lori enikan yin." (1 A.Oba 1:52; Matt 10:30; Luk 12:7; 21:18.)

35. Nigba ti o sì wi nkan wonyíí, ti o si mu àkàrà, o dupé lòwò Olorun niwaju gbogbo wòn: nigba ti o si bu u, o bérè si i jé. (1 Sam 9:13; Matt 15:36; Mk 8:6; Jhn 6:11; 1 Tim 4:3,4.)

36. Nigba naa ni gbogbo wòn si darayá, awon pélù sì gba ounjé. (èse 22,25.)

37. Gbogbo wa ti nbé ninu okò-òkun naa si jé òrìnlúgbà òkàn ó dín merin.

38. Nigba ti wòn jéun yó tán, wòn bérè si mu okò-òkun naa fúyé nipa kíkó alikama dà si omi. (èse 18.)

39. Nigba ti ilé si mó, wòn kò mó ilé naa: sugbon wòn ri apá odò kan ti o ni ebute, nibe ni wòn gbérò, bójá o le seeše lati mu okò gunlè. (A.A. 28:1.)

40. Nigba ti wòn si ge idákòro kúrò, wòn jù wòn sínú òkun, lésékannaa wòn tú idé-òkò, wòn ti ta igaòkùn iwaju okò si aféfè, wòn si wakò kójú sì eti-òkun. (èse 29.)

41. Nigba ti wòn si de ibi ti òkun meji padé, wòn fi orí-òkò solé; iwaju rè si kàn mólé shinsin, ó dúró, kò lè yí, sugbon agbara rírú omi bérè si fó idí okò naa. (2 Kor 11:25.)

42. Èrò awon omó-ogun ni kí a pa awon òndè, ki enikeni wòn má baa wè jade sáló. (A.A. 12:19.)

43. Sugbon balogun òrún nfé gba Paulu là, o kò èrò wòn; o si paṣe fun

awon ti o lè wè ki won bo si okun lo si ilè. (eṣe 3.)

44. Ati awon iyókù, omiran lori pá-tákó, ati omiran lori awon igi ti o ya kuro lara ókò. Bẹ́ ni o se té gbogbo won yó, ni alaaafia dé ilè. (eṣe 22,23.)

ORI 28.

A duro dié ni Melita.

NIGBA ti gbogbo wa sì yo tán ni awa tó mó pe, Melita ni a npe eré-kùṣù naa. (A.A. 27:26,39.)

2. Kií sii se oore dié ni awon aláigbédè naa se fun wa: nitorí ti won dáná, won si gbà gbogbo wa sí odò nitorí òjò nró nigba naa, ati nitorí òtútù. (Rom 1:14; 1 Kor 14:11; Kol 3:11.)

3. Nigba ti Paulu si sa idì iwònwón-igi jo, ti o si ko o sinu iná, paramolé kan ti inú oru-iná jade, o di mó ọn ni ọwó.

4. Bi awon aláigbédè naa sì ti ri éranko olóró naa ti o dì mó ọn lówo, won bá ara won 'só pe, "Dajudaju apaniyen ni okunrin yií, eni ti o yo ninu ökun tán, sugbon ti èsan kò si jè ki o wà láyè." (Luk 13:2,4.)

5. Oun si gbón éranko naa sinu iná, ohunkohun kan kò sì se é. (Luk 10:19.)

6. Sugbon won nwoye igba ti yoo wu, tabí ti yoo si şubu lulé ku lójíjí: nigba ti won wò tití, ti won kò sì ri nkankan ki o se é, won pa iyé dà pe, orişa kan ni okunrin yií. (A.A. 14:11.)

7. Ni àgbègbè ibé ni ile okunrin olólá erékùṣù naa wà, oruko eni ti a npe ni Publius; eni ti o gbà wá si odò, ti o si fi inu rere mu wa wò ni ijó mèta.

8. O si se, baba Publius dubule àrùn ibà ati òrin: eni ti Paulu wólé tò lo, ti o si gbadura fun, nigba ti o si fi ọwó le e, o mu un larada. (Jak 5:14,15; Mk 5:23.)

9. Nigba ti eyi si se tán, awon iyoku ti o ni àrùn ni erékùṣù naa tò ó wá, o si mù won laradá.

10. Awon eni ti o bu ọlá pupo fun

A. APOSTELI 27:44–28:20

wa; nigba ti awa si nló, won di nkan gbogbo rù wá ti a bá se aláini.

11. Ati léhin oṣu méta a wò ókò-òkun Aleksandria kan, ti o lo àkókò òtútù ni erékùṣù naa, ti o ni àmì eyi ti i se ti ibéjì (Kastoru ati Puluksu) (awon omó Seusu.) (A.A. 27:6.)

12. Nigba ti awa gunlè ni Sirakuse, awa gbé ibé ni ijó mèta.

13. Latí ibé nigba ti a lò yika, awa dé Regiumu: ati léhin ijó kan aféfè gusu dide, ni ijó keji rè awa si dé Putteoli,

14. Nibé ni a ti rí awon arakunrin ti won si bẹ́ wá latí bá won gbé ni ijó meje: bẹ́ ni a si dé Romu (A.A. 1:13.)

15. Ati latí ibé nigba ti awon arakunrin gbúro wa, won wa tití won fi de Apíi Foroni, ati *Ibi-àrójé Méta, latí pade wa: nigba ti Paulu sì rí won, o dupe lówo Olórun, o mu ókàn le.

16. Nigba ti awa si de Romu, *(balogun ḥún fi awon òndè le olorí èṣo lówo; sugbon) won jé ki Paulu maa dá gbé fun ara rè pélu omó-ogun ti o nsó o. (A.A. 24:23; 27:3.)

A mu Paulu de ilú Romu.

17. O si se léhin ijó mèta, Paulu pe awon Ju jo: nigba ti won si péjó, o wi fun won pé, "Árá, bi o ti se pé emi kò se ohun kan lòdí si awon eniyan, tabí si isé awon baba wa, sibé won fi mi lé awon ara Romu lówo ni òndè latí Jérusalémwa. (A.A. 13:50; 25:8; 6:14.)

18. Nigba ti won si wadi ḥrán mi, won fe latí tú mi silé, nitorí ti kc si ḥrán ikú lara mi. (A.A. 22:24; 26:31,32; 23:29.)

19. Sugbon nigba ti awon Ju sòrò lòdí si i, eyí sún mi latí fi ḥrán mi ló Kesari; ki i se pé mo ni nkan latí fi orilé-èdè mi sún sí. (A.A. 25:11.)

20. Njé nitorí ḥrán yií ni mo se ranṣé

(15) * "Tres Tabernae" ni a tumo si "Ibi-àrójé Méta". Ile ounjé fun arinrinájò.

(16) *(Awon Bibeli atijó miran fi èyí kun tiwon.)

pè yin, lati ri yin, ati lati ba yin sòrò: bi o ti je pé nitorí iréti Israéli ni a se fi èwòn yíi de mi.” (A.A. 26:6,7; 29; Ef 3:1; 4:1; 6:20; 2 Tim 1:16.)

21. Won si wi fun un pe, “Awa kò ri ìwé gbà lati Judea nitorí rẹ, bẹẹ ni énikan ninu awọn arakunrin ti o ti ibè wa kò ròhin, tabi ki o sòrò ibi kan sí o. (A.A. 22:5.)

22. Sugbon awa nfé gbó lenu rẹ ohun ti iwò rò: nitorí bi o se ti ìsin iyapa yíi ni, awa mó pe, nibi gbogbo ni a nsòrò lòdì si i.” (A.A. 24:14; 1 Pet 2:12; 4:14.)

23. Nigba ti won da ojó fun un, opolopó won ni o tò ó wa ni ile àgbawò rẹ; awọn eni ti oun sọ asoye òrò ijoba Olòrun fun, o nyi won pada nipa ti Jesu lati inu ofin Mose ati awọn woli, lati owuró tití o fi di àshálé. (A.A. 17:3; 19:8.)

24. Elomiran si gba ohun ti o nwi gbó elomiran kò sì gbàgbó. (A.A. 14:4.)

25. Nigba ti ohùn won kò şókan laarin ara won, won túká, lehin igba ti Paulu sòrò kan pe, “Otitó ni Èmi Mimò sọ lati énu woli Isaiah fun awọn baba wa, (Jes 6:9,10.)

26. Wi pe, ‘Tó awọn eniyan wonyíi lo, ki o si wi pe, Ni gbígbó eyin o gbó, ki yoo si ye yin; ati ni rírí eyin o ri, eyin ki yoo si móye.

27. Nitorí ti àyà awọn eniyan yíi sèbò, etí won si wúwo lati fi gbó, oju won ni won sì ti dì: nitorí ki won má baa fi ojú won ri, ki won má baa fi etí won gbó, ati ki won má baa fi ọkàn won mó, ki won má baa yipada, ati ki emi má baa mu won lárádá.’

28. Njé ki eyin mo èyí pé, a rán ìgbalà Olòrun si awọn Keferi, won ó si gbó” (Matt 21:41; A.A. 13:46,47; Rom 11:11.)

29. *(Nigba ti o si ti sọ òrò wonyíi fun won tán, awọn Ju lo, won bá ara won jiyàn púpò)."

30. Paulu si gbe ile àgbawò rẹ lódún meji gbako, o si ngba gbogbo awọn ti o wóle tò o wá.

31. O nwaasu ijoba Olòrun, o sì nfi igbòyà kóni ni awọn ohun ti i se ti Jesu Kristi Oluwa, énikan kò da a lékun. (esé 23; Ef 6:19; 2 Tim 2:9.)

(29) *(Awọn Bibeli atijo miran fi èyí kún tiwon.)

45

AWỌN ARA ROMU (A.D. 56-60)

ORI 1.

Òró ikíni Paulu si awọn Olufé Olòrun ni Romu.

PAULU, iránṣé Jesu Kristi, ti a pè lati je aposteli, ti a yà sótò fun ihinrere Olòrun, (1 Kor 1:1; A.A. 9:15; 2 Kor 11:7.)

2. Ti o ti se ileri téle ri ninu iwe-mímó, lati ówó awọn woli rẹ, (A.A. 26:6; Gal 3:8.)

3. Niti omó rẹ, ti a bi lati inú irú omó Dafidi nipa ti ara, (Jhn 1:14.)

4. Èni ti a pinnu rẹ lati je Omó Olòrun ninu agbara, gégé bi Èmí iwa mímó, nipa ajinde kuro ninu okú, àní Jesu Kristi Oluwa wa. (A.A. 13:33; Heb 9:14.)

5. Lati òdò èni ti àwa rí oore-òfẹ ati isé aposteli gbà, lati mu ki igboràn igbagbo o wá nitorí orukò rẹ laarin gbogbo orile-èdè, (Gal 1:16; A.A. 6:7; 9:15.)

6. Ati eyin tìkáráyín pèlú ti a pe lati je ti Jesu Kristi;